

แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

โดย

พลเรือตรี ทิวา ดาราเมือง

หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ
กองทัพเรือ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๒๖

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง **แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑**
ลักษณะวิชา **การทหาร**
ผู้วิจัย **พลเรือตรี ทิวา ดาราเมือง หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ ๒๖**

กองทัพเรือมีหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยมีทัพเรือภาคที่ ๑ เป็นหน่วยใช้กำลัง รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ซึ่งมีที่ตั้งทางทหารและแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งแหล่งพลังงานที่ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ภายในประเทศ ประมาณ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ หากแหล่งพลังงานนี้ถูกทำลายหรือถูกก่อวินาศกรรม ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากชายหาดมีลักษณะลาดยาวตลอดแนวชายฝั่ง ซึ่งง่ายต่อการถูกแทรกซึมทางทะเล หากมีสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้น มาตรการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่น่าจะเพียงพอ ดังนั้นการทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น

เอกสารวิจัยฉบับนี้จึงได้ทำการศึกษาการกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้กำลังในพื้นที่ โดยเทียบเคียงกับแนวคิดหรือหลักนิยมของต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดในการใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของ ทร.ไทย และ ทร.ต่างประเทศ มีความเหมือนกัน คือ ใช้การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก โดยวางเรือขนาดใหญ่ที่มีขีดสมรรถนะสูงไว้ชั้นนอก และเรือตรวจการณ์ขนาดเล็กอยู่ชั้นใน ปฏิบัติงานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่ง และสนามทุ่นระเบิด สิ่งเดียวที่แตกต่างคือ ทร.ไทย ยังไม่มีฐานยิงอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น – ลู่ – พื้น ที่อยู่บนบก สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ นั้น ผลการวิจัยที่ออกมาได้แก่ คำเนิการติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่รับผิดชอบ ทำการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่าง ทรภ.๑ กับ สอ.รฝ. ทั้งทางยุทธวิธีและทางยุทธการ จัดหาขาน UAV เพื่อให้กำลังพลได้ฝึกใช้จนสามารถจัดทำเป็นหลักนิยมได้ จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีชนิดพื้น – ลู่ – พื้น ที่มีฐานยิงอยู่บนฝั่งในลักษณะเคลื่อนที่ได้ รวมทั้งจัดหาทุ่นระเบิดทางรุกชนิดติดปลายปีกเครื่องบิน ทร. ได้จากทวีปยุโรป ทั้งนี้อยู่ในกรอบเวลา ๑๐ ปี หากสามารถดำเนินการจัดหายุทธโธปกรณ์ได้ตามแผน ระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ ก็จะมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

คำนำ

ผู้วิจัยได้มีโอกาสปฏิบัติงานในหน่วยงานของกองทัพเรือหลายแห่ง โดยเฉพาะใน
ทัพเรือภาค ทั้ง ๓ ภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการใช้กำลังโดยตรง กิจในการป้องกันฝั่ง
หรือการป้องกันพื้นที่สำคัญ ก็เป็นกิจหนึ่งที่กองทัพเรือมอบหมายให้ทัพเรือภาคเป็นผู้รับผิดชอบ
ในฐานะ Area Command เนื่องจากทัพเรือภาคไม่มีกำลังเป็นของตนเอง กำลังจากส่วนต่าง ๆ ที่
ถูกส่งมอมมาให้ขึ้นควบคุมทางยุทธการ โดยเฉพาะการฝึกทดสอบแผนป้องกันประเทศ ทำให้
ได้รับทราบและเห็นปัญหาในเรื่องของการใช้กำลังในการป้องกันพื้นที่ หากพื้นที่สำคัญทาง
เศรษฐกิจที่มีผลต่อความอยู่รอดของประเทศชาติ มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับความปลอดภัย ผู้วิจัย
จึงได้จัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมใน
การป้องกันฝั่งในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ตลอดจนหากแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งใน
พื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

เอกสารวิจัยฉบับนี้ลุล่วงไปได้ ก็ด้วยประสบการณ์ที่กองทัพเรือได้สั่งสม ให้แก่
ผู้วิจัยตลอดช่วงเวลาของการรับราชการ รวมทั้ง ความช่วยเหลือในการจัดทำของ นาวาเอก คำธณ
พิสนธ์ยุทธการ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง หากงานวิจัยนี้เกิดประโยชน์ประการใดแล้ว
ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งปวงให้กับท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่หากงานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องใดๆ
ผู้วิจัยขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออ้อมรับคำแนะนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือคำติชมจาก
ผู้สนใจทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

พลเรือตรี

(ทิวา ดาราเมือง)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ ๒๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ แนวคิด หลักนิยมในการป้องกันฝั่งและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
กล่าวนำ	๖
แนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทยในปัจจุบัน	๗
หลักนิยมในการป้องกันฝั่งของต่างประเทศ	๑๐
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๔
สรุป	๑๖
บทที่ ๓ การปฏิบัติการในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือ	
กล่าวนำ	๑๗
สภาวะแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งของไทย	๑๗
พื้นที่อ่าวไทยตอนบน	๑๘
พื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง	๒๐
พื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน	๒๑
ยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือในการป้องกันประเทศ	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทบาทหน้าที่ของกองทัพเรือ	๒๕
การใช้กำลังทางยุทธศาสตร์ในลักษณะ Area Command Concept ของกองทัพเรือ	๒๗
การใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑	๒๘
ปัญหาในการปฏิบัติการป้องกันฝั่ง ที่ตั้งทางทหาร และแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ ในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑	๓๕
สรุป	๔๑
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑	
กล่าวนำ	๔๒
วิเคราะห์กำลังที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่ง	๔๒
วิเคราะห์แนวทางการใช้กำลังของทัพเรือภาคที่ ๑ ในการป้องกันฝั่ง	๔๔
วิเคราะห์ระบบอาวุธและอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับป้องกันฝั่งในอนาคต	๔๕
แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑	๕๓
สรุป	๕๔
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	๕๕
ข้อเสนอแนะ	๕๖
บรรณานุกรม	
ภาษาไทย	๕๗
ภาษาต่างประเทศ	๕๘
ภาคผนวก	
ผนวก บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	๖๐
ประวัติย่อผู้วิจัย	๗๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔-๑	ตารางเปรียบเทียบกำลังที่ใช้ในการป้องกันฝั่งของ ทร.ต่างประเทศ และ ทร.ไทย	๔๓
๔-๒	ตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติของเรดาร์	๕๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๓-๑	ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์กับระดับความขัดแย้ง	๒๓
๓-๒	แผนภาพยุทธศาสตร์กองทัพเรือ	๒๔
๓-๓	พื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ - ๓	๒๘
๓-๔	สายการบังคับบัญชา	๓๑
๓-๕	พื้นที่ปฏิบัติการของทัพเรือภาคที่ ๑	๓๕
๓-๖	พื้นที่ปฏิบัติการของหมวดเรือลาดตระเวนชายแดน	๓๖
๔-๑	การวางกำลังในการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑	๔๖
๔-๒	ตำบลที่ตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นที่น้ำในพื้นที่รับผิดชอบ ของทัพเรือภาคที่ ๑	๕๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพเรือ มีหน้าที่ปกป้องอธิปไตย และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งภารกิจของกองทัพเรือสามารถแบ่งออกเป็นบทบาทสำคัญ ๓ บทบาทหลักคือ บทบาททางทหาร (Military Role) บทบาทด้านการรักษากฎหมาย และช่วยเหลือผู้ประสบภัย (Constabulary Role) และบทบาทด้านกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role) โดยมีทัพเรือภาคต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจทั้ง ๓ บทบาทดังกล่าวในพื้นที่อาณาเขตทางทะเล ทั้งหมดของประเทศไทย โดยทัพเรือภาคที่ ๑ จะรับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ทัพเรือภาคที่ ๒ จะรับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง และทัพเรือภาคที่ ๓ จะรับผิดชอบพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งการใช้กำลังของทัพเรือภาค จะอยู่ในการควบคุมทางยุทธการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (สปก.ทร.)

ทัพเรือภาคที่ ๑ เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ มีผลบังคับใช้เมื่อ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒ โดยมีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบ จากภัยคุกคามต่างๆ ซึ่งพื้นที่รับผิดชอบดังกล่าวครอบคลุมจังหวัดชายทะเลจำนวน ๑๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่ตั้งทางทหารและแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เช่น ฐานทัพเรือสัตหีบ สนามบินอู่ตะเภา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์ ฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตราด เป็นต้น

คณะกรรมการนโยบายกองทัพเรือกำหนดให้ทัพเรือภาคเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในพื้นที่ (Area Command) ในการใช้กำลัง รวมทั้งอำนวยความสะดวกต่อหน่วยกำลังต่างๆ ที่จะมาขึ้นการควบคุมทางยุทธการในการปฏิบัติการกิจต่างๆ ตามที่กองทัพเรือมอบหมาย ไม่ว่าจะเป็นกำลังทางเรือ (เรือและอากาศยาน) นักทำลายใต้น้ำจู่โจม ปืนใหญ่ ทหารนาวิกโยธิน โดยมีกองเรือยุทธการ หน่วยต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ตามลำดับ เป็นหน่วยเตรียมกำลัง

และส่งมอบกำลังให้ทัพเรือภาคตามที่กำหนดไว้ในแผนต่างๆ โดยทัพเรือภาคจะเป็นผู้ใช้กำลังทั้งในยามสงบและยามสงคราม รวมทั้งอำนาจการยุทธ์ตามแผนป้องกันประเทศ ตั้งแต่ ชั้นปกติ ขึ้นตอบโต้ และชั้นป้องกันประเทศ

จากพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ จะเห็นได้ว่านอกจากจะเป็นที่ตั้งทางทหารที่สำคัญแล้ว ยังเป็นแหล่งที่ตั้งทางเศรษฐกิจ และพลังงานที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นท่าเรือนิคมอุตสาหกรรม โรงแยกแก๊ส หากถูกโจมตีหรือทำลาย ก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะ โรงแยกก๊าซ ซึ่งรับก๊าซธรรมชาติมาจากแท่นผลิตก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย หากถูกก่อวินาศกรรมจะส่งผลกระทบต่อการผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในประเทศประมาณ ๑๐% นอกจากนี้ยังอาจมีเหตุที่มีผลจากการตัดสินใจของศาลโลกกรณีเขาพระวิหาร การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว การจ้างแรงงานต่างด้าวในเรือประมง ทั้งหมดนี้ หากประเทศมีความขัดแย้งหรือมีสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้น ประกอบกับชายหาดของไทยมีลักษณะลาดยาวตลอดแนวชายฝั่งซึ่งง่ายต่อการแทรกซึมทางทะเล ถ้ามีการระวังป้องกันพื้นที่ไม่ดีพอ ย่อมมีความเสี่ยงต่อการถูกก่อวินาศกรรมอย่างแน่นอน

ในสถานการณ์ปกติทัพเรือภาคที่ ๑ ได้มีแผนจัดกำลังทั้งเรือและอากาศยานทำการลาดตระเวนเป็นประจำทุกวัน ประกอบกับพื้นที่ฐานทัพ ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม ก็มีการรักษาความปลอดภัยหน่วยอยู่ตามปกติ หากมีสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้น มาตรการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่น่าจะเพียงพอ ถึงแม้กองทัพเรือจะมีการเพิ่มเติมกำลังให้แก่ทัพเรือภาคที่ ๑ ตามความรุนแรงของสถานการณ์ก็ตาม ดังนั้นการศึกษาในการกำหนดเครื่องมือหรือกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่งให้พื้นที่ที่มีความปลอดภัย ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตพื้นที่ของทัพเรือภาคที่ ๑ จึงมีความจำเป็น เพื่อให้การป้องกันของทัพเรือภาค ๑ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา การกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่งในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน

๒. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะการป้องกันฝั่งในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ บริเวณอ่าวไทยตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Descriptive and Documentary Research) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการของ ทร.ต่างประเทศ ที่มีการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งมาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันฝั่ง อย่างน้อย ๕ คน และการสังเกตจากการฝึกต่างๆ ที่ผ่านมา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบการกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่ง ในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน
๒. ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

คำจำกัดความ

อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone)

หมายถึง ตามความหมายของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒^๑ ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน (Internal Waters) ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) ^๑ไหล่ทวีป (Continental Shelf) ทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล (High Seas)

^๑ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ (The 1982 United Nations Convention on the law of the Sea; 1982)

น่านน้ำภายใน (Internal Waters)

หมายถึง น่านน้ำทั้งหมดที่อยู่ถัดจากทะเลอาณาเขตเข้ามาทางพื้นแผ่นดิน แม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งอยู่ในอาณาเขตของประเทศ รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์

ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)

หมายถึง น่านน้ำชายฝั่งทะเลของประเทศซึ่งวัดจากเส้นฐานปกติ (แนวน้ำลงที่ต่ำสุดตามชายฝั่ง หรือเกาะ) หรือเส้นฐานตรง (เส้นฐานที่ประเทศชายฝั่งกำหนดขึ้น) แล้วแต่กรณี มีความกว้างออกไปในทะเลได้ไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน

เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

หมายถึง พื้นน้ำทะเลซึ่งอยู่ประชิดกับทะเลอาณาเขตและอยู่ติดต่อกับทะเลอาณาเขตออกไปในทะเลต่อเนื่องออกไปได้ไม่เกิน ๒๔ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

หมายถึง น่านน้ำส่วนที่ต่อออกไปจากทะเลอาณาเขต โดยวัดออกไปจากเส้นฐานไปเป็นระยะไม่เกิน ๒๐๐ ไมล์ทะเล

ไหล่ทวีป (Continental Shelf)

หมายถึง พื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ทะเลซึ่งขยายเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตนจนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึงระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีป ขยายไปถึงระยะนั้น รัฐชายฝั่ง มีสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติบนและใต้ไหล่ทวีป ไม่ว่าจะเป็ทรัพยากรที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ประกอบด้วยแร่และทรัพยากรไม่มีชีวิตอย่างอื่นของพื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดิน รวมทั้งอินทรีย์ภาพมีชีวิต ซึ่งจัดอยู่ในชนิดพันธุ์ที่อยู่ติดที่ กล่าวคือ อินทรีย์ภาพ ซึ่งในระยะที่อาจจับได้นั้น ไม่เคลื่อนไปบนหรือใต้พื้นดินท้องทะเลหรือไม่สามารถเคลื่อนไหวได้เว้นแต่โดยการสัมผัสทางกายภาพอยู่เสมอกับพื้นดินท้องทะเลหรือดินใต้ผิวดิน

ทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล (High Seas)

หมายถึง ทุกส่วนของทะเลซึ่งมิได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำภายในของรัฐ หรือน่านน้ำหมู่เกาะของรัฐหมู่เกาะ และเป็นเขตที่จะได้รับการสงวนไว้เพื่อความมุ่งประสงค์ทางสันติ ตลอดจนไม่มีรัฐใดที่อาจอ้างเอาส่วนหนึ่งส่วนใดของทะเลหลวงมาอยู่ในอธิปไตยของตนได้ เสรีภาพแห่งทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิเช่น เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล เสรีภาพในการทำประมง เสรีภาพในการสร้างเกาะเทียม เสรีภาพในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth)^๒

หมายถึง การจัดวางกำลังในตำบลที่ที่สามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันในการป้องกัน เพื่อลดระดับความรุนแรงจากการโจมตีของข้าศึก ขัดขวางมิให้ข้าศึกสามารถสังเกตการณ์ เริ่มต้นในทุกตำบลที่และอนุญาตให้ผู้บังคับบัญชาสามารถเคลื่อนย้ายกำลังกองหนุนสนับสนุนฝ่ายเราได้

^๒ North Atlantic Treaty Organization Standardization Agency (NSA).” NATO Glossary of Terms and Definitions” (Allied Administration Publication – 6,2013) p.2-D-3

บทที่ ๒

แนวคิด หลักนิยมในการป้องกันฝั่งและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กล่าวนำ

การป้องกันฝั่งเป็นการป้องกันมิให้ข้าศึกหรือฝ่ายตรงข้าม กระทบการใดๆ ต่อพื้นที่เป้าหมายบนฝั่งได้ เช่น การยกพลขึ้นบก การระดมยิงฝั่ง การแทรกซึมทางทะเล เป็นต้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการป้องกันพื้นที่ทางทหาร และพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญต่อความอยู่รอดของชาติ ให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทั้งทางทะเลและทางอากาศ โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเข้าผ่านระบบ C³I ซึ่งได้รับข้อมูลจากการลาดตระเวนทางทะเล การลาดตระเวนทางอากาศ สถานีเรดาร์ รวมทั้งการข่าวจากทางภาคพื้นดิน ในบทนี้จะทำการศึกษาแนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทย ตลอดจนหลักนิยมการป้องกันฝั่งของต่างประเทศ ว่ามีการจัดและใช้กำลังอย่างไร ในระบบป้องกันฝั่ง โดยศึกษาจากหลักการและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักนิยมและหลักนิยมทางทหาร

หลักนิยม^๑ คือ หลักการที่นิยมใช้กัน สามารถเชื่อถือได้ว่าเป็นหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือ จุดหมายที่ตั้งไว้ได้ หลักนิยมเป็นการให้อำนาจในการปฏิบัติ (Authoritative) แต่ไม่ใช่คำสั่งที่ต้องปฏิบัติ (Not Directive) ในการนำไปใช้ควรต้องพิจารณาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะงานนั้น ๆ ด้วย หลักนิยมเป็นกระบวนการทางความคิดที่เป็นระบบ เพื่อสังเคราะห์หาหนทางปฏิบัติที่เชื่อว่าดีที่สุดในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ การรวบรวมบทเรียนจากการรบในอดีต การฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหน่วยและการใช้กำลัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาจไม่จำเป็นต้องออกเป็นคำสั่งหรือโอวาทใด ๆ อีก

^๑ กองทัพเรือ “หลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือ” (อทร.๘๐๐๑, ๒๕๔๖) หน้า ๑

หลักนิยามทางทหาร^๒ คือ หลักการพื้นฐานในการใช้กำลังทหาร ซึ่งถือว่าเป็นแนวความคิดเบื้องต้นในการจัดเตรียมและการใช้กำลังทหารเข้าทำสงคราม กระบวนการกำหนดหลักนิยามมีการนำมาใช้ใน ๒ ลักษณะคือ การนำมาจากพื้นฐานและหลักการที่ได้รับการพิสูจน์และรับรองแล้วว่าเป็นจริง จากบทเรียนในอดีตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์หาหนทางแก้ไขร่วมกับนโยบายของประเทศ ทฤษฎีทางทหาร และภัยคุกคามที่คาดว่าจะประสบในอนาคต ส่วนอีกลักษณะหนึ่ง คือ การนำมาจากแนวความคิดใหม่ที่มีความสร้างสรรค์ ที่จะใช้กำลังในการสู้รบน้อยที่สุด แต่ให้ได้รับผลดีที่สุด

แนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทยในปัจจุบัน^๓

จากที่กล่าวมาแล้วว่า ทฤษฎีการป้องกันฝั่งคือการยับยั้งไม่ให้ข้าศึกเข้าสู่อาณาเขตบริเวณของเราได้โดยการปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างภายในอาณาบริเวณนั้น และการปฏิบัติการป้องกันฝั่งจะต้องปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบตั้งแต่ยามปกติเป็นต้นไป ซึ่งในปัจจุบัน ทร. ได้มอบหมายให้ ทรภ.ต่าง ๆ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานในด้านนี้โดยตรง การจัดกำลังในการป้องกันฝั่ง มีปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาด้วยคือ ความยาวของฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ประกอบด้วยชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย และชายฝั่งทะเลด้านอันดามัน ซึ่งมีความยาวรวมกันประมาณ ๓๐๑๐ กิโลเมตร ลักษณะทางภูมิศาสตร์ อุทกศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันฝั่ง การจัดกำลังควรจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสำคัญของแต่ละพื้นที่ โดยจะใช้เรือเป็นกำลังหลักในการป้องกันในทะเล ซึ่งจะใช้เรือที่มีสมรรถนะสูง ขนาดใหญ่และมีความคงทนทะเลสูง เช่น เรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์ เรือฟริเกต และเรือครอเวต สนับสนุนด้วยอากาศยานที่มีรัศมีปฏิบัติการไกล ในพื้นที่ถัดเข้ามาในฝั่งจะใช้เรือขนาดเล็กลงมา เช่น เรือเร็วโจมตี อากาศพลอยนำวิถี เรือเร็วโจมตีปืน และเรือตรวจการณ์ปราบเรือดำน้ำ เป็นหลักในการปฏิบัติการ ส่วนพื้นที่ใกล้ฝั่งซึ่งเป็นพื้นที่ชั้นใน จะใช้เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง เรือตรวจการณ์ชายฝั่ง รวมทั้งแนวทุ่นระเบิดทางรับเป็นหลัก สนับสนุนด้วยการป้องกันในระบบป้องกันฝั่ง ต่อต้านการยกพลขึ้นบก หรือการโจมตีโฉบฉวยของข้าศึกด้วยกำลังต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง กำลังนาวิกโยธิน โดย

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๓ กองทัพเรือ “หลักนิยามในการป้องกันภัยทางอากาศและป้องกันฝั่งของ สอ.รฝ.” (อทร. ๓๕๐๐, ๒๕๔๓) หน้า ๓ - ๖.

ปฏิบัติการร่วมกับกำลังทางอากาศ ซึ่งการป้องกันดังกล่าวก็คือการป้องกันในทางลึกลงนั่นเอง ส่วนในด้านการวางกำลังในแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมนั้น จะต้องทำการวิเคราะห์พื้นที่ว่าจะป้องกันอะไรบ้าง เช่น ฐานทัพ ท่าเรือพาณิชย์ สนามบิน แหล่งอุตสาหกรรม ตลอดจนแหล่งเดินเรือตามชายฝั่งต่างๆ เป็นต้น และในการดำเนินการนั้น หน่วยที่รับผิดชอบในการป้องกันฝั่งจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร การปฏิบัติการควรมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมการทำงานทั้งทางทหารและพลเรือน โดยจะต้องได้รับข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เชื่อถือได้ ทันเวลา และทราบปรากฏการณ์ของภัยคุกคามที่จะมา ตลอดจนมีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยข้างเคียงตลอดเวลา

การใช้กำลังในการป้องกันฝั่งนั้น จะต้องคำนึงถึงภัยคุกคามที่จะกระทำต่อฝั่งเป็นหลัก โดยภัยคุกคามนั้นควรคำนึงถึงประเทศที่เป็นศัตรู หรือคาดว่าจะเป็ศัตรูต่อไปในอนาคต ซึ่งแนวทางในการใช้กำลัง จะใช้การป้องกันในทางลึก กระทำด้วยความร่วมมือระหว่างกำลังทุกประเภท ได้แก่ กำลังทางอากาศ กำลังทางเรือ และกำลังทางภาคพื้นดิน โดยกำลังทางอากาศและกำลังทางเรือจะประสานการปฏิบัติในการป้องกันตั้งแต่ระยะไกล หรืออาจจะเป็นการทำลายข้าศึกตั้งแต่อยู่ในฐานปฏิบัติการ ถัดมาจะเป็นการทำลายข้าศึกด้วยอาวุธปล่อยนำวิถี ปืนรักษาระยะไกล และทุ่นระเบิด เพื่อขัดขวางมิให้ข้าศึกใช้อาวุธหรือยกพลขึ้นบกต่อที่หมายบนฝั่งของฝ่ายเราได้ จนระยะสุดท้ายจะเป็นการใช้กำลังในลักษณะป้องกันเป็นจุด (Point Defense) หรือการป้องกันบนบกต่อที่หมายฝ่ายเรา โดยมีแนวความคิดในการป้องกันภัยทางอากาศและป้องกันฝั่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การป้องกันเชิงรุก หมายถึง การใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ทุกชนิดต่อต้านกำลังฝ่ายข้าศึก ตามพันธกิจป้องกันภัยทางอากาศ ทั้ง ๔ ประการ คือ ค้นหา พิสูจน์ฝ่าย ติดตาม สกัดกั้น และทำลาย เป็นหน้าที่ของทหารทุกเหล่าทัพ ซึ่งมอบหมายให้หน่วยในระบบป้องกันภัยทางอากาศของกองทัพไทยรับผิดชอบ โดยดำเนินการดังนี้

๑.๑ ด้วยการใช้อุปกรณ์โจมตีฐานทัพเรือ ฐานทัพอากาศ ท่าเรือ และสนามบินต่างๆ เพื่อมิให้ข้าศึกใช้เป็นฐานในการส่งกำลังบำรุงทั้งทางเรือและทางอากาศ มาโจมตีต่อชายฝั่งทะเลของเรา

๑.๒ ด้วยการใช้อาวุธและเครื่องบิน ในการวางทุ่นระเบิดทางรุก เพื่อขัดขวางการเข้า-ออก ของเรือผิวน้ำและเรือดำน้ำของข้าศึก

๑.๓ ใช้กำลังทางเรือและเครื่องบิน ประกอบกำลังเป็นหน่วยสกัดกั้นและโจมตีกำลังทางเรือของข้าศึก เมื่อตรวจพบหรือเมื่อได้รับรายงานตำบลที่ข้าศึกจากเครื่องบินลาดตระเวน

หรือจากการตรวจการณ์ทุกประเภท ในระหว่างที่เรือข้าศึกกำลังเดินทาง

๒. การป้องกันเชิงรับ หมายถึงการกำหนดมาตรการลดความสูญเสียจากการโจมตีทางอากาศของฝ่ายข้าศึก เช่น การจัดทำที่กำบัง การกระจายกำลัง การซ่อนพราง การจัดทำที่หลบภัย เป็นต้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ดำเนินการวางทุ่นระเบิดทางรับในพื้นที่ฝ่ายเรา เพื่อป้องกันการเข้ามาระดมยิงฝั่ง การแทรกซึมทางทะเลด้วยเรือผิวน้ำ และการใช้เรือดำน้ำเข้ามาปฏิบัติการโจมตีกำลังทางเรือฝ่ายเรา ตลอดจนการส่งกำลังเข้าแทรกซึมก่อวินาศกรรมต่อฐานทัพเรือ ท่าเรือ โรงงานอุตสาหกรรมบนฝั่ง รวมถึงการป้องกันข้าศึกในการปฏิบัติการยกพลขึ้นบกและโจมตีโอบจวบ สะเทินน้ำสะเทินบกต่อพื้นที่สำคัญของฝ่ายเรา

๒.๒ การป้องกันฐานทัพ ท่าเรือ เขตอุตสาหกรรมตามชายฝั่งทะเล การยกพลขึ้นบก และการโจมตีโอบจวบสะเทินน้ำสะเทินบกของข้าศึก โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๒.๒.๑ การป้องกันภัยทางทะเล ตั้งแต่ชายฝั่ง น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตออกไปในทะเลไปจนถึงระยะ ๔๐ กิโลเมตร จะใช้ทุ่นระเบิดทางรับและปืนใหญ่รักษาฝั่งในการป้องกันและทำลายกำลังทางเรือของข้าศึก ส่วนการป้องกันตั้งแต่ระยะ ๔๐ กิโลเมตร ออกไปในเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (๒๐๐ ไมล์ทะเล) นั้น จะใช้กำลังทางเรือประเภทต่าง ๆ โดยเรือขนาดใหญ่ เช่น เรือฟริเกต เรือคอร์เวต ถัดมาเป็นเรือขนาดกลาง เช่น เรือตรวจการณ์ปืน เรือตรวจการณ์ปราบเรือดำน้ำส่วนชั้นใน จะใช้เรือขนาดเล็ก เช่น เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง เรือตรวจการณ์ชายฝั่ง ส่วนแนวชั้นในสุดจะใช้กำลังต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง และนาวิกโยธิน สนับสนุนด้วยเครื่องบินโจมตี ปฏิบัติการร่วมกันแล้วแต่สถานการณ์จะอำนวย โดยกำลังรบทั้งหมดนี้จะขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับทัพเรือภาค ซึ่งขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อกองทัพเรือ

๒.๒.๒ การป้องกันภัยทางอากาศ ทอ.จะใช้เครื่องบินขับไล่เข้าสกัดกั้นโจมตีในระยะไกล ในส่วน ทร.(หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง) จะใช้หมู่ปืนต่อสู้อากาศยานและอาวุธปล่อยนำวิถีต่อสู้อากาศยานแบบประทับบ่ายิง ดำเนินการยิงต่อสู้อากาศยานที่บินต่ำ หรือเครื่องบินข้าศึกที่ลอดพ้นจากการทำลายทะเลแนวป้องกันสกัดกั้นของเครื่องบิน ทอ. โดย ทร. จะดำเนินการในลักษณะ Point Defense

๒.๒.๓ การป้องกันการก่อวินาศกรรมต่อเป้าทางทหาร และเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจ จะต้องใช้กำลังทางบกจากหน่วยในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งกำลังของกองทัพบก หน่วยสงครามพิเศษทางเรือ นาวิกโยธินและตำรวจ ตลอดจนกำลังฝ่ายพลเรือนในการป้องกันตามแต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

หลักนิยมในการป้องกันฝั่งของต่างประเทศ^๔

ประเทศออสเตรเลีย

๑. การจัดหน่วยและภารกิจ

หน่วยป้องกันฝั่งของออสเตรเลีย เป็นกำลังส่วนหนึ่งของกองทัพเรือ ซึ่งการป้องกันฝั่ง หมายถึง การป้องกันประเทศจากภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ จากทางทะเล ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของทรัพยากรในทะเล ที่หมายสำคัญ รวมทั้งย่านอุตสาหกรรมบริเวณชายทะเล และการประกอบอาชีพประมง

๒. หลักนิยม

แนวความคิดในการป้องกันฝั่งของออสเตรเลีย คือหลักการป้องกันทางลึก (Defense in Depth) โดยแบ่งแนวป้องกันออกเป็น ๓ ชั้น ในแต่ละชั้นจะต้องการกำลังที่สามารถตรวจการเคลื่อนไหวของข้าศึกได้ รวมทั้งจะต้องมีระบบควบคุมสั่งการและการสื่อสารที่ดี การป้องกันฝั่งได้แบ่งแนวป้องกันไว้ดังนี้ คือ

๒.๑ ชั้นนอก (Outer Layer) ความกว้างของแนวป้องกันชั้นนอกนี้ จะขึ้นอยู่กับความสามารถของกำลังทางเรือ และกำลังอากาศยานว่าจะมีความคงทนที่จะปฏิบัติการกิจในพื้นที่ได้มากน้อยแค่ไหน ภารกิจส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะการลาดตระเวน ค้นหา ฝ้าตรวจ และปฏิบัติในด้านการข่าว บางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้การตรวจการณ์ด้วยดาวเทียม เพื่อให้สามารถตรวจการณ์ได้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ที่ห่างจากฝั่งประมาณ ๒๐๐ ไมล์ รวมทั้งการใช้อากาศยานเตือนภัยทางอากาศด้วย

๒.๒ ชั้นกลาง (Middle Layer) เป็นแนวป้องกันที่สองถัดจากแนวป้องกันชั้นนอกเข้ามาหาฝั่ง ถือว่าเป็นพื้นที่ทำลาย คือจะต้องตรวจจับ ติดตาม พิสูจน์ทราบ และใช้อาวุธต่อเป้าหมายให้ได้ในพื้นที่นี้ โดยใช้กำลังทางเรือสนับสนุนด้วยกำลังอากาศยาน

๒.๓ ชั้นใน (Inner Layer) เป็นแนวป้องกันที่สำคัญที่สุดบริเวณชายฝั่ง ซึ่งในบริเวณนี้เป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญที่ข้าศึกมุ่งหวังจะเข้ามาทำลาย หรือมาแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ เช่น ฐานทัพ ท่าเรือ แหล่งอุตสาหกรรม สนามบิน ที่ตั้งทางทหาร หรือพื้นที่ต่อแหลมต่อ

^๔ กฤษดา จิระไตรพร, นาวาตรี “การพิจารณาที่ตั้งปืนที่เหมาะสมในการป้องกันการระดมยิงฝั่ง” (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ๒๕๔๕) หน้า ๓๖-๔๐.

การเข้าสู่เป้าหมายสำคัญต่อไป จึงต้องใช้กำลังทางเรือชายฝั่ง หน่วยกำลังภาคพื้น สนามทุ่นระเบิด ปฏิบัติการป้องกันด่านสุดท้าย ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ การระดมยิงฝั่ง การจู่โจมขพลขึ้นบก การแทรกซึมเข้าสู่ฝั่งเพื่อการก่อวินาศกรรม

ประเทศญี่ปุ่น

๑. การจัดหน่วยและภารกิจ

กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น (Self Defense Force : SDF) แบ่งออกเป็นกำลังป้องกันทางบก (Ground Self Defense Force : GSDF) กำลังป้องกันทางเรือ (Maritime Self Defense Force : MSDF) และกำลังป้องกันทางอากาศ (Air Self Defense Force : ASDF) แนวความคิดในการป้องกันฝั่งของญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การปฏิบัติการในทะเล ส่วนใหญ่จะเป็นการลาดตระเวนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ตลอดจนคุ้มครอง รักษาเส้นทางคมนาคมทางทะเล ซึ่งภารกิจนี้เป็นความอยู่รอดของชาติญี่ปุ่น โดยต้องใช้กำลังทางเรือที่มีความทันสมัยและมีความสามารถสูง ในลักษณะที่สองคือการต่อต้านภัยคุกคามจากทางทะเล

๒. หลักนิยม

แนวคิดการต่อต้านภัยคุกคามทางทะเลซึ่งมีขอบเขตใกล้เคียงกับการป้องกันฝั่งนั้น ญี่ปุ่นได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ แนวป้องกัน ดังนี้

๒.๑ การป้องกันในทะเล (Operation at Sea) ในพื้นที่นี้มุ่งหมายที่จะใช้กำลังป้องกันทางเรือ และอาวุธปล่อยนำวิถี ทำลายกำลังข้าศึกให้หมดประสิทธิภาพไปตั้งแต่อยู่ในทะเล หรือให้กำลังข้าศึกอ่อนกำลังลงไป

๒.๒ การป้องกันในพื้นที่ชายฝั่ง (Operation in Coastal) ในพื้นที่นี้เมื่อข้าศึกใช้กำลังจู่โจมขึ้นบนฝั่ง จะใช้สงครามทุ่นระเบิดต่อต้านในขั้นแรก แล้วใช้ GSDF เข้าต่อต้านข้าศึก สนับสนุนด้วยอำนาจยิงของปืนรักษาฝั่ง และกำลังทางอากาศของข้าศึกที่มาจากทะเลนั้น จะต้องถูกทำลายให้ได้ในอากาศด้วย ASDF

๒.๓ การปฏิบัติในพื้นที่บนฝั่ง (Operation in Land) ในพื้นที่บนฝั่ง GSDF จะใช้อำนาจกำลังรบทั้งหมดทำลายข้าศึกที่ยกพลขึ้นบก หรือข้าศึกที่ดำเนินการเคลื่อนที่ทางอากาศ โดยใช้อำนาจยิงของปืนรักษาฝั่ง การโจมตีทางอากาศจาก ASDF และกำลังรบต่อต้านบนบกของ GSDF

ประเทศสวีเดน

๑. การจัดหน่วยและภารกิจ

หน่วยป้องกันฝั่งของสวีเดน (Coast Artillery) เป็นส่วนหนึ่งของกองทัพเรือ โดยจัดเป็นหน่วยในระดับกองพลน้อย (Brigade) จำนวน ๕ กองพล กระจายวางตัวอยู่ตามแนวชายฝั่งและเกาะสำคัญรอบประเทศ ในยามสงครามจะขึ้นการบังคับบัญชากับผู้บังคับหน่วยบัญชาการในพื้นที่ (Reginal Military) หน่วยระดับรอง คือ กรมและกองพัน ที่มีทั้งหน่วยประจำที่ และหน่วยเคลื่อนที่ จำนวน ๖๐ หน่วย วางกระจายกำลังอยู่ทั่วไป นอกจากนี้ยังมีหน่วยเรือที่จะปฏิบัติการสงครามทุ่นระเบิดตามแนวชายฝั่ง และช่องทางเข้า-ออก ที่สำคัญ ทั้งฐานทัพและท่าเรือ มีหน่วยกองร้อยลาดตระเวนชายฝั่ง (Coast Ranger) เป็นหน่วยรบภาคพื้น มีหน้าที่ป้องกันฝั่งบริเวณเป้าหมายที่สำคัญ และยังสามารถใช้กำลังรบส่วนนี้ในการยกพลขึ้นบก เพื่อยึดพื้นที่ตามเกาะต่าง ๆ คั้น เมื่อถูกรุกรานแล้ว ในยามสงครามจะมีหน่วยมาขึ้นการบังคับบัญชา คือ หน่วยกำลังกึ่งทหารลักษณะกำลังสำรอง (Coast Guard Paramilitary) หน่วยป้องกันฝั่งของสวีเดน มีเรือวางทุ่นระเบิดใกล้ฝั่ง ๒๕ ลำ เรือตรวจการณ์ชายฝั่ง ๑๘ ลำ เรือยกพลขึ้นบกขนาดเล็ก ๑๕๐ ลำ และเรือตรวจการณ์ปราบเรือดำน้ำชายฝั่ง จำนวนหนึ่ง

๒. อาวุธ

อาวุธปืนหลักเป็นปืนป้อมประจำที่ ขนาด ๔.๗ นิ้ว ๓ นิ้ว และปืนใหญ่รักษาฝั่งลากจูง ขนาด ๑๒๐ มม. รวมทั้งปืนกลต่อสู้อากาศยาน ขนาด ๔๐/๗๐ มม. เพื่อป้องกันภัยทางอากาศให้กับฐานปืนรักษาฝั่ง สำหรับอาวุธปล่อยนำวิถีทั้งในส่วนระยะใกล้ คือ RB-7, RB-52, RBS-17 ซึ่งมีระยะยิงประมาณ ๕ – ๑๐ กิโลเมตร สำหรับอาวุธปล่อยนำวิถีระยะไกล ได้แก่ RBS-15 และ RB-8 ซึ่งมีระยะยิงไกล ๑๐๐ และ ๒๐๐ กิโลเมตร ตามลำดับ

๓. หลักนิยม

เนื่องจากการจัดหน่วยป้องกันฝั่งของสวีเดน มีลักษณะเป็น Unified Command คือ มีผู้บัญชาการพื้นที่ เป็น ผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีทั้งกำลังทางบก เรือ อากาศ และกำลังป้องกันฝั่ง ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการป้องกันทางลึก คือ

๓.๑ แนวป้องกันชั้นนอก ปฏิบัติการลาดตระเวน ค้นหา พิสูจน์ทราบ และทำลายข้าศึก ด้วยกำลังทางเรือและกำลังทางอากาศ

๓.๒ แนวป้องกันชายฝั่ง จะใช้หน่วยป้องกันฝั่งทั้ง ๓ กองพลน้อย ปฏิบัติการด้วยกำลังทางเรือชายฝั่งในการลาดตระเวนตรวจการณ์ ค้นหา ติดตาม พิสูจน์ทราบเป้าหมาย หรือชี้เป้าให้หน่วยปืนรักษาฝั่ง ใช้อาวุธปล่อยนำวิถีระยะใกล้ ระยะไกล ปืนป้อมประจำที่ และปืนรักษาฝั่ง

ลากจูง ยิงทำลาย การป้องกันภัยคุกคามใต้น้ำจะมีกำลังทางเรือปราบเรือดำน้ำชายฝั่ง และสถานีตรวจจับคลื่นเสียงใต้น้ำ รวมทั้งสนามทุ่นระเบิดทางรับ ที่ควบคุมการทำงานของทุ่นระเบิดด้วย สถานีตรวจการณ์ บนฝั่ง

๓.๓ แนวป้องกันบนฝั่ง จะใช้กำลังทหารบกในการต่อต้านข้าศึกร่วมกับหน่วยลาดตระเวนชายฝั่ง ซึ่งมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการจู่โจมยกพลขึ้นบกขนาดจำกัด โดยมีกำลังที่สมบูรณ์ในตัวเอง คือ เรือยกพลขึ้นบกขนาดเล็กติดตั้งอาวุธเครื่องยิงลูกระเบิด สนับสนุนการปฏิบัติการ และมีปืนรักษาฝั่งลากจูงสนับสนุนโดยใกล้ชิด

ประเทศสหรัฐอเมริกา

หลักนิยมการป้องกันการยกพลขึ้นบก

ตามปกติหน่วยที่จะมาปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก จะมีการประกอบกำลังที่สมบูรณ์และแข็งแกร่งกว่าหน่วยป้องกัน ดังนั้น ภารกิจของหน่วยป้องกันฝั่งจะออกมาในรูปของการขัดขวางการสำเร็จของข้าศึก คือการป้องกันการเคลื่อนที่ของกำลังรบยกพลขึ้นบกของข้าศึกจากทะเลเข้าสู่ฝั่ง เพื่อ ชัยชนะที่ห้วนขาด การปฏิบัติการป้องกันมีข้อเสียเปรียบหลายด้าน ทั้งกำลังน้อยกว่า ไม่รู้ตำบลที่ และเวลาที่ข้าศึกจะเลือกปฏิบัติการ ดังนั้น จึงต้องผนึกกำลังในการป้องกันอย่างมีเอกภาพในการบังคับบัญชา คือรวมกำลังทางบก เรือ อากาศ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยบัญชาการรวม (Unified Command) แล้วมอบกิจให้หน่วยรองปฏิบัติการป้องกันในลักษณะการป้องกันทางลึก ดังนี้

๑. **กำลังทางเรือ** เป็นกำลังรบหลักในการป้องกันฝั่งตั้งแต่ในทะเลลึกจนถึงฝั่ง โดยมุ่งหวังการขัดขวางการปฏิบัติการยกพลขึ้นบกของข้าศึก ไม่ให้ประสบความสำเร็จหรืออ่อนกำลังลงเมื่อถึงฝั่ง แบ่งหน่วยกำลังออกเป็น ๒ หน่วยหลัก คือ

๑.๑ **หมวดเรือป้องกันในทะเลลึก (Ocean Defense Group)** เป็นกำลังทางเรือที่มีการประกอบกำลังที่สมบูรณ์ในตัวเอง ตั้งแต่เรือที่มีความคงทนทะเลสูง สามารถปฏิบัติการในทะเลเป็นเวลานาน มีกำลังทางอากาศทั้งภารกิจลาดตระเวนและภารกิจโจมตี สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางเรือในทุกด้าน ได้แก่ ขีดความสามารถในการตรวจการณ์หาข้าศึก การปฏิบัติการผิวน้ำ การป้องกันภัยทางอากาศ การปราบเรือดำน้ำ การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ ภารกิจหลักคือ ไลครอน ทำลายกำลังทางเรือของกองเรือเฉพาะกิจสะเทินน้ำสะเทินบกของข้าศึก ตั้งแต่ในทะเลลึก หมวดเรือนี้จะมีลักษณะเหมือนหมวดเรือบรรทุกเครื่องบินสงคราม (Carrier Battle Group)

๑.๒ หมวดป้องกันฝั่ง (Coastal Defense Group) เป็นหน่วยกำลังที่ผสมผสานระหว่างกำลังทางเรือใกล้ฝั่ง และหน่วยป้องกันฝั่งบนบก มีการใช้เรือดำน้ำเป็นแนวป้องกันระหว่างกองเรือเฉพาะกิจสะเทินน้ำสะเทินบกของข้าศึก กับหาดเป้าหมายที่จะทำการยกพล เพื่อทำลายหรือขัดขวางการปฏิบัติของข้าศึก มีการปฏิบัติการด้านสงครามทุ่นระเบิด จัดตั้งสนามทุ่นระเบิดทางรับบริเวณหาดเป้าหมาย เพื่อสร้างความยุ่งยากให้ข้าศึก มีหน่วยป้องกันภาคพื้นที่จะใช้การตรวจการณ์ด้วยเรดาร์ และใช้อาวุธปืนรักษาฝั่ง รวมทั้งอาวุธปล่อยนำวิถี ขัดขวางการยกพลของข้าศึก

๒. กำลังภาคพื้น ประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ หน่วยกำลังป้องกันหาด (Beach Defense Group) เป็นหน่วยกำลังทางบก ร่วมกับกำลังทางเรือ ในการสร้างสิ่งกีดขวางหน้าหาดด้วยทุ่นระเบิด และวางทุ่นระเบิดบริเวณหาดตลอดจนสร้างแนวป้องกันหลังหาด

๒.๒ หน่วยกำลังรบภาคพื้น (Ground Combat Force) เป็นหน่วยกำลังรบภาคพื้นดินที่เป็นกำลังขัดขวางการดำเนินกลยุทธ์บนบกของข้าศึก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันฝั่งเท่าที่ตรวจสอบได้ในห้วงเวลาที่ผ่านมา ดังนี้

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เรื่อง แนวความคิดในการป้องกันฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ^๕ โดยนาวาเอก อร่าม สุทธิชาติ

ผู้วิจัยเห็นว่า พื้นที่จังหวัดชายทะเลฝั่งตะวันออก มีความสำคัญ นอกจากจะมีผลประโยชน์ทางทะเล ได้แก่ แร่ธาตุ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม รวมทั้งแหล่งก๊าซธรรมชาติ และการประมงแล้ว ยังมีผลประโยชน์ทางบก ได้แก่ โครงการสร้างท่าเรือแหลมฉบัง การพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Sea Board) โรงแยกก๊าซธรรมชาติ และนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งรวมเป็นมูลค่าที่จะสามารถเสริมสร้างเศรษฐกิจของชาติให้มั่นคงอยู่ได้ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการคุ้มครองและพิทักษ์รักษา เพื่อความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม นับว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์อันสำคัญ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ฝ่ายตรงข้ามมักจะเพ่งเล็งเป็นอันดับแรก ฉะนั้นการเตรียมการในเรื่องการใช้และการวางกำลังป้องกันพร้อมทั้ง

^๕ อร่าม สุทธิชาติ, นาวาเอก “แนวความคิดในการป้องกันฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ” (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๑) หน้า ๑๐๘

อุปกรณ์ และอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ แน่นอน และ เชื่อถือได้ โดยผู้วิจัย ได้เสนอให้จัดหายุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย ดังนี้

๑. จัดหาเรือตรวจการณ์ อากาศพล่อนำวิถี เพื่อเสริมการป้องกันทางลึกลงในอ่าวไทย
๒. จัดหาเครื่องบินโจมตีทิ้งระเบิด เพื่อเพิ่มกำลังอากาศนาวี
๓. พัฒนาอาวุธต่อสู้อากาศยานของหน่วยต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ เรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันฝั่งของ สอ.รฟ. ในทศวรรษหน้า^๖ โดย นาวาตรี นครินทร์ เปาจีน

ผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง (สอ.รฟ.) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการป้องกันฝั่งทะเลให้แก่ที่ตั้งสำคัญ ในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ โดยใช้อาวุธหลัก คือ ปกค.๑๕๕ มม. และ ปกร.๑๓๐ มม. ซึ่งมีองค์ประกอบภารกิจปืนรักษาฝั่งประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ผู้ตรวจการณ์หน้า (ผตณ.) ศูนย์อำนวยการยิง (ศอย.) และส่วนยิง (สย.) จากการศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์ ของผู้วิจัย ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

๑. การกำหนดพิกัด ตำบลที่ตั้งปืนให้มีความแม่นยำและถูกต้อง ควรใช้ระบบ GPS (Global Positioning System)

๒. การตรวจการณ์ และตรวจกระสุนตก ของผู้ตรวจการณ์หน้า ในการยิงปืนระยะไกล ต้องใช้การตรวจการณ์ทางอากาศเป็นหลัก โดยใช้อากาศยานไร้คนขับ UAV (Unmanned aerial Vehicle) เป็นเครื่องมือ

๓. การส่งผ่านข้อมูลระหว่างผู้ตรวจการณ์หน้า ศูนย์อำนวยการยิง และส่วนยิง ควรใช้ระบบเชื่อมโยงข้อมูลในลักษณะ Network เพื่อให้ทุกหน่วยสามารถเห็นภาพสถานการณ์ ในเวลา Real Time

๔. ควรจัดหาอาวุธพล่อนำวิถีพื้น-สู่-พื้น เพื่อเพิ่มระยะยิงเรือข้าศึกให้ไกลขึ้น โดยใช้ งานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่ง ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการป้องกันฝั่งดียิ่งขึ้น

^๖ นครินทร์ เปาจีน, นาวาตรี “แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันฝั่งของ สอ.รฟ. ใน ทศวรรษหน้า” (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ๒๕๕๖) หน้า ๖๔-๗๐.

สรุป

จากการตรวจสอบแนวความคิดและหลักนิยม ในการป้องกันฝั่งข้างต้น แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ชายทะเลซึ่งเป็นที่ตั้งของฐานทัพ ท่าเรือ และแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ จะได้รับการปกป้องดูแลอย่างเคร่งครัด แนวคิดในการป้องกันฝั่งจะใช้การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก ซึ่งการใช้กำลังดังกล่าวจะวางกำลังป้องกันออกเป็นชั้น ๆ ตั้งแต่ชายฝั่งเลยออกไปในทะเล โดยหลักการแล้วรัฐชายฝั่งจะพยายามทำลายเรือข้าศึกให้ได้ในทะเลเปิด ด้วยกำลังทางเรือ และ/หรือสนับสนุนด้วยกำลังทางอากาศ หากเล็ดรอดผ่านแนวป้องกันมาได้ก็จะถูกต่อต้านด้วยอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น-สู่-พื้น หรือปืนใหญ่รักษาฝั่ง ตลอดจนทุ่นระเบิดทางรับตามลำดับ สำหรับการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยต่างๆ ทั้งกำลังทางบก เรือ และอากาศ ที่อยู่ในยุทธบริเวณ หรือพื้นที่เดียวกันนั้น จะให้มีผู้บังคับบัญชาได้เพียงคนเดียว เท่านั้น เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา

บทที่ ๓

การปฏิบัติการในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือ

กล่าวนำ

หลังจากที่ได้ทำการศึกษาแนวคิด และหลักนิยมในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทย และกองทัพเรือต่างประเทศ พร้อมกับการตรวจสอบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้ว ในบทนี้ จะทำการตรวจสอบปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง ในการใช้กำลัง ในการป้องกันฝั่ง โดยตรวจสอบจากลักษณะภูมิประเทศ อาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ใช้ ลักษณะภัยคุกคาม เป็นต้น โดยมุ่งเน้นพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ ซึ่งกองทัพเรือ ได้มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจนี้โดยตรง

สภาวะแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งของไทย

ประเทศไทย มีลักษณะภูมิศาสตร์เป็นพื้นแผ่นดินที่ทอดยาวจากเหนือลงใต้ ตั้งอยู่ในบริเวณขอบฝั่งทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย เป็นส่วนหนึ่งของไหล่ทวีปซุนดา (Sunda Shelf) ปิดล้อมด้วยทะเลสองด้าน คือ อ่าวไทย และทะเลอันดามัน มีความยาวของชายฝั่งทะเลรวมกัน ๓,๐๑๐ กิโลเมตร โดยฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงใต้ของอ่าวไทย มีความยาวฝั่งทะเลตั้งแต่ชายแดนประเทศกัมพูชาถึงมาเลเซีย รวมทั้งสิ้น ๑,๕๗๓ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลประมาณ ๒๕๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ความลึกของอ่าวไทยเฉลี่ยประมาณ ๕๐ เมตร ส่วนที่ลึกที่สุด มีความลึกประมาณ ๘๕ เมตร ภาควัดฝั่งตะวันตกติดทะเลอันดามัน ลักษณะเป็นทะเลเปิด มีความลึกของน้ำประมาณ ๒๐๐ เมตร ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ชายแดนประเทศพม่า จรดประเทศมาเลเซีย ยาวประมาณ ๑,๐๓๗ กิโลเมตร มีพื้นที่ทะเลประมาณ ๑๑๒,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร สภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ซึ่งอยู่ในตำบลที่ เช่นนี้ ถือว่าเป็นทะเลปิดหรือกึ่งปิด (Enclosed or Semi Enclosed Sea) กล่าวคือ ทางด้านอ่าวไทย มีความกว้างเพียง ๓๐๐ ไมล์ทะเล วัดจากชายฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ถึงปลายแหลมกาเมา ประเทศเวียดนาม โดยมีประเทศอื่น ที่มีเขตติดต่อกับอ่าวไทยร่วมกันอีก ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศ มาเลเซีย กัมพูชา และเวียดนาม ส่วนทางด้านทะเลอันดามัน นั้น มีความกว้างเพียง ๓๓๐ ไมล์ทะเล วัดจากชายฝั่งด้านตะวันตกของประเทศไทย ถึง หมู่เกาะนิโคบาร์ ของประเทศอินเดีย ซึ่งมีประเทศที่มีเขตติดต่อกับทะเลอันดามัน รวมกัน ๕ ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า อินเดีย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

พื้นที่อ่าวไทยตอนบน^๑

๑. ลักษณะภูมิศาสตร์ทั่วไป

บริเวณอ่าวไทยรูปตัว ก. ด้านเหนือ ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำสายสำคัญ ๔ สาย ไหลผ่านลงสู่ก้นอ่าว คือ แม่น้ำแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม แม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร แม่น้ำเจ้าพระยา สมุทรปราการ และแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ชายฝั่งบริเวณก้นอ่าวส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าชายเลน มีการวางโป๊ะ ลอบอวน ลอบดักปลา และหลักปักเลี้ยงหอยเป็นระยะ ๆ ตลอดแนวชายฝั่ง

ด้านฝั่งตะวันตกส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับภูเขา จังหวัดที่ติดแถบชายฝั่งทะเลจากเหนือจรดใต้ คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร แถบชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นหาดทราย หาดหิน โขดหินกับปะการัง และมีป่าชายเลนบ้างเล็กน้อยเป็นระยะ โดยเฉพาะที่บริเวณใกล้ปากแม่น้ำ ส่วนนอกฝั่งมีเกาะบ้างเล็กน้อย ที่ใหญ่และเด่นชัดคือ เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชายฝั่งมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นระยะ

ด้านฝั่งตะวันออกเป็นที่ราบสลับภูเขา บริเวณชายฝั่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด แถบชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นที่เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยมีหาดทรายที่สำคัญสำหรับพักผ่อนและรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ส่วนนอกฝั่งมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเป็นระยะที่สำคัญคือ เกาะสีชัง เกาะไผ่ เกาะล้าน เกาะคราม เกาะจวง เกาะแสมสาร เกาะเสม็ด เกาะช้าง และเกาะกูด

๒. ลักษณะชายฝั่ง

บริเวณอ่าวขอบฝั่งทอดตัวเป็นแนวตรงจากตะวันตกไปตะวันออก อิทธิพลของแม่น้ำสายสำคัญ ทั้ง ๔ สาย ช่วยพัดพาตะกอนจากแผ่นดินลงสู่ทะเลทำให้ชายฝั่งตื้นเขิน ลักษณะชายฝั่งจึงเป็นโคลนและมีป่าชายเลนตลอดแนว

ฝั่งตะวันตกจากปากแม่น้ำแม่กลองถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขอบฝั่งทอดตัวลงไปทางใต้ และจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถึง จังหวัดชุมพร ขอบฝั่งทอดตัวในทิศตะวันตกเฉียงใต้ ขอบฝั่งมีลักษณะโค้งเว้าเล็กน้อยตามธรรมชาติ ลักษณะหาดส่วนใหญ่เป็นหาดทราย โดยมีหาดหินและแหลมยื่นกันเป็นระยะ ยกเว้นบริเวณใต้จังหวัดชุมพร ขอบฝั่งโค้งเว้าและเป็นอ่าวเด่นชัด โดยมี

^๑ กองทัพเรือ “สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในเขตทัพเรือภาค” (อทร.๕๔๐๒, ๒๕๔๕) หน้า ๓-๑๔

แม่น้ำสายเล็ก ๆ ไหลลงสู่อ่าว

ฝั่งตะวันออกจากปากแม่น้ำบางปะกงถึงอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ขอบฝั่งทอดตัวในแนวด้านเหนือ – ใต้ จากอำเภอสัตหีบถึงจังหวัดตราด ขอบฝั่งวางตัวในแนวตะวันตก – ตะวันออก และสุดท้ายที่จังหวัดตราด วางตัวในแนวตะวันออกเฉียงใต้ ลักษณะของหาดส่วนใหญ่เป็นหาดทรายสลับหาดหิน เว้นบริเวณใกล้ปากแม่น้ำเป็นป่าชายเลน

๓. ระดับน้ำ

ลักษณะของน้ำ มีทั้งน้ำเค็มและน้ำผสม น้ำเค็มหมายถึงใน ๑ วันจันทร์คติจะมีน้ำขึ้น ๑ ครั้ง และลง ๑ ครั้ง ส่วนน้ำผสมหมายถึง ใน ๑ วัน จันทร์คติ มีความแตกต่างกันมากของ ความสูง และ/หรือระยะเวลาของน้ำขึ้นเต็มที่ และ/หรือน้ำลงเต็มที่ติดกัน โดยบางวันจะมีน้ำขึ้น ๑ ครั้ง น้ำลง ๒ ครั้ง หรือน้ำลง ๑ ครั้ง มีน้ำขึ้น ๒ ครั้ง หรือมีน้ำขึ้น ๒ ครั้ง น้ำลง ๒ ครั้ง ใน ๑ วัน แต่ ความสูงของน้ำขึ้นเต็มที่และลงเต็มที่ที่อยู่ติดกันมีระดับต่างกันมาก

๔. คลื่น

ส่วนใหญ่บริเวณอ่าวไทยมีคลื่นเกือบตลอดปี โดยในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ย. – ก.พ.) และช่วงเปลี่ยนฤดูมรสุม (มี.ค. – เม.ย.) ชายฝั่งตะวันตก ตั้งแต่จังหวัดเพชรบุรีถึงเกาะเต่า จะมีคลื่นลมแรงกว่าบริเวณชายฝั่งตะวันออก ส่วนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (พ.ค. – ก.ย.) ชายฝั่งตะวันออกจะมีคลื่นแรงกว่าชายฝั่งตะวันตก

๕. ลักษณะตะกอนพื้นท้องทะเล

ลักษณะพื้นท้องทะเลเขตทัพเรือภาคที่ ๑ ประกอบด้วยตะกอนหลายชนิด โดยบริเวณก้นอ่าวรูปตัว ก อยู่ใกล้ปากแม่น้ำ ลักษณะพื้นท้องทะเลเป็นโคลน (Clay) ฝั่งตะวันตกจากจังหวัดเพชรบุรีถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นทรายปนโคลน (Clayey Sand) ฝั่งตะวันออกด้านเมืองพญาถึงอำเภอสัตหีบเป็นทราย (Sand) จากอำเภอสัตหีบถึงจังหวัดตราดเป็นทรายปนโคลน (Clayey Sand) ส่วนทางตอนใต้ของพื้นที่ฝั่งตะวันตกใกล้ชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นโคลนปนทราย (Sandy Clay) และทรายปนโคลน (Clayey Sand) ห่างฝั่งออกไปเป็นโคลน (Clay) และโคลนปนทราย (Sandy Clay)

พื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง

๑. ลักษณะภูมิศาสตร์ทั่วไป

อ่าวไทยตอนล่างซึ่งเป็นเขตรับผิวดินของทัพอ่าวภาคี ๒ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส สภาพพื้นที่บนฝั่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเป็นแนวเขา ป่าไม้ สลับที่ราบลุ่ม ยกเว้นที่จังหวัดสงขลา มีทะเลสาบกว้างเป็นแนวยืนกินพื้นที่ขึ้นไปถึงจังหวัดพัทลุง พื้นที่นอกฝั่งมีเกาะบ้างเล็กน้อย ที่สำคัญคือเกาะสมุย เกาะพะงัน และหมู่เกาะอ่างทองที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกฝั่งมีฐานขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เป็นระยะตลอดแนว ส่วนบริเวณชายฝั่งมีสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์ทะเลเป็นระยะ

๒. ลักษณะชายฝั่ง

แนวขอบฝั่งทอดตัวในทิศตะวันออกเฉียงใต้ โดยขอบฝั่งส่วนใหญ่เป็นแนวตรง มีโค้งเว้าเป็นอ่าวและเป็นแหลมบ้างเล็กน้อย ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี ขอบฝั่งส่วนใหญ่สูงและชัน ลักษณะของหาดเป็นหาดทราย โขดหิน หาดหินและปะการัง เป็นระยะ ยกเว้นตอนเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวน้ำค่อนข้างตื้น

๓. ระดับน้ำ

สถานีน้ำเกาะปราบ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะเป็นน้ำผสม

สถานีน้ำเกาะหนู จังหวัดสงขลา ลักษณะเป็นน้ำคู่ (ไม่สม่ำเสมอ)

สถานีน้ำปากน้ำบางนรา จังหวัดนราธิวาส ลักษณะเป็นน้ำผสม

๔. คลื่น

ช่วงเดือนเมษายนถึงตุลาคม คลื่น-ลมสงบเป็นส่วนใหญ่ ส่วนช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม มีคลื่นลมแรงกว่าในช่วงอื่น

๕. ลักษณะตะกอนพื้นท้องทะเล

ลักษณะพื้นท้องทะเล ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นโคลน (Clay) และโคลนปนทราย (Sandy Clay) โดยมีโคลนปนกรวด (Gravelly Clay) ทรายปนโคลน (Clayey Sand) และทราย (Sand) แทรกเป็นกลุ่ม ๆ บริเวณใกล้ชายฝั่ง และมีตะกอนผสม (Gravel-Sand-Clay) แทรกอยู่นอกฝั่งจังหวัดปัตตานีถึงจังหวัดนราธิวาส

พื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน

๑. ลักษณะภูมิศาสตร์ทั่วไป

ฝั่งตะวันตกของประเทศไทยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ป่าไม้และที่ราบ โดยมีจังหวัดติดชายฝั่งทะเลจากเหนือจรดใต้ คือ จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรังและจังหวัดสตูล จังหวัดส่วนใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ สภาพนอกฝั่งอาณาเขตทางทะเลครอบคลุมพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยเส้นแนวเขตเศรษฐกิจจำเพาะอยู่ห่างจากฝั่งประมาณ ๑๕๐ ไมล์ ไกลฝั่งตลอดแนวประกอบไปด้วยเกาะน้อย-ใหญ่ มากมาย ที่สำคัญคือ หมู่เกาะสุรินทร์ เกาะลันตา เกาะภูเก็ต เกาะราวี และเกาะตะรุเตา

๒. ลักษณะชายฝั่ง

จังหวัดระนองถึงจังหวัดภูเก็ตขอบฝั่งส่วนใหญ่สูงชัน โดยทอดตัวไปทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ และจากจังหวัดภูเก็ตถึงจังหวัดสตูล ขอบฝั่งทอดตัวไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดแนวชายฝั่งมีลักษณะเว้าแหว่งมาก เนื่องจากประกอบไปด้วยอ่าวน้อย-ใหญ่ และแหลมมากมาย รวมทั้ง มีแม่น้ำหลายสายไหลลงสู่ทะเลเป็นระยะ ชายฝั่งติดกับทะเลอันดามัน ซึ่งต่อเนื่องกับมหาสมุทรอินเดีย นอกฝั่งมีความลาดลึกอย่างรวดเร็ว

๓. ระดับน้ำ

ลักษณะของน้ำฝั่งตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นน้ำจืด คือ ใน ๑ วัน จันทรคติ จะมีน้ำขึ้น และลง ๒ ครั้ง

๔. คลื่น

ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม มีคลื่นรุนแรงกว่าเดือนอื่น ๆ

๕. ลักษณะตะกอนพื้นที่องทะเล

บริเวณใกล้ชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นทรายปนโคลน (Clayey Sand) และทราย (Sand) โดยมีโคลน (Clay) และโคลนปนทราย (Sandy Clay) แทรกเป็นกลุ่ม ๆ ทางตอนใต้ของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือในการป้องกันประเทศ^๒

จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมใน ๑๐ ข้างหน้า โอกาสที่จะเกิดสงครามขนาดใหญ่กับประเทศไทย มีโอกาสน้อยมาก ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจะประกอบด้วย ปัญหาความขัดแย้งระดับต่ำ ในพื้นที่แหลมตับทางทะเล ปัญหาความขัดแย้งบริเวณชายแดนทางทะเลอันเนื่องมาจากความขัดแย้งอื่นๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความมั่นคงรูปแบบใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของสังคม (Social Security) ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ภัยธรรมชาติและการก่อการร้าย ซึ่งปัญหาความมั่นคงดังกล่าว มีความหลากหลาย ซับซ้อน ที่ประเทศใดประเทศหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง จะแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง จึงต้องมียุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทั้งในภาวะปกติจนถึงภาวะขัดแย้งที่ต้องใช้กำลังรบเข้าดำเนินการ โดยในภาวะปกติรัฐบาลเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านระดับภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน ดังนั้นยุทธศาสตร์ในภาวะปกติที่เหมาะสม คือ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับต่างๆ ทั้งในระดับภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขัดแย้ง หรือหากเกิดความขัดแย้ง ก็สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยกันได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ปัญหาความมั่นคงเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของชาติ อีกทั้งเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของประเทศชาติ เป็นเรื่องที่ไม่สามารถละเลย และเป็นความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ เนื่องจากประเทศต่างๆ ยังมีการพัฒนาอาวุธยุทธโศปกรณ์ เพื่อการป้องกันประเทศอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่ ทร. จะดำเนินการควบคู่ไปด้วย เพื่อประกันความเสี่ยง คือ ยุทธศาสตร์ในการป้องปราม โดย ทร. จะเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังรบให้มีความทันสมัย ศักยภาพสูง และมีจำนวนที่เพียงพอในการยับยั้งความคิดของฝ่ายตรงข้าม ที่จะใช้กำลังต่อฝ่ายเราได้ และในขั้นสุดท้าย หากไม่สามารถระงับข้อขัดแย้งด้วยยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ ทร. จะใช้กำลังทางเรือเข้าดำเนินการป้องกันด้วยความเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วด้วยขนาดของกำลังที่เหมาะสมแก่เหตุการณ์ เพื่อมิให้สถานการณ์ขยายตัว จนไม่สามารถควบคุมได้ และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและความชอบธรรมของประชาคมโลก อย่างไรก็ตาม ต้องให้ผลการปฏิบัติอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการเจรจาต่อรอง และยังคงรักษาเกียรติภูมิของชาติไว้ได้ โดยสามารถสรุปเป็นยุทธศาสตร์ของ ทร. ได้ดังนี้

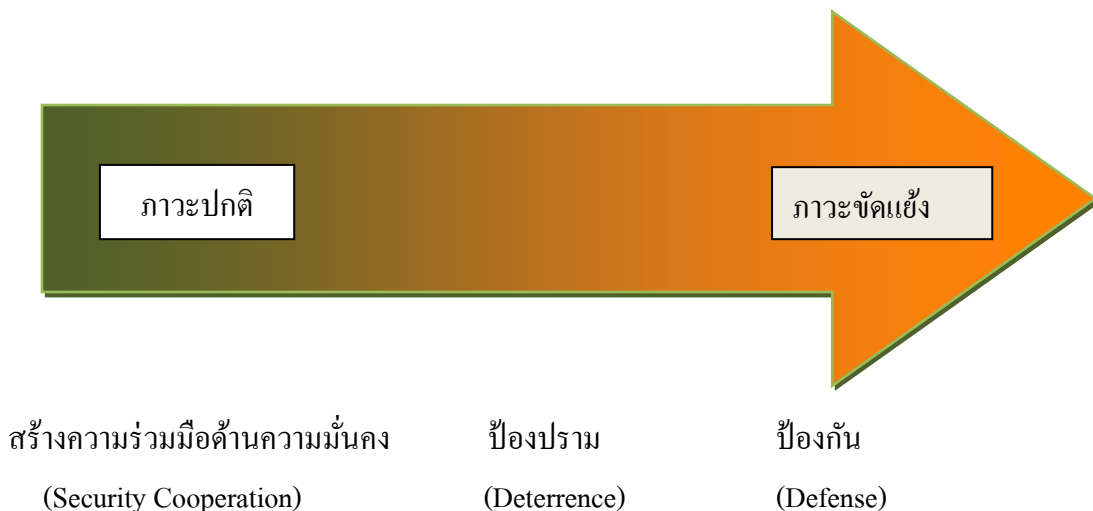
^๒ กองทัพเรือ, “ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๖๐” หน้า ๑๑ – ๑๓.

๑. สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) เป็นยุทธศาสตร์ตามแนวความคิดเชิงป้องกัน ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาในเชิงรุก ก่อนที่ความขัดแย้งจะเกิดขึ้น และหากความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว ก็สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ทันเวลา ซึ่งมาตรการดังกล่าว จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์ที่ประเทศพึงจะได้รับ เช่น การฝึกผสม การลาดตระเวนร่วม เป็นต้น

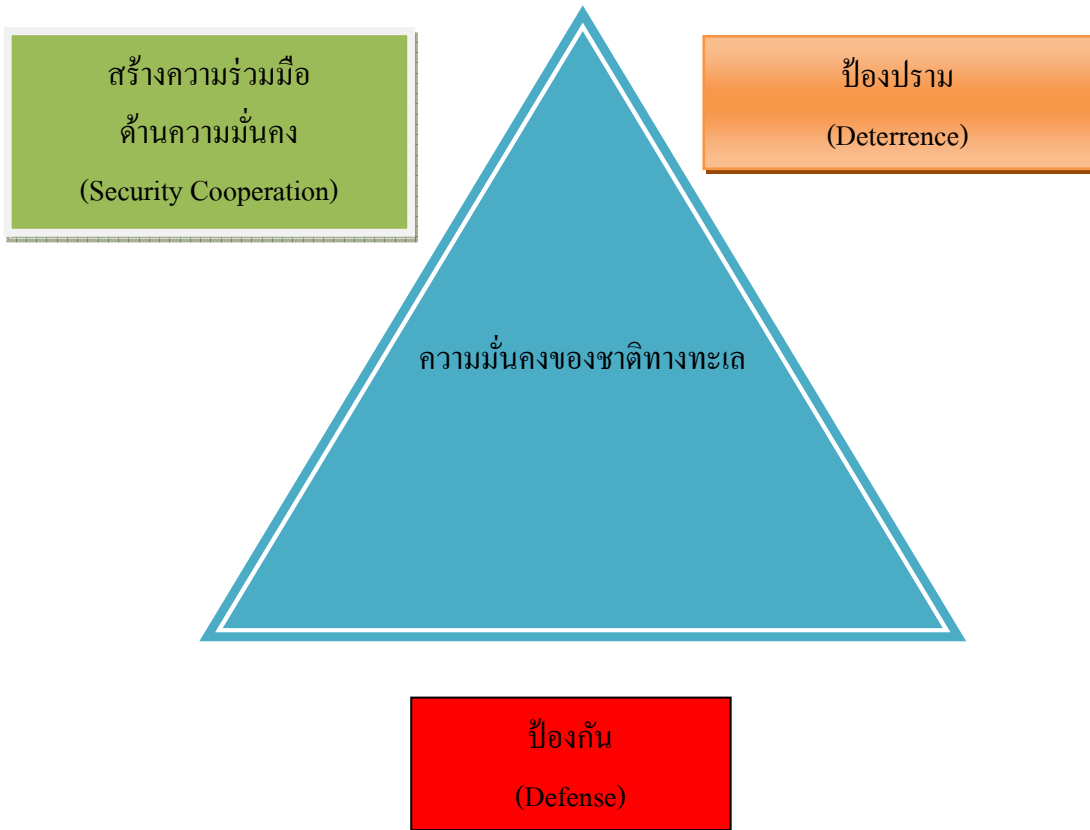
๒. ป้องปราม (Deterrence) เป็นยุทธศาสตร์เชิงป้องกันที่เป็นระบบ สำรองยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยมีแนวคิดที่จะยับยั้งความตั้งใจในการคุกคามของฝ่ายตรงข้าม เนื่องจากปัญหาความมั่นคงเป็นสิ่งอันไม่พึงประสงค์ และต้องมีมาตรการป้องกันอย่างเต็มที่เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นหรือขยายความรุนแรง เพราะจะส่งผลกระทบต่อและสร้างความเสียหายค่อนข้างมากในการแก้ไข และหลายเรื่องมีผลต่อความอยู่รอดของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การสาธิตการใช้อาวุธที่มีศักยภาพสูงทั้ง ๒ ฝ่ายทะเล เป็นต้น

๓. ป้องกัน (Defense) เป็นยุทธศาสตร์ขั้นสุดท้ายในการแก้ไขปัญหา โดยกำลังทางเรือเข้าดำเนินการเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยยุทธศาสตร์เชิงป้องกันได้ด้วยขนาดของกำลังที่เหมาะสมแก่สถานการณ์ เพื่อไม่ให้สถานการณ์ขยายตัวจนไม่สามารถควบคุมได้ และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและความชอบธรรมของประชาคมโลก แต่อย่างไรก็ตาม ต้องให้ผลการปฏิบัติอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการเจรจาต่อรอง และยังคงรักษาเกียรติภูมิของชาติไว้ได้ เช่น การปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ เป็นต้น

แผนภาพที่ ๓-๑ ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์กับระดับความขัดแย้ง

แผนภาพที่ ๓-๒ แผนภาพยุทธศาสตร์กองทัพเรือ

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ, ๒๕๕๑ – ๒๕๖๐. หน้า ๑๓

บทบาทหน้าที่ของกองทัพเรือ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังกองทัพไว้ในมาตรา ๗๗ ว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นและเพียงพอเพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

ในส่วนของพระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมและกองทัพเรือ ไว้ในมาตร ๘ และมาตรา ๒๐ ดังนี้

มาตรา ๘ กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่

๑. พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักรปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

๒. พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

๓. ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง ตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

๔. ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

๕. ปฏิบัติการอื่น ที่เป็นการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือตามมติคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการตามข้อ ๔ กระทรวงกลาโหม อาจมอบหมายให้ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานอื่นในกำกับของกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ดำเนินการก็ได้ หรืออาจร่วมงาน ร่วมทุน หรือดำเนินการกับภาคเอกชน ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ได้

มาตรา ๒๐ กำหนดหน้าที่ของกองทัพเรือไว้ว่า “กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ”

สำหรับบทบาทของกองทัพเรื่อนั้น เนื่องจาก คุณลักษณะของกำลังทางเรือ มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกำลังรบประเภทอื่นๆ ทำให้กำลังทางเรือ โดยทั่วไปได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจที่สามารถจัดแบ่งตามประเภทการใช้งานได้ ๓ บทบาท^๗ คือ

๑. บทบาทในการปฏิบัติการทางทหาร (Military Role) คือ บทบาทในการรบเพื่อการป้องกันประเทศในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่รุนแรง มีผลต่ออำนาจอธิปไตยและเอกราชของประเทศ

๒. บทบาทในการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ (Constabulary Role) คือ บทบาทในการรักษากฎหมายตามที่ ทร. ได้รับมอบอำนาจให้เป็นเจ้าหน้าที่ จำนวน ๒๕ ฉบับ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ

๓. บทบาทในกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role) คือ การใช้กำลังทางเรือในการสนับสนุนการดำเนินนโยบาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และใช้แสดงกำลังเพื่อสนับสนุนการเจรจาต่อรอง เมื่อมีการขัดกันผลประโยชน์ของชาติหรือเหตุการณ์วิกฤติ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติโดยตรง

โดยทั้ง ๓ บทบาท จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อมและกรอบของงบประมาณ เช่น ในภาวะที่ภัยคุกคามด้านการทหารต่ำ กำลังทางเรือก็จะถูกให้ความสำคัญกับบทบาทด้านการรักษากฎหมายและช่วยเหลือประชาชน ทำให้บทบาทนี้ขยายตัวแทนที่บทบาทด้านการทหารมากขึ้น ซึ่งหากไม่มีมาตรการรองรับที่ดี จะทำให้เกิดการไม่สมดุลในแต่ละบทบาท โดยจะส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการปฏิบัติด้านการทหารลดลง ดังนั้น การรักษาให้เกิดสมดุล จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และต้องปรับแต่งให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีความคุ้มค่าสูงสุด

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗

การใช้กำลังทางยุทธการในลักษณะ Area Command Concept ของกองทัพเรือ

ตามมติคณะกรรมการนโยบาย ทร. ได้เห็นชอบให้ ท้าเรือภาค เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และอำนาจการยุทธ์ตามแผนป้องกันประเทศ ตั้งแต่ขึ้นปกติ ขึ้นตอบโต้ และขึ้นป้องกันประเทศ ต่อหน่วยกำลังต่างๆ ที่จะมาขึ้น การควบคุมทางยุทธการ รวมถึงกองกำลังเฉพาะกิจกองทัพเรือด้วย โดย ทร. ได้จัดตั้งท้าเรือภาค ขึ้นเพื่อ เป็นหน่วยบัญชาการในการอำนาจการยุทธ์ในระดับยุทธการ ๓ พื้นที่ตามลักษณะภูมิประเทศครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลทั้งหมดของประเทศไทย โดยท้าเรือภาคที่ ๑ และท้าเรือภาคที่ ๒ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทย ในส่วนท้าเรือภาคที่ ๓ รับผิดชอบพื้นที่ทะเลอันดามัน (แผนภาพที่ ๓-๓) ดังนี้

๑. ท้าเรือภาคที่ ๑^๔ มีหน้าที่ ป้องกันราชอาณาจักร และรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือนและการควบคุมเรือพาณิชย์ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีกองบัญชาการ ตั้งอยู่ที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีผู้บัญชาการท้าเรือภาคที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นการควบคุมทางยุทธการ กับศูนย์ปฏิบัติการกองท้าเรือ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ อ่าวไทยตอนบน รวมทั้งชายแดนไทย – กัมพูชา และทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย เว้นทะเลอาณาเขตของประเทศอื่นๆ

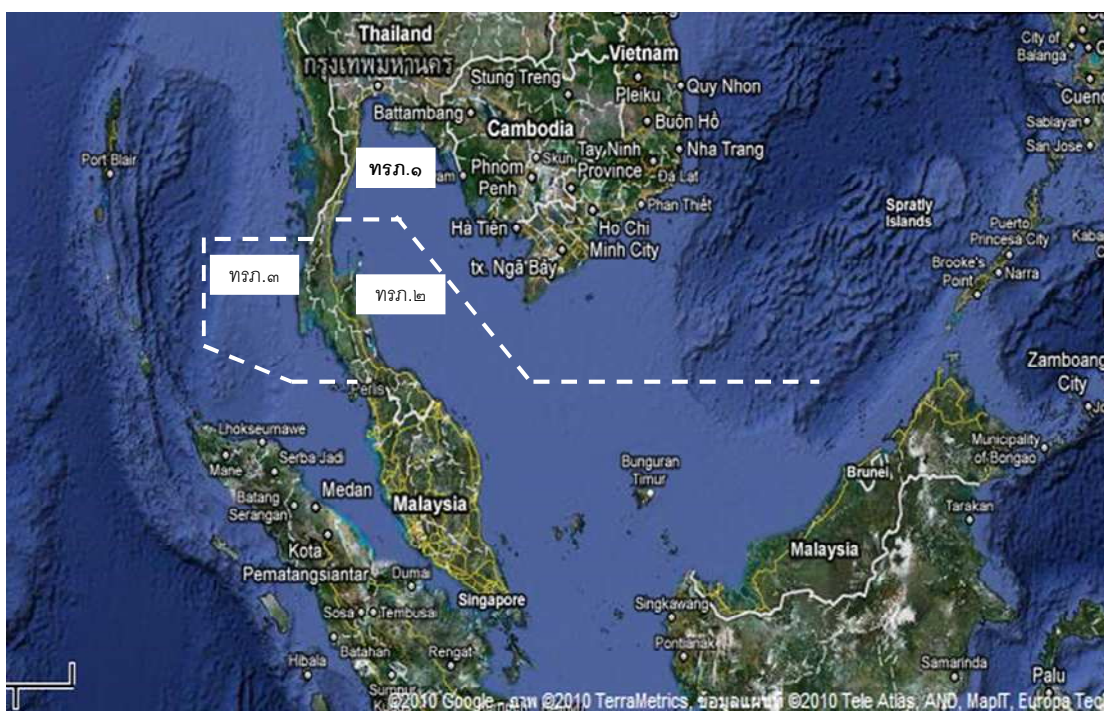
๒. ท้าเรือภาคที่ ๒^๕ มีหน้าที่ ป้องกันราชอาณาจักร และรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่างๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน และการควบคุมเรือพาณิชย์ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีผู้บัญชาการท้าเรือภาคที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับศูนย์ปฏิบัติการกองท้าเรือ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ พื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง และอ่าวไทยฝั่งตะวันออกจนถึงทะเลจีนใต้ เว้นทะเลอาณาเขตประเทศอื่น

^๔ ท้าเรือภาคที่ ๑ (ออนไลน์) , เข้าถึงได้จาก (<http://www.navy.mi.th/nac1/index.php/nac1.mission>)
ตรวจสอบ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖

^๕ ท้าเรือภาคที่ ๒ (ออนไลน์) , เข้าถึงได้จาก (<http://www.navy.mi.th/nac2/first page.php>) ตรวจสอบ
ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖

๓. ทพเรือภาคที่ ๓^๖ มีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักร และรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่างๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน และการควบคุมเรือพาณิชย์ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีผู้บัญชาการทพเรือภาคที่ ๓ เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอเรือ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ พื้นที่ทะเลอันดามัน เว้นทะเลอาณาเขตประเทศอื่น

แผนภาพที่ ๓-๑ พื้นที่รับผิดชอบของทพเรือภาคที่ ๑ - ๓

ที่มา : สายันต์ ประสงค์สำเร็จ, พลเรือตรี “การปรับปรุงและพัฒนากองเรือยามฝั่ง กองเรือยุทธการ” (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔) หน้า ๓๔

^๖ ทพเรือภาคที่ ๓ (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก (<http://www.navy.mi.th/nac3/home.php>) ตรวจสอบ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗

แนวความคิดในการใช้กำลังของ ทร. ที่ให้ทัพเรือภาคเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในพื้นที่ (Area Command) นั้น การควบคุมบังคับบัญชา จะเป็นในลักษณะ Decentralized Command & Control โดยทัพเรือภาคจะอำนวยความสะดวกต่อหน่วยกำลังที่มาขึ้นควบคุมทางยุทธการ ซึ่งจะทำการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน หรือสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความจำเป็น โดยใช้กระบวนการ OODA Loop ช่วยในการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งกระบวนการ OODA Loop ที่เป็นที่ยอมรับ ประกอบด้วยการสังเกต (Observe) การทำความเข้าใจ (Orient) การตัดสินใจ (Decision) และการปฏิบัติ (Action) อันจะทำให้การควบคุมสั่งการมีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์

การใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

กองทัพเรือ มีแนวทางการใช้กำลังในพื้นที่ในลักษณะ Area Command โดยให้ทัพเรือภาค เป็นผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทัพเรือภาคที่ ๑ รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ซึ่งมีภารกิจในการปฏิบัติการทางเรือ เพื่อป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่างๆ ทั้งในยามสงบและยามสงคราม โดยจัดเรืออากาศยานและชุดปฏิบัติการพิเศษวางกำลังและลาดตระเวนในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งมีแนวความคิดในการปฏิบัติ ดังนี้

๑. ยามสงบ

๑.๑ การจัดหน่วยเฉพาะกิจ^๓

กองกำลังเฉพาะกิจทัพเรือภาคที่ ๑ (กก.ทรภ.๑)

๑.๑.๑ หมวดเรือเฉพาะกิจที่ ๑ ทัพเรือภาคที่ ๑ (มวก.ที่ ๑ ทรภ.๑)

๒ เรือ ฟก./เรือ คว.

๑ เรือ รจ.

๑ เรือ รพญ. (จัด ๒ ลำ ในเดือน มี.ค. – พ.ค.)

๑ เรือ ลจ.

^๓ ทัพเรือภาคที่ ๑ “คำสั่งยุทธการผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๕๑” (ชพ.๕๑,๒๕๕๑) หน้า

๑.๑.๒ หมวดเรือเฉพาะกิจที่ ๒ ท้าเรือภาคที่ ๑ (มวก.ที่ ๒ ทรภ.๑)

๑ เรือ ตกป.

๓ เรือ ตกฝ.

๓ เรือ ตกช.

๑.๑.๓ หมวดเรือลาดตระเวนชายแดน (มชด.)

๒ เรือ รจ./เรือ ตกป./เรือ ตกค.

๒ เรือ ตกฝ.

๔ เรือ ตกช.

๑.๑.๔ หมวดบินเฉพาะกิจท้าเรือภาคที่ ๑ (มวบ.ทรภ.๑)

๑ ม.ทร.

๑ ฮ.ทร.

๑.๑.๕ ฟุ่่งบินทหารเรือ ๓๑๔๑ (ฟุ่่งบิน ทร.๓๑๔๑)

๑ บ.ทร.

๑ ฮ.ทร.

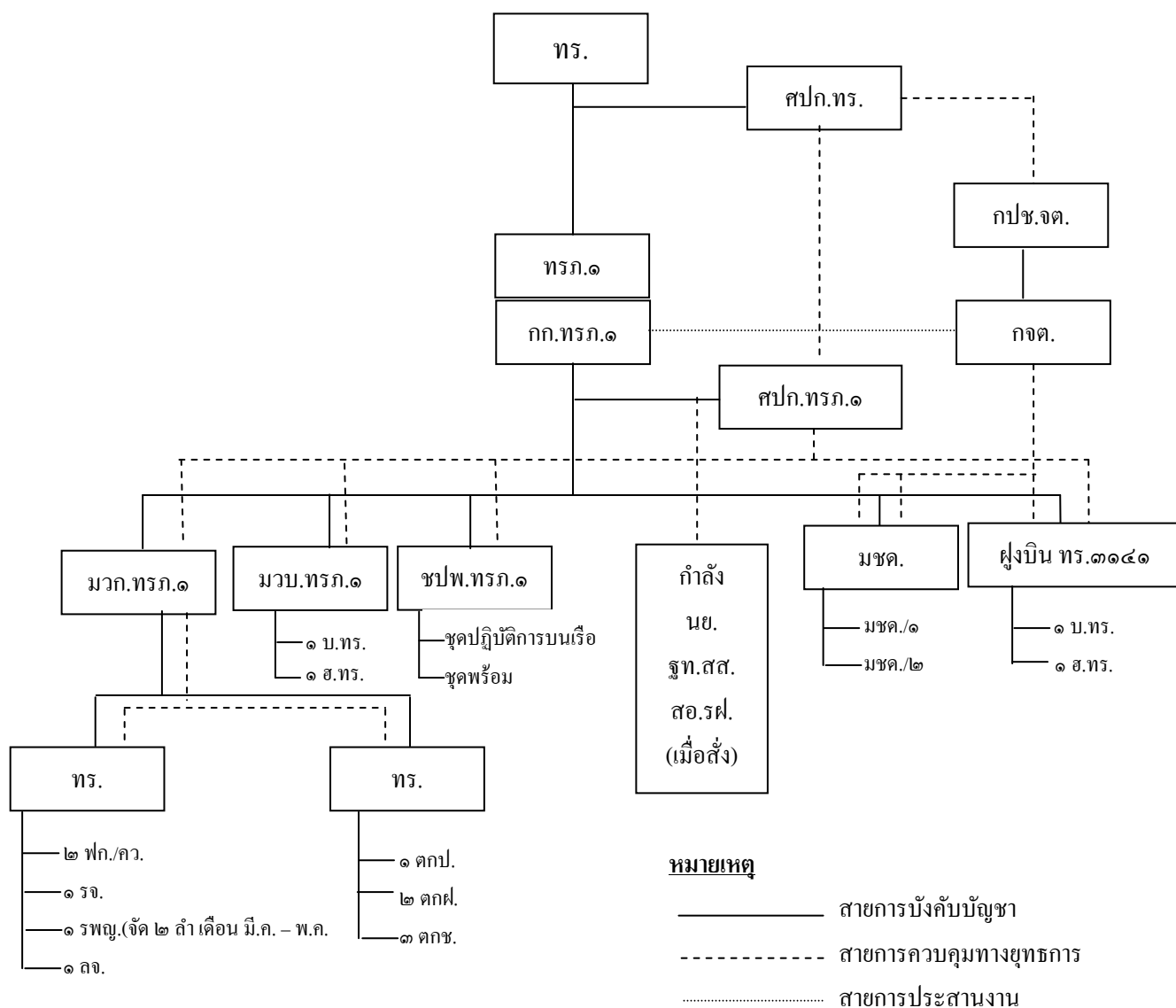
๑.๑.๖ ชุดปฏิบัติการพิเศษท้าเรือภาคที่ ๑ (ชปพ.ทรภ.๑)

๑ ชุด นทต.

๑.๑.๗ กำลังเฉพาะกิจ จาก นย. รฐท.สส. สอ.รฝ. และกำลังอื่นๆ เมื่อ ทร.สั่งการ

๑.๒ สายการบังคับบัญชา^๙

แผนภาพที่ ๓ -๔ สายการบังคับบัญชา

ที่มา : คำสั่งยุทธการผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๕๑ (ชพ.๕๑๑,๒๕๕๑) หน้า ก-๒ ของ ๒ หน้า

^๙ เรื่องเดียวกัน , หน้า ก-๒ ของ ๒ หน้า

๑.๓ พื้นที่ปฏิบัติการ ทรภ.๑ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอไทยตอนบนของเส้นแบ่งเขต จนถึงทะเลจีนใต้ เว้นทะเลอาณาเขตของประเทศอื่น (เส้นแบ่งเขต คือ เส้นแวง ๘ องศา ๔๗.๕ ลิปดา น. ต่อด้วยเส้นต่อระหว่าง จุดแสด ๘ องศา ๔๗.๕ ลิปดา น. ลอง ๑๐๒ องศา อ.กับจุดแสด ๖ องศา น. ลอง ๑๐๔ องศา ๓๕ ลิปดา อ. ต่อด้วยเส้นแสด ๖ องศา น. จนถึงทะเลจีนใต้) โดยแบ่งพื้นที่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและมอบความรับผิดชอบให้กับหน่วยปฏิบัติการ (รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๓-๕) ดังนี้

๑.๓.๑ พื้นที่ต่อไทยตอนบนฝั่งตะวันตก (พื้นที่ A) ล้อมรอบด้วยเส้นแสด ๘ องศา ๔๗.๕ ลิปดา น. บริเวณชายฝั่งทะเล จ.ชุมพร จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.เพชรบุรี จ.สมุทรสงคราม จ.สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร จ.สมุทรปราการ จ.ฉะเชิงเทรา และ จ.ชลบุรี จนถึงแนวเส้น ลอง ๑๐๑ องศา อ.

๑.๓.๒ พื้นที่อำเภอไทยตอนบนฝั่งตะวันออก (พื้นที่ B) ล้อมรอบด้วยเส้น ลอง ๑๐๑ องศา อ. บริเวณชายฝั่งทะเล จ.ระยอง จ.จันทบุรี และ จ.ตราด จนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ ไทย ติดกับเส้น แสด ๘ องศา ๔๗.๕ ลิปดา น.

๑.๓.๓ พื้นที่ทะเลจีนใต้ (พื้นที่ C) ล้อมรอบด้วยเส้นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ ไทย ต่อด้วยเส้นต่อระหว่างจุด แสด ๘ องศา ๔๗.๕ ลิปดา น. ลอง ๑๐๒ องศา อ. กับจุด แสด ๖ องศา น. ลอง ๑๐๔ องศา ๓๕ ลิปดา อ. ต่อด้วยเส้นแสด ๖ องศา น. จนถึงทะเลจีนตอนใต้ ซึ่งมีใช้ ทะเลอาณาเขตของประเทศอื่น

๑.๔ การวางกำลังและการลาดตระเวน

๑.๔.๑ หมวดเรือเฉพาะกิจ ที่ ๑ ทัพเรือภาคที่ ๑ (มวก.ที่ ๑ ทรภ.๑) ประกอบด้วย กำลังทางเรือ ได้แก่ เรือ ฟก. เรือ กว. และเรือ รจ. ตามห้วงเวลาและสถานการณ์ วางกำลังและลาดตระเวนในพื้นที่ A,B หรือ C ตามความเหมาะสม

๑.๔.๒ หมวดเรือเฉพาะกิจที่ ๒ ทัพเรือภาคที่ ๑ (มวก.ที่ ๒ ทรภ.๑) ประกอบด้วยกำลังทางเรือขนาดเล็ก ได้แก่ เรือ ตกป. เรือ ตกย. และเรือ ตกช. วางกำลังและลาดตระเวนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่องในพื้นที่ A และ B ตามสถานการณ์

๑.๔.๓ หมวดเรือลาดตระเวนชายแดน (มชด.) ปฏิบัติการในพื้นที่ชายแดน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ B ล้อมรอบด้วยจุดต่าง ๆ ตั้งแต่ปากแม่น้ำพังราด จ.ระยอง จนถึงชายแดนบ้าน หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ภายในทะเลอาณาเขต จนถึงเขตไหล่ทวีปไทยกัมพูชา (รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๓-๖) โดยมีกำลังประกอบด้วย มชด./๑ มีเรือจำนวน ๔ ลำ ได้แก่ เรือ ตกป. จำนวน ๑ ลำ เรือ ตกย. จำนวน ๑ ลำ และเรือ ตกช. จำนวน ๒ ลำ สำหรับ มชด./๒

ประกอบด้วยเรือส่วนที่เหลือด้วยขนาดและจำนวนเท่ากัน วางกำลังพร้อมรับสถานการณ์ ณ จุด. สส.

๑.๔.๔ หมวดบินเฉพาะกิจทัพเรือภาคที่ ๑ (มวบ.ทรภ.๑) ประกอบด้วย บ.ทร. และ ฮ.ทร. อย่างละ ๑ เครื่อง โดย บ.ทร. จะลาดตระเวนในพื้นที่ A, B หรือ C ตามสถานการณ์ ส่วน ฮ.ทร. จะลาดตระเวนในพื้นที่ A หรือ B เท่านั้น

๑.๔.๕ ผูกบินทหารเรือ ๓๑๔๑ (ผูกบิน ทร.๓๑๔๑) ประกอบด้วยกำลัง บ.ทร. และ ฮ.ทร. อย่างละ ๑ เครื่อง วางกำลังและลาดตระเวนในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งพื้นที่ปฏิบัติการบนบกของ กปช.จต.

๑.๔.๖ ชุดปฏิบัติการพิเศษทัพเรือภาคที่ ๑ (ชปพ.ทรภ.๑) ประกอบด้วย นักทำลาย ใต้น้ำจู่โจม แบ่งเป็นชุดปฏิบัติการ และชุดพร้อม ดังนี้

๑.๔.๖.๑ ชุดปฏิบัติการ สนับสนุนการปฏิบัติการของเรือที่ออกลาดตระเวนลำละ ๒ - ๔ นาย ตามความเหมาะสม

๑.๔.๖.๒ ชุดพร้อม มีหน้าที่เตรียมพร้อมตลอด ๒๔ ชม. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อได้รับคำสั่ง

๑.๕ แนวความคิดในการป้องกันฝั่ง

เนื่องจาก ทรภ.๑ มีกิจที่จะต้องดำเนินการหลายกิจ เช่น การรักษาอธิปไตย การรักษาความมั่นคง การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การรักษากฎหมาย การคุ้มครองเรือประมง เป็นต้น โดยมีกิจที่สอดคล้องกับการป้องกันฝั่ง ดังนี้

๑.๕.๑ การรักษาอธิปไตย

๑.๕.๑.๑ การควบคุมทะเลและขีดขวางการปฏิบัติการทางเรือของข้าศึก โดยดำเนินการควบคุมทะเลและคุ้มครองรักษาเส้นทางคมนาคมทางทะเล ด้วยการใช้กำลังทางเรือ สนับสนุนด้วยอากาศยาน ในลักษณะเป็นพื้นที่ (Area Control Operation) ลิดรอน ทำลายกำลังทางเรือของข้าศึก เมื่อเกิดสถานการณ์รุนแรงเพิ่มมากขึ้น

๑.๕.๑.๒ การสนับสนุนและร่วมมือกับเหล่าทัพและส่วนราชการอื่นในการป้องกันประเทศ โดยดำเนินการดังนี้

- สนับสนุนการระดมยิงฝั่งด้วยปืนใหญ่เรือ โดยการระดมยิงฝั่งเพื่อป้องกันทางปีกให้กับกำลังทางบก

- จัดกำลัง ชปพ.ทรภ.๑ สนับสนุนการปฏิบัติการสงครามนอกแบบร่วมกับ ทบ.

- จัดกำลัง ชปพ.ทรภ.๑ สนับสนุนการหาข่าว และการ
ทำลายเป้าหมายบนบกและบริเวณชายฝั่ง

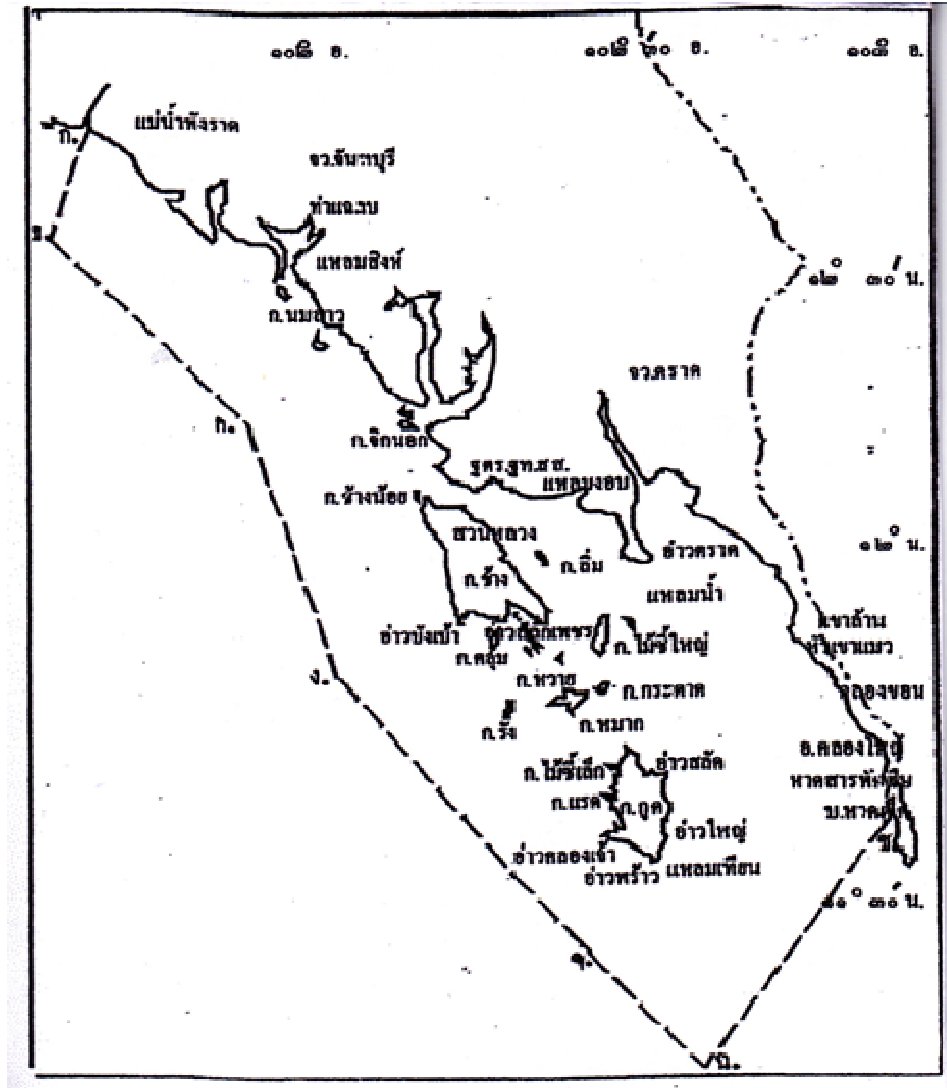
๑.๕.๒ การรักษาความมั่นคง

๑.๕.๒.๑ การต่อต้านการก่อการร้าย จัดกำลัง ชปพ.ทรภ.๑ เป็นหลัก
เข้าดำเนินการต่อกลุ่มผู้ก่อการร้ายในรูปแบบของเป้าหมายต่าง ๆ เช่น การยิงเรือ การยึดสถานที่
สำคัญ การยึดแท่นขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น เมื่อ ทร. หรือหน่วยเหนือสั่งการ ส่วนกำลังทาง
เรือหรืออากาศยาน จะเป็นส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ชปพ.ทรภ.๑

๑.๕.๒.๒ การแทรกซึมและการก่อวินาศกรรม ดำเนินการป้องกัน
การแทรกซึมทางทะเลและการก่อวินาศกรรมด้วยการจัดกำลังทางเรือ และอากาศยาน ทำการ
ลาดตระเวน ตรวจสอบเรือที่ต้องสงสัย บุคคลต่างชาติ รวมทั้งการค้นหาอาวุธสงครามที่สามารถจะ
นำไปใช้ในการก่อการร้ายหรือก่อความไม่สงบภายในประเทศ และ/หรือกระทำการก่อวินาศกรรม
ต่อที่ตั้งทางทหารและทางเศรษฐกิจที่สำคัญตามชายฝั่งในพื้นที่รับผิดชอบ

แผนภาพที่ ๓-๕ พื้นที่ปฏิบัติการของทัพเรือภาคที่ ๑

แผนภาพที่ ๓-๖ พื้นที่ปฏิบัติการของหมวดเรือลาดตระเวนชายแดน

ที่มา: คำสั่งยุทธการผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๕๑ (ขพ.๕๑๑, ๒๕๕๑) หน้า ก-๑-๖-๑ ของ ๑ หน้า

หมายเหตุ

จุด ก. (บริเวณปากแม่น้ำพอง)	แลต.	๑๒ องศา ๔๑.๖ ลิปดา น.	ลอง.๑๐๑ องศา ๔๗.๔ ลิปดา อ.
จุด ข.	แลต.	๑๒ องศา ๓๑.๔ ลิปดา น.	ลอง.๑๐๑ องศา ๔๑.๖ ลิปดา อ.
จุด ค.	แลต.	๑๒ องศา ๑๖.๐ ลิปดา น.	ลอง. ๑๐๒ องศา ๐๐ ลิปดา อ.
จุด ง.	แลต.	๑๒ องศา ๐๐ ลิปดา น.	ลอง.๑๐๒ องศา ๖.๖ ลิปดา อ.
จุด จ.	แลต.	๑๑ องศา ๒๗.๖ ลิปดา น.	ลอง. ๑๐๒ องศา ๒๕.๐ ลิปดา อ.
จุด ฉ.	แลต.	๑๑ องศา ๑๘.๐ ลิปดา น.	ลอง. ๑๐๒ องศา ๓๖.๒ ลิปดา อ.
จุด ช. (หลักเขตที่ ๗๓)	แลต.	๑๑ องศา ๑๕.๐ ลิปดา น.	ลอง. ๑๐๒ องศา ๓๕.๐ ลิปดา อ.

๒. ยามสงคราม

เมื่อมีภัยคุกคามมาจากทิศตะวันออก ทรภ.๑ จะปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ โดย ทรภ.๑ จะแปลงสภาพเป็นกองกำลังทัพเรือภาคที่ ๑ (กกล.ทรภ.๑) และได้รับมอบกำลังเพิ่มเติม จาก ทร. รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยทั้งหมด ส่วน ทรภ.๒ จะรับผิดชอบพื้นที่ภายในเขตต่อเนื่อง เท่านั้น (๒๔ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน) ในที่นี้จะขอกว่าเฉพาะกองเรือเฉพาะกิจป้องกันพื้นที่เท่านั้น เนื่องจากมีหน้าที่ในการป้องกันฝั่งโดยตรง ซึ่งมีแนวคิดในการปฏิบัติดังนี้

๒.๑ การจัดหน่วยเฉพาะกิจ

กองเรือเฉพาะกิจป้องกันพื้นที่

๔ เรือ รปจ.

๗ เรือ ตกป.

๑๗ เรือ ตกฝ.

๑๕ เรือ ตกช.

๑ เรือ สตช.

๔ เรือ ลทฝ.

๑๒ เรือ กทต.

หน่วยปฏิบัติการเกาะกูด (นปก.)

หน่วยเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ จก.นย.๑๘๒

๕ ชุดตรวจการณ์ทุ่นระเบิด

๕ ร้อย รฝ.

๗ ร้อย สอ.

๒ รถตรวจการณ์พื้นน้ำ

๑ เรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำแบบเคลื่อนย้ายได้

๒.๒ กิจที่ได้รับมอบ

๒.๒.๑ ป้องกันการแทรกซึมหาข่าว การก่อวินาศกรรม การปฏิบัติการ สงครามทุ่นระเบิด การระดมยิงฝั่ง และการยกพลขึ้นบกของฝ่ายข้าศึกในพื้นที่รับผิดชอบ

๒.๒.๒ ป้องกันฝั่งในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเน้นที่ตั้งสำคัญทางทหาร ฐาน ทัพ ท่าเรือ สนามบิน และแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจ

๒.๒.๓ ควบคุมเรือพาณิชย์ในพื้นที่รับผิดชอบ

๒.๒.๔ ป้องกันปีกและสนับสนุนการปฏิบัติการให้กับ กปช.จต. โดยการ ระดมยิงฝั่ง ตามขีดความสามารถเมื่อได้รับการร้องขอ

๒.๒.๕ ควบคุมการรายงานเข้าพื้นน้ำ ในพื้นที่รับผิดชอบ ทำการวิเคราะห์ ประเมินค่า แลกเปลี่ยนข้อมูลและกระจายข่าวสารให้กับหน่วยต่าง ๆ ใน กกล.ทรภ.๑ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถติดตามสถานการณ์ทางทะเลในพื้นที่ชั้นในให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๖ ปฏิบัติการต่อต้านทุ่นระเบิดทางรุกของฝ่ายข้าศึก และวางทุ่นระเบิดทางรับในพื้นที่รับผิดชอบ

๒.๒.๗ ปฏิบัติการวางทุ่นระเบิดทางรุก เมื่อสั่ง

๒.๒.๘ สนับสนุนการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกในชั้นป้องกันประเทศ เมื่อสั่ง

๒.๒.๙ ปฏิบัติกิจอื่น ๆ ตามที่ กกล.ทรภ.๑ จะมอบหมาย

๒.๓ แนวความคิดในการป้องกันฝั่ง

การวางกำลังป้องกันฝั่ง จะใช้การป้องกันทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก ประกอบด้วยพื้นที่ชั้นใน (ตั้งแต่ชายฝั่งออกไปจนถึงเขตต่อเนื่อง) ดำเนินการป้องกันพื้นที่ เน้นที่ตั้งทางทหาร สนามบิน และแหล่งเศรษฐกิจสำคัญในพื้นที่รับผิดชอบ โดยจัดวางกำลังทางเรือ ปืนรักษาฝั่ง และชุดตรวจการณ์ทุ่นระเบิด วางไว้ตามเกาะต่าง ๆ ที่สำคัญ ทำการลาดตระเวน ฝ้าตรวจ พิสูจน์ทราบ และลิดรอน/ทำลายกำลังทางเรือของฝ่ายข้าศึกที่เข้ามาปฏิบัติการต่อเป้าหมายสำคัญในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อต่อต้านการก่อวินาศกรรม การวางทุ่นระเบิดทางรุก การระดมยิงฝั่ง และการยกพลของฝ่ายข้าศึก ดำเนินการวางทุ่นระเบิดทางรับในพื้นที่รับผิดชอบ และทำการควบคุมเรือพาณิชย์และเรือประมงในพื้นที่ โดยกำหนดช่องทางเข้า-ออก ฐานทัพ/ท่าเรือ สำคัญ การคุ้มกัน และการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินเรือ รวมทั้งวางกำลังปืน สอ. ในการป้องกันภัยอากาศต่อที่ตั้งทางทหาร สนามบิน ฐานทัพ ท่าเรือ และแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ ในลักษณะการป้องกันเป็นจุด (Point Defense) ในขณะที่ ทอ. จะรับผิดชอบการป้องกันภัยทางอากาศของประเทศในภาพรวม ในลักษณะการป้องกันเป็นพื้นที่ (Area Defense) ทั้งนี้ให้ประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเข้ากับ ทอ. และกองเรือเฉพาะกิจโจมตีและคุ้มกันโดยตรง และนอกจากนี้ให้เตรียมการวางทุ่นทางรุกในดินแดนข้าศึกเมื่อสั่งด้วย

สำหรับพื้นที่ชั้นนอก (พื้นที่ถัดจากพื้นที่ชั้นในออกไป) จะจัดวางกำลังทางเรือที่มีขีดความสามารถด้านการตรวจการณ์สูงจากกองเรือเฉพาะกิจโจมตีและคุ้มกัน ปฏิบัติการป้องกันเชิงรุก ด้วยการลาดตระเวนตรวจการณ์ ค้นหา ขัดขวาง ลิดรอน และทำลายกำลังทางเรือและอากาศยานของฝ่ายข้าศึก ต่อต้านการปิดอ่าวไทย เพื่อควบคุมทะเลในพื้นที่ปฏิบัติการ ณ ตำบลที่ และห้วงเวลาที่ต้องการ สนับสนุนด้วยอากาศยานวิและอากาศยานจาก ทอ.

ปัญหาในการปฏิบัติการป้องกันฝั่ง ที่ตั้งทางทหาร และแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ ในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑

การปฏิบัติการป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ เป็นการปฏิบัติการร่วมระหว่างการปฏิบัติการของ เรือและปืนรักษาฝั่ง ซึ่ง ทร. จะมอบกำลังบางส่วนใน สอ.รฝ. ให้เมื่อสถานการณ์อยู่ในภาวะวิกฤติ หรือคาดว่าจะมีภัยคุกคาม ปัญหาที่ตรวจพบได้จากการฝึกที่ผ่านมา รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เคยปฏิบัติงานในหน่วยและมีประสบการณ์ในด้านป้องกันฝั่ง รายละเอียดตามผนวก สามารถสรุป ได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการตรวจการณ์ไม่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ

เนื่องจากลักษณะชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย ค่อนข้างยาวมาก ในภาวะวิกฤติ ทรภ.๑ มีสถานีเรดาร์อยู่ ๒ แห่ง คือ สถานีเรดาร์ที่ ก.กูด และสถานีเรดาร์ที่ จก.นย.๑๘๒ บ้านหาดเล็ก อ. คลองใหญ่ จ.ตราด ในส่วนของ สอ.รฝ. ประจำพื้นที่ ๑ ที่มาขึ้นควบคุมทางยุทธการ ก็มีเรดาร์ ตรวจการณ์พื้นน้ำชนิดเคลื่อนที่ได้ เพื่อมาเสริมการปฏิบัติการของหน่วยเรือ จำนวน ๒ ชุด แต่ เรดาร์ทั้งหมดนี้ก็เป็นเรดาร์ชนิด Commercial Type มิใช่ Military Type ไม่เหมาะที่จะใช้งาน ทางด้านยุทธการ เนื่องจากระยะในการตรวจจับเป้าพื้นน้ำได้ใกล้ และปัญหาเรื่อง Sea Clutter (คลื่นที่พัดเข้าหาฝั่ง) ทำให้การตรวจจับเป้ากระทำได้ยากขึ้น ดังนั้นเรดาร์ที่มีอยู่ในขณะนี้ไม่ สามารถที่จะตรวจการณ์ให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการของ ทรภ.๑ ได้

๒. ปัญหาด้านอาวุธปืนที่ใช้ในการป้องกันฝั่งเป็นระบบที่ล้าสมัย

ปัจจุบัน ทร. ใช้ปืนขนาด ๑๓๐ มม. และปืนขนาด ๑๕๕ มม. ซึ่งมีระยะยิง ๒๗ กม. และ ๓๕ กม. ตามลำดับ มีอายุใช้งานมาแล้วประมาณ ๒๐ ปี การตรวจกระสุนตกจำเป็นต้องใช้ ผู้ตรวจการณ์หน้า โดยใช้คนหรือเรดาร์ BOR-A550 ชนิดเคลื่อนย้ายได้ ในการแก้กระสุนตก ความแม่นยำขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความชำนาญเป็นสำคัญ การยิงเป้าเรือที่เคลื่อนที่ได้ด้วยความเร็ว เนื่องจากมิใช่ระบบอัตโนมัติ ถึงอย่างไรก็จะเกิดเวลาตายและมีความล่าช้าเกิดขึ้น ประกอบกับปัจจุบันอาวุธปล่อยนำวิถีที่ติดมากับเรือ ก็มีเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง มี ระยะยิงที่ไกลมากขึ้น แม่นยำมากขึ้น ดังนั้น ระยะยิงของปืนโดยใช้กระสุน Cargo ก็ไม่น่าจะ เพียงพอในการต่อต้านเรือที่ติดอาวุธปล่อยนำวิถีประเภทนี้

๓. ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานีตรวจการณ์และรายงาน ผู้ตรวจการณ์หน้า ศูนย์ อำนวยการยิง และส่วนยิง (ระบบอาวุธ) ของปืนใหญ่รักษาฝั่ง ใช้วิทยุเป็นหลัก คือทาง Voice

บางครั้งชัดเจน บางครั้งต้องทวนซ้ำเนื่องจากไม่ชัดเจน บางครั้งก็ติดต่อไม่ได้ ยิ่งผู้ตรวจการณ์หน้า เป็นเรือหรืออากาศยานแล้ว ถ้าติดต่อทางวิทยุไม่ได้ก็ยังมีผลเสียต่อการยิงปืนใหญ่ และการแก้ กระสุนตกมากเท่านั้น ดังนั้น การติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการยิงก็ดี หากไม่เป็นลักษณะ Real Time ก็จะส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพในการใช้อาวุธต่อระบบป้องกันฝั่ง

๔. ปัญหาด้านการฝึก

ทรก.๑ เป็นหน่วยใช้กำลังแต่ไม่มีกำลังเป็นของตนเอง กร. เป็นหน่วยเตรียมกำลัง จะส่งมอบกำลังทั้งเรือและอากาศยานมาขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ ทรก.๑ ตามวงรอบการใช้งาน บางลำ ๓ เดือน บางลำ ๖ เดือน ตามแผนการใช้เรือประจำปี การฝึกป้องกันพื้นที่หรือท่าเรือ ทรก.๑ มีโอกาสฝึกกับ สอ.รฟ. ได้เพียงปีละ ๑ ครั้ง เท่านั้น และในการฝึกครั้งนี้ก็มีการยิงปืนใหญ่ ขนาด ๑๕๕ มม. ด้วยกระสุนจริงด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกยิงต่อเป้าหมายบนเกาะ ระยะ ประมาณ ๑๐ ไมล์ทะเล (๑๘.๕ กิโลเมตร) โดยใช้ผู้ตรวจการณ์หน้าอยู่บนเกาะอีกแห่งหนึ่งในการ แก่กระสุนตก การฝึกระหว่าง ทรก.๑ กับ สอ.รฟ. โดยใช้เรือหรืออากาศยาน (ส.ทร.) มีน้อยมาก เพราะเสียงสูง เนื่องจากเป็นปืนใหญ่กระสุนวิถีโค้ง ดังนั้นการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่างหน่วยเรือ หรือ ส. กับปืนใหญ่รักษาฝั่งหากไม่ได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในเรื่องการตรวจและแก้ กระสุนตก ก็จะทำให้ระบบป้องกันฝั่งไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๕. ปัญหาด้านสงครามทุ่นระเบิด

ทุ่นระเบิดเป็นอาวุธที่ลงทุนน้อย แต่สร้างความเสียหายได้มาก การดำเนินการต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนี้โดยตรงในการปฏิบัติงาน เมื่อมีภัยคุกคามมาจากทิศตะวันออก ตาม แผนป้องกันประเทศ ทรก.๑ มีแนวความคิดทางยุทธการในการใช้ทุ่นระเบิดทั้งทางรุกและทางรับ ในพื้นที่ปฏิบัติการ โดยการวางทุ่นระเบิดทางรุกจะไปวางในดินแดนของข้าศึก เพื่อปิดทางเข้า-ออก ของท่าเรือสำคัญของฝ่ายข้าศึก แต่ในปัจจุบันนี้ ทร. ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากทุ่น ระเบิดชนิดติดปลายปีกเครื่องบิน เช่น MK36 ที่สหรัฐอเมริกายังไม่ยอมขายให้ หากจะใช้เรือผิวน้ำ หรือเรือประมงดัดแปลงก็จะมีเสียงสูงที่จะไม่บรรลุภารกิจในการวางทุ่นระเบิดทางรุก ในการ วางทุ่นระเบิดทางรับของระบบป้องกันฝั่งนั้น ทร. มีทุ่นระเบิดเพียงพอที่จะดำเนินการได้ ทั้งทุ่น ระเบิดแบบอิทธิพล และทุ่นระเบิดทอดประจำที่ แต่จะมีปัญหาในเรื่องพาหนะที่จะใช้ในการ ลำเลียงและการนำทุ่นระเบิดไปวางในพื้นที่ โดยมีแนวความคิดที่จะใช้เรือระบายพลขนาดใหญ่ (เรือ รพญ.) ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการในเรื่องวางปล่อยบนเรือ รพญ. การประกอบทุ่นระเบิด การ วางแผนตลอดจนการฝึกวาง หากไม่เร่งดำเนินการ เมื่อถึงภาวะวิกฤติที่จำเป็นจะต้องใช้ทุ่นระเบิด ก็จะเป็นปัญหากับระบบป้องกันฝั่งได้

สรุป

จากยุทธศาสตร์ของ ทร. ในการป้องกันประเทศ ซึ่งมี ๓ ด้าน ได้แก่ การป้องกัน การป้องปราม และการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง นั้น ในส่วนของการป้องกัน ทร. ได้มอบหมายให้ทัพเรือภาคต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการ โดยใช้แนวคิดในลักษณะ Area Command โดยให้ทัพเรือภาคเป็นผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการควบคุมบังคับบัญชากำลังจากหน่วยต่าง ๆ ที่มาขึ้นควบคุมทางยุทธการ ในภาวะปกติกิจในเรื่องการป้องกันฝั่ง ทรภ.๑ จะใช้การควบคุมทะเลในลักษณะเป็นพื้นที่ (Area Control Operation) โดยจัดเรือและอากาศยานลาดตระเวนตรวจการณ์ในพื้นที่ที่กำหนดให้ ส่วนพื้นที่ใกล้ชายฝั่งจะใช้เรือขนาดเล็กวางกำลังลาดตระเวน เฝ้าตรวจ ภายในทะเลอาณาเขต ในภาวะวิกฤติหรือยามสงคราม ทรภ.๑ จะได้รับกำลังจาก กร. และ สอ.รฝ. เพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติการร่วมระหว่างหน่วยเรือและปืนรักษาฝั่ง ในกิจของการป้องกันฝั่ง โดยมีแนวความคิดทางยุทธการ จะใช้การป้องกันทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก ซึ่งจะวางกำลังทางเรือและปืนรักษาฝั่งในการป้องกันที่ตั้งทางทหาร สนามบิน และแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญภายในเขตต่อเนื่อง และครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ ส่วนพื้นที่ชั้นนอกจะใช้เรือขนาดใหญ่ที่มีขีดสมรรถนะสูง ดำเนินการควบคุมทะเลในลักษณะการป้องกันเชิงรุก สนับสนุนด้วยอากาศยานและกำลังทางอากาศจาก ทอ.

ในส่วนปัญหาในการป้องกันฝั่งที่ได้จากการฝึกต่าง ๆ ที่ผ่านมา รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เคยปฏิบัติงานและมีประสบการณ์ สรุปได้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการตรวจการณ์ไม่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ
๒. ปัญหาด้านอาวุธปืนที่ใช้ในการป้องกันฝั่งเป็นระบบที่ล้าสมัย
๓. ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร
๔. ปัญหาด้านการฝึก
๕. ปัญหาด้านสงครามทุ่นระเบิด

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สมควรที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งในบทต่อไปจะได้นำหลักการหรือแนวคิดในการป้องกันฝั่ง ที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ เพื่อใช้แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ ต่อไป

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

กล่าวนำ

จากการศึกษาแนวความคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทย กองทัพเรือต่างประเทศ และงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ ๒ โดยมุ่งเน้นในเรื่องแนวทางการใช้กำลังของแต่ละประเทศ ว่ามีแนวคิดในการป้องกันฝั่งอย่างไร และในบทที่ ๓ ได้ทำการตรวจสอบยุทธศาสตร์และบทบาทหน้าที่ของกองทัพเรือในการป้องกันประเทศ การใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ ในลักษณะ Area Command ตลอดจนได้รวบรวมปัญหาที่ได้จากการฝึกที่ผ่านมา รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับระบบการป้องกันฝั่ง ทำให้ทราบว่ายังมีปัญหาทั้งด้านองค์วัสดุและองค์บุคคล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในการป้องกันฝั่ง ซึ่งในบทนี้จะทำการวิเคราะห์กำลังที่เหมาะสม การใช้กำลังของทัพเรือภาคที่ ๑ ในการป้องกันฝั่ง ตลอดจนแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่ง เพื่อให้สามารถใช้กำลังในการปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือในการป้องกันประเทศได้

วิเคราะห์กำลังที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่ง

จากการศึกษาในบทที่ ๒ ทำให้ทราบแนวคิดในการป้องกันฝั่งของต่างประเทศ รวมทั้งแนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทย ในภาพรวมส่วนใหญ่จะให้การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก ที่มีลักษณะที่เหมือนกัน โดยวางกำลังหรือแนวป้องกันออกเป็นชั้นๆ คือ แนวป้องกันชั้นนอก แนวป้องกันชั้นใน และแนวป้องกันบนฝั่ง ซึ่งในยามวิกฤติหรือยามสงคราม ภัยคุกคามที่จะสามารถกระทำต่อเป้าหมายบนฝั่งได้ ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งทางทหาร สนามบิน ท่าเรือและแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศนั้น ได้แก่ การใช้เรือมาระดมยิง การแทรกซึมทางทะเลเพื่อก่อวินาศกรรม โดยใช้เรือผิวน้ำขนาดเล็ก หรือเรือดำน้ำ ตลอดจนการปฏิบัติการยกพลขึ้นบกหรือการโจมตีโฉบฉวยสะเทินน้ำสะเทินบกต่อพื้นที่สำคัญของฝ่ายเรา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นขีดความสามารถที่ข้าศึกหรือฝ่ายตรงข้ามสามารถกระทำได้ ดังนั้นกำลังที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่งในแต่ละแนวป้องกันควรมีกำลังดังนี้

๑. แนวป้องกันชั้นนอก เป็นพื้นที่ตั้งแต่เขตต่อเนื่อง (๒๔ ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน) ออกไปในทะเลจนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (๒๐๐ ไมล์ทะเลตามเส้นฐาน) กำลังทางเรือมีภารกิจในการลาดตระเวน ค้นหา พิสูจน์ทราบ ลิดรอน/ทำลาย กำลังทางเรือของข้าศึก สนับสนุนด้วยอากาศยานาวี และกำลังทางอากาศจาก ทอ. โดยต้องสามารถทำลายเรือฝ่ายตรงข้ามให้ได้ในทะเลเปิด กำลังทางเรือที่ใช้ควรเป็นเรือที่มีขีดสมรรถนะสูง เป็นเรือใหญ่ มีความคงทนทะเล สามารถปฏิบัติการในทะเลได้เป็นเวลานาน มีอาวุธปล่อยนำวิถีที่มีระยะยิงที่ไกล กำลังที่เหมาะสมได้แก่เรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์ เรือฟริเกต และเรือคอร์เวต โดยประกอบกำลังเป็นกองเรือเฉพาะกิจ หรือ Battle Group ปฏิบัติกิจในการลาดตระเวนเพื่อป้องกันมิให้เรือข้าศึกผ่านแนวป้องกันเข้าไปในแนวชายฝั่งได้

๒. แนวป้องกันชั้นใน เป็นพื้นที่ตั้งแต่ชายฝั่งจนถึงเขตต่อเนื่อง กำลังทางเรือมีภารกิจในการลาดตระเวน ค้นหา พิสูจน์ทราบ และชี้เป้าให้กับปืนใหญ่รักษาฝั่ง หากโอกาสอำนวยให้ก็สามารถทำลายเรือฝ่ายตรงข้ามได้ กำลังทางเรือที่ใช้ควรเป็นเรือขนาดเล็ก มีความคล่องตัวสูง และมีอุปกรณ์ในการตรวจการณ์และพิสูจน์ทราบที่ดี ได้แก่ เรือตรวจการณ์ชายฝั่ง เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง เรือตรวจการณ์ปืน หรือเรือเร็วโจมตีปืนเป็นต้น ในแนวป้องกันชั้นในนี้ นอกจากกำลังทางเรือที่ปฏิบัติงานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่งแล้ว ยังมีสนามทุ่นระเบิดทางรับเพื่อวางดักเรือข้าศึกในระบบป้องกันฝั่งด้วย

๓. แนวป้องกันบนฝั่ง จะใช้กำลังทางบกเป็นหลักในการป้องกันที่หมายสำคัญบนฝั่ง ไม่ว่าจะเป็น ทหารบก นาวิกโยธิน หรือสารวัตรทหาร ตลอดจนตำรวจและพลเรือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภัยคุกคาม เช่น การป้องกันการรยกพลขึ้นบก หรือ การป้องกันการก่อวินาศกรรม ดังนั้น การติดตามและประมาณสถานการณ์เมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติ หรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จะต้องมีความถูกต้องเพื่อที่จะสามารถวางกำลังได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา

ตารางที่ ๔ - ๑ ตารางเปรียบเทียบกำลังที่ใช้ในการป้องกันฝั่งของ ทร. ต่างประเทศและ ทร. ไทย

กำลังที่ใช้ในการป้องกันฝั่ง	ทร. ของต่างประเทศ	ทร. ไทย
๑. กำลังทางเรือ (เรือ + อากาศนาวี)	√	√
๒. ปืนใหญ่รักษาฝั่ง	√	√
๓. อาวุธปล่อยนำวิถีพื้น - คู่ - พื้น	√	X
๔. สนามทุ่นระเบิดทางรับ	√	√
๕. กำลังทางบก	√	√

จะเห็นได้ว่า กำลังที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่ง ไม่ว่าจะเป็ของ ทร.ไทย หรือ ทร. ต่างประเทศ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วยกำลังทางเรือ ปืนใหญ่รักษาฝั่ง สนามท่นระเบิดทางรับ รวมทั้งกำลังทางบก ซึ่งจะเป็ปรากฏการณ์สุดท้ายในการป้องกันพื้นที่เป้าหมาย สำคัญ มีส่วนที่แตกต่างกันคือ ระบบอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น – ลู – พื้น ซึ่งมีระยะยิงที่ไกล และมีความแม่นยำสูง มีฐานยิงอยู่บนฝั่ง และสามารถเคลื่อนย้ายได้ โดย ทร.ต่างประเทศ จะใช้เป็นอาวุธในระบบป้องกันฝั่ง แต่ ทร.ไทย ยังไม่มี ดังนั้น ทร.ไทย ควรมีการจัดหาอาวุธประเภทนี้เข้ามาใช้ในระบบป้องกันฝั่งด้วย

วิเคราะห์แนวทางการใช้กำลังของทัพเรือภาคที่ ๑ ในการป้องกันฝั่ง

ในสถานการณ์วิกฤตหรือยามสงคราม ทรภ.๑ ต้องรับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบนในการป้องกันฝั่ง ในฐานะที่เป็น Area Command โดยมีชายฝั่งที่ต้องดูแลตั้งแต่ จ.ชุมพร จนถึง จ.ตราด ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญ ทั้งที่ตั้งทางทหาร และ แหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

๑. เป้าหมายสำคัญ (เรียงลำดับตามความสำคัญ)

- ๑.๑ ฐานทัพเรือสัตหีบ
- ๑.๒ สนามบินอู่ตะเภา
- ๑.๓ ท่าเรือมาบตาพุด และนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
- ๑.๔ ท่าเรือแหลมฉบัง และนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด
- ๑.๕ ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์
- ๑.๖ ฐานส่งกำลังบำรุงสถานีทหารเรือตราด

๒. ภัยคุกคามที่มีความเป็นไปได้ในการโจมตีเป้าหมายสำคัญบนฝั่ง

- ๒.๑ การแทรกซึมทางทะเลด้วยเรือผิวน้ำ/เรือดำน้ำ เพื่อก่อวินาศกรรม
- ๒.๒ การระดมยิงฝั่งด้วยปืนเรือ ระยะยิง ๕ ไมล์ทะเล และหรือการโจมตีด้วยอาวุธปล่อยนำวิถีที่ระยะ ๒๕-๕๘ ไมล์

- ๒.๓ การยกพลขึ้นบกหรือการโจมตีโอบฉวยสะเทินน้ำสะเทินบก

๓. การใช้กำลังของทัพเรือภาคที่ ๑ ในการป้องกันฝั่ง

สำหรับการใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ จะใช้การป้องกันทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก โดยแบ่งเป็นพื้นที่ชั้นใน (ตั้งแต่ชายฝั่งออกไปจนถึงเขตต่อเนื่อง) และพื้นที่ชั้นนอก (พื้นที่ถัดจากพื้นที่ชั้นในออกไปในทางทะเลเปิด) กำลังที่ใช้ในพื้นที่ชั้นใน

ประกอบด้วย เรือ รจป.จำนวน ๔ ลำ เรือ ตกป. จำนวน ๗ ลำ เรือ ตกฝ. จำนวน ๑๗ ลำ เรือ ตกช. จำนวน ๑๕ ลำ ปืนใหญ่รักษาฝั่ง จำนวน ๕ กองร้อย ปืนต่อสู้อากาศยาน จำนวน ๗ กองร้อย ชุดตรวจการณ์ทุ่นระเบิด จำนวน ๕ ชุด เรดาร์ประจำที่บน ก.ภูค และ นก.นย.๑๘๒ จำนวน ๒ แห่ง และรถเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ จำนวน ๒ คัน ชุดปฏิบัติการพิเศษ จำนวน ๑ ชุด ประกอบกำลังเป็นกองเรือเฉพาะกิจป้องกันพื้นที่ มีภารกิจในการป้องกันพื้นที่ เน้นที่ตั้งทางทหารและแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติ โดยทำการลาดตระเวน พิสูจน์ทราบ และลิดรอน/ทำลาย กำลังทางเรือของฝ่ายข้าศึกที่จะเข้ามาปฏิบัติการต่อเป้าหมายบนฝั่งของฝ่ายเรา ดำเนินการควบคุมเรือพาณิชย์และเรือประมง โดยกำหนดช่องทางเข้าออกท่าเรือสำคัญ และกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ ซึ่งเป็นผลมาจากการวางทุ่นระเบิดทางรับในพื้นที่รับผิดชอบของฝ่ายเรา อีกทั้งให้เตรียมการวางทุ่นระเบิดทางรุกในดินแดนข้าศึกเมื่อตั้งด้วย

ในส่วนพื้นที่ชั้นนอกนั้น จะใช้เรือขนาดใหญ่ที่มีขีดความสามารถในการตรวจการณ์สูง และมีอาวุธระยะยิงที่ไกลจากกองเรือเฉพาะกิจคุ้มกัน และโจมตี ได้แก่ เรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์ เรือฟริเกต และครอเวต จำนวน ๔ – ๖ ลำ ปฏิบัติการป้องกันเชิงรุก (Active Defense) ทำการลาดตระเวนตรวจการณ์ ค้นหา ไล่ล่า ทำลายกำลังทางเรือของฝ่ายข้าศึกในพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อควบคุมทะเลและดำรงเส้นทางคมนาคม สำหรับแทนชุดเจาะกำชธรรมชาติในทะเลนั้น จะใช้กำลังบางส่วนจากกองเรือ เฉพาะกิจนี้ ได้แก่ เรือตรวจการณ์ไกลฝั่ง และเรือเร็วโจมตีอาวุธปล่อยนำวิถี ทำการลาดตระเวนป้องกัน ซึ่งในพื้นที่ของ ทรภ.๑ มี ๑ แห่ง ได้แก่ แทนชุดเจาะเบญจมาศ แทนชุดเจาะบัวหลวง และแทนชุดเจาะจัสมีน โดยในพื้นที่ชั้นนอกนี้จะมีอากาศยานวิทำการลาดตระเวนในทะเลและสามารถร้องขอกำลังทางอากาศจาก ทอ. ได้ (ตามแผนภาพที่ ๔ – ๑)

แผนภาพที่ ๔ - ๑ การวางกำลังในการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

๔. วิเคราะห์ขีดความสามารถในการป้องกันฝั่ง

๔.๑ ด้านองค์วัตถุ

๔.๑.๑ อุปกรณ์ในการตรวจการณ์ จากลักษณะชายฝั่งทะเลของพื้นที่อ่าวไทยตอนบน มีลักษณะยาวครอบคลุม ๑๒ จังหวัด เรดาร์ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการตรวจจับเป้าของ ทร. มีเพียง ๒ จุด คือที่ปลายแหลมเทียน ก.กูด และที่ ฉก.นย.๑๘๒ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด และในภาวะวิกฤติหรือยามสงคราม ทรภ.๑ จะได้รับรถเรดาร์เคลื่อนที่อีก ๒ คัน เพื่อเสริมการตรวจการณ์ในการระวังป้องกันพื้นที่ แต่เมื่อเทียบกับพื้นที่และเป้าหมายที่ต้องดูแลรับผิดชอบแล้ว ถือว่า ยังไม่เพียงพอควรมีการติดตั้งเรดาร์ตามชายฝั่งเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการของ ทรภ.๑ รวมทั้งควรมีอุปกรณ์เชื่อมโยงข้อมูล ให้ภาพที่ปรากฏอยู่บนจอเรดาร์ชายฝั่งไปปรากฏบนจอ C-I ของ ศปก.ทรภ.๑ เพื่อให้เป็นภาพสถานการณ์โดยรวม ผู้บังคับบัญชาสามารถประมาณสถานการณ์วิเคราะห์ ตกลงใจในการใช้กำลังป้องกันฝั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๒ ยานที่ใช้ในการระวังป้องกันฝั่ง หมายถึงกำลังทางเรือที่ประกอบด้วยเรือและอากาศยานวิ จากลักษณะชายฝั่งที่ยาวมาก การที่จะใช้เรือไปวางกำลังป้องกันตลอดแนวคงทำได้ยาก แต่จากการวิเคราะห์เป้าหมายที่สำคัญที่ต้องระวังป้องกันตามลำดับแล้ว กำลังทางเรือที่กร. ส่งมอบเพิ่มเติมให้ในภาวะวิกฤติหรือยามสงคราม ถือว่ามีจำนวนและสมรรถนะที่เพียงพอต่อภารกิจในการป้องกันฝั่ง ทั้งพื้นที่ชั้นในและชั้นนอก

๔.๑.๓ อาวุธ อาวุธที่ใช้ในการป้องกันฝั่งในปัจจุบัน ทร. ใช้ปืนรักษาฝั่งขนาด ปกค.๑๕๕ มม. และ ปกร.๑๓๐ มม. เป็นหลัก ซึ่งเป็นระบบเก่า มีอายุใช้งาน ๒๐ ปี ระยะเวลาใกล้สุด ๒๒ ไมล์ทะเล เมื่อเปรียบเทียบกับระยะยิงของอาวุธปล่อยนำวิถีในปัจจุบัน คือ ๒๕ - ๔๘ ไมล์ทะเลแล้ว ถือว่ามีความเสียเปรียบอยู่มาก หากจะกล่าวถึงความแม่นยำแล้ว ปืนที่ไม่ได้ควบคุมด้วยระบบควบคุมการยิง (Fire Control System) คงไม่สามารถเทียบเท่ากับอาวุธปล่อยนำวิถีได้ ดังนั้นในระบบป้องกันฝั่งควรมีการจัดหาอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น-สู่-พื้น ไว้ใช้ในราชการ การยิงอาวุธในระยะไกลหรือระยะพ้นขอบฟ้า (Over The Horizontal Targeting) สิ่งที่เป็นที่จับตามองที่สุดคือการพิสูจน์ทราบเป้าหมายว่าเป็นเรือข้าศึกหรือไม่ แนนอนเรามีอากาศยานฝ่ายเดียวกันที่จะใช้ในการพิสูจน์ทราบ แต่ก็มีความเสี่ยงที่ บ. หรือ ฮ. อาจถูกอาวุธจากเรือข้าศึกได้ หากเรามีอากาศยานไร้คนขับ หรือ UAV เราก็สามารถใช้ยาน UAV นี้ ในการพิสูจน์ทราบ ซึ่งเป้า ตลอดจนแก่กระสุนตกให้กับปืนใหญ่รักษาฝั่งได้ด้วย

สำหรับอาวุธที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือทุ่นระเบิด ปัจจุบัน ทร. มีขีดความสามารถในการวางทุ่นระเบิดทางรับ แต่ขีดความสามารถในการวางทุ่นระเบิดทางรุกในดินแดนข้าศึกยังทำไม่ได้ หากจะใช้เรือผิวน้ำ หรือเรือประมงดัดแปลงก็มีความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุภารกิจ ยานที่เหมาะสมในขณะนี้คือ เครื่องบิน ดังนั้น ควรจัดหาทุ่นระเบิดชนิดติดปลายปีกให้กับ บ.ทร. ได้ เนื่องจากการรुकเป็นวิธีตั้งรับที่ดีที่สุด ถ้าสามารถทิ้งทุ่นระเบิดปิดทางเข้า-ออก ทำเรือสำคัญของฝ่ายตรงข้ามได้ จะทำให้ฝ่ายเราได้เปรียบในสงคราม

๔.๑.๔ อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสาร ปัจจุบันการยิงปืนใหญ่รักษาฝั่ง เราใช้วิทยุเป็นหลัก โดยเป็นการติดต่อระหว่างสถานีตรวจการณ์และรายงาน ศูนย์อำนวยการยิง ผู้ตรวจการณ์หน้าและส่วนยิง บางครั้งเสี่ยงขาดหายต้องทวนซ้ำ บางครั้งติดต่อไม่ได้ ดังนั้นควรเปลี่ยนระบบการส่งข่าวจากทาง Voice เป็น Data เพื่อให้การส่งค่าการยิงมีความถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การยิงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๒ ด้านองค์บุคคล

๔.๒.๑ การปฏิบัติการร่วมระหว่างกำลังทางเรือและปืนใหญ่รักษาฝั่ง กำลังพลยังขาดความชำนาญ เนื่องจากได้รับการฝึกน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการป้องกันฝั่งตั้งแต่ การพิสูจน์ทราบเป้า การชี้เป้าให้ปืนใหญ่รักษาฝั่ง เพื่อยิงทำลายเป้าหมายในทะเล ตลอดจนการแก้ กระสุนตกขณะทำการยิง ทั้งเรือและอากาศยานที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการณ์หน้าให้กับศูนย์ อำนวยการยิง จะต้องได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในขณะปฏิบัติการ ร่วมระหว่างกำลังทางเรือและปืนใหญ่รักษาฝั่ง ดังนั้นการฝึกในหัวข้อนี้ กองเรือยุทธการและ หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง ซึ่งเป็นหน่วยเตรียมกำลัง จะต้องทำการฝึกทบทวน อยู่เสมอเพื่อให้กำลังพลทั้ง ๒ หน่วย มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ในส่วนของ ทรภ.๑ ซึ่งเป็นหน่วยใช้กำลัง ควรทำการฝึกกับ สอ.รฝ. ในระดับ ยุทธการ ให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ เนื่องจากเป้าหมายที่ต้องดูแลรับผิดชอบมีหลายแห่ง ตาม แผนป้องกันพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้

๔.๒.๒ การวางทวนระเบิดทางรับ ปัจจุบัน สพ.ทร. มีทวนระเบิดแบบ อิทธิพลและทวนระเบิดทอดประจำที่เพียงพอที่จะใช้ในการวางทวนระเบิดทางรับในระบบป้องกันฝั่ง ในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน แนวความคิดที่จะใช้เรือระบายพลขนาดใหญ่ (รพญ.) และเรือประมง คัดแปลงในการวางทวนฯ โดยเฉพาะในเรื่องวางปล่อยทวนระเบิด ควรจะต้องได้รับการออกแบบ ผลิต และเตรียมการติดตั้ง ตั้งแต่ในยามสงบ การฝึกวางทวนระเบิดจำนวนมากในสนามทวนระเบิดที่ ได้ออกแบบไว้ จะต้องได้รับการฝึกเพื่อให้เกิดความมั่นใจ ซึ่งต้องใช้ จนท. ที่มีความชำนาญเฉพาะ ด้านดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการประกอบระเบิด เคลื่อนย้าย การจัดวางในเรือ ตลอดจนการนำทวน ระเบิดไปวางในทะเล กำลังพลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องได้รับการฝึกทบทวนอยู่เป็นประจำ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติว่า เมื่อถึงสถานการณ์วิกฤติที่จำเป็นต้องใช้ทวนระเบิดทางรับ จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุกับฝ่ายเรา

๔.๓ ด้านองค์ยุทธวิธี

๔.๓.๑ การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) ทรภ.๑ ใช้ยุทธวิธีใน การป้องกันฝั่งโดยแบ่งพื้นที่แนวป้องกันออกเป็น ๒ ชั้น ประกอบด้วยพื้นที่ชั้นในและพื้นที่ชั้นนอก โดยใช้เขตต่อเนื่อง (๒๔ เมล์ทะเลจากเส้นฐาน) เป็นแนวแบ่งเขตรับผิดชอบของกำลังทั้งสองส่วน ในพื้นที่ชั้นในจะใช้เรือตรวจการณ์ขนาดเล็ก เช่น เรือ ตกช. เรือ ตกฝ. ปฏิบัติการร่วมกับปืนใหญ่ รักษาฝั่ง โดยมีสนามทวนระเบิดทางรับจะเป็นตัวขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคในการเดินเรือของข้าศึก และมี ขปพ. วางกำลังอยู่หน้าหาด ส่วนพื้นที่ชั้นนอกจะใช้เรือขนาดใหญ่ที่มีขีดสมรรถนะสูงใน

การตรวจการณ์และอาวุธระยะไกล ทำการลาดตระเวนป้องกัน สนับสนุนด้วยกำลังทางอากาศ สำหรับจำนวนกำลังที่ ทรภ.๑ ได้รับเพิ่มเติมเมื่อสถานการณ์วิกฤตินั้นถือว่าเพียงพอ จะเห็นได้ว่าการใช้ยุทธวิธีในลักษณะการป้องกันในทางลึกถือว่ามีความเหมาะสมและยอมรับปฏิบัติได้ ในพื้นที่รับผิดชอบของ ทรภ.๑

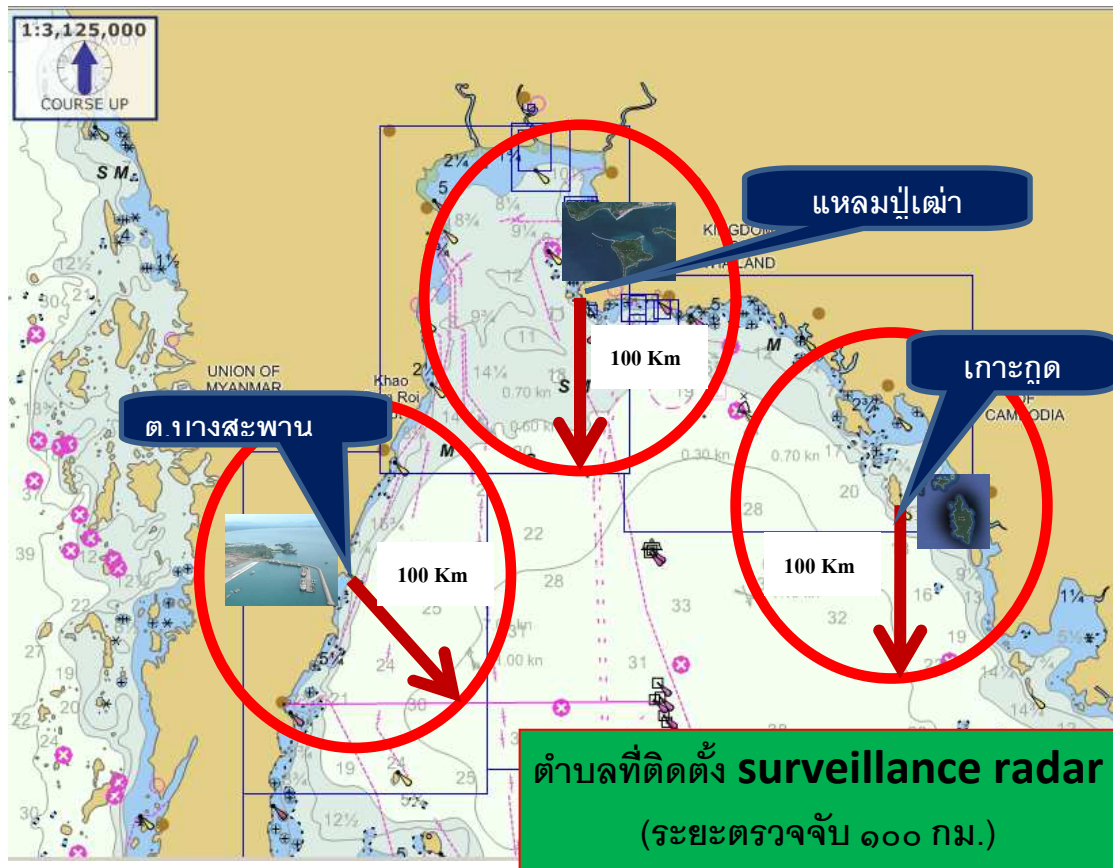
๔.๓.๒ การป้องกันเชิงรุก (Active Defense) ยุทธวิธีนี้ได้ถูกกำหนดให้กองเรือเฉพาะกิจคุ้มกันและโจมตีใช้ ซึ่งประกอบด้วยเรือขนาดใหญ่ มีความคงทนทะเลสูง โดยวางกำลังอยู่ในพื้นที่ชั้นนอก คือแทนที่จะทำการลาดตระเวนป้องกันในลักษณะตั้งรับ ก็ทำการลาดตระเวนค้นหา ไล่ล่า ทำลายเรือรบข้าศึกในทะเลเปิดเป็นลักษณะเชิงรุก ซึ่งจะส่งผลให้การป้องกันฝั่งในภาพรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การที่ ทรภ.๑ ได้กำหนดให้กำลังทางเรือที่วางกำลังอยู่ในพื้นที่ชั้นนอกใช้ยุทธวิธีนี้ถือว่ามีความเหมาะสมแล้ว

วิเคราะห์ระบบอาวุธและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับป้องกันฝั่งในอนาคต

จากปัญหาในการป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านองค์วัตถุ เช่น เรดาร์ตรวจการณ์ ไม่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ อาวุธที่ใช้ล่าสมัย เป็นต้น ดังนั้น อาวุธหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันฝั่งในอนาคตควรมีดังนี้

๑. เรดาร์ตรวจการณ์ ปัจจุบันในพื้นที่รับผิดชอบของ ทรภ.๑ มีเรดาร์ตรวจการณ์ ๒ แห่ง คือที่ปลายแหลมเทียน เกาะกูด และที่ ฉก.นย.๑๘๒ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ทั้งสองแห่งนี้ใช้เรดาร์เดินเรือพาณิชย์ชนิดที่ใช้ในเรือประมงหรือเรือสินค้า เป็นเรดาร์ชนิดธรรมดาที่มีขายทั่วไปในท้องตลาด ไม่ใช่เรดาร์ที่เหมาะสมจะใช้งานทางด้านยุทธการ มีรัศมีตรวจการณ์ประมาณ ๓๐ ไมล์ทะเล และตำแหน่งที่วางเรดาร์ก็อยู่บริเวณชายแดนประเทศกัมพูชา ทำให้การตรวจการณ์ด้วยเรดาร์ไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่บริเวณอ่าวไทยตอนบนได้ ผลกระทบเนื่องมาจากขีดความสามารถของเรดาร์และตำแหน่งที่ตั้งที่ตั้ง ดังนั้น หากต้องการการตรวจการณ์ด้วยเรดาร์ให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ เราควรใช้เรดาร์ทางทหาร คือเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ (Surveillance Radar) ที่มีขีดความสามารถในการตรวจการณ์ ๑๐๐ กิโลเมตร (๕๔ ไมล์ทะเล) มีความไวในการรับสัญญาณสูง และมีวงจรตัดสัญญาณรบกวนจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น สภาพลมฟ้าอากาศ และคลื่นในทะเล ซึ่งจะทำให้การตรวจจับเป้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับตำแหน่งที่เหมาะสมในการวางเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายรับผิดชอบ ควรวางไว้ ๓ แห่ง ได้แก่ แหลมปู่เต่า ฐานทัพเรือสัตหีบ ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์ และบริเวณเกาะกูด รายละเอียด ตามแผนภาพที่ ๔ - ๒

แผนภาพที่ ๔ - ๒ ตำบลที่ตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑

ตารางที่ ๔ - ๒ ตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติของเรดาร์

คุณสมบัติของเรดาร์	เรดาร์เดินเรือ (Navigation Radar)	เรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ (Surveillance Radar)
๑. ย่านความถี่	X – Band	C-Band, S-Band
๒. ระยะการตรวจจับเป้าหมายพื้นน้ำ	60 km.	100 km.
๓. วงจรตัดสัญญาณรบกวน	ไม่มี	มี
๔. กำหนด Sector ในการค้นหา	ทำไม่ได้	ทำได้
๕. วงจรกรองสัญญาณ (Filter)	ธรรมดา	ดี
๖. การติดตามเป้าอัตโนมัติ	ได้	ได้
๗. ความไวในการรับสัญญาณ	ต่ำ	สูง
๘. การเชื่อมต่อระบบ AIS	ต้องแยกส่วน	เชื่อมต่อได้

หมายเหตุ ระบบ AIS – Automatic Identification System เป็นระบบพิสูจน์ทราบเรือสินค้า
ที่องค์กรทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization : IMO) บังคับ
ให้เรือสินค้าใช้เพื่อความปลอดภัยของเรือ

จะเห็นได้ว่า เรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ (Surveillance Radar) จะมีคุณสมบัติที่สูงกว่า
เรดาร์เดินเรือ (Navigation Radar) เหมาะที่จะใช้งานทางด้านยุทธการ มีระยะตรวจจับเป้าที่ไกล
กว่า หากวางในตำแหน่งที่เหมาะสมบริเวณชายฝั่ง จะทำให้การตรวจการณ์ครอบคลุมพื้นที่
ปฏิบัติการของ ทรภ.๑ รวมทั้งเมื่อติดตั้งอุปกรณ์เชื่อมโยงเข้ากับระบบ C³I ของ ศปก.ทรภ.๑ จะทำ
ให้ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามภาพสถานการณ์ในลักษณะ Real Time ซึ่งจะส่งผลให้การตกลง
ใจในการปฏิบัติเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒. ยาน UAV (Unmanned Aerial Vehicle) องค์ประกอบสำคัญในการยิงปืนใหญ่รักษาฝั่ง
ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ผู้ตรวจการณ์หน้า ศูนย์อำนวยการยิง และส่วนยิง ปัจจุบัน ปกค.๑๕๕ มม.
สามารถยิงปืนได้ระยะไกลสุด ๓๘.๖ กิโลเมตร แต่การตรวจการณ์ในการแก้กระสุนตกของผู้ตรวจ
การณ์หน้า ถ้าเป็นคนสามารถตรวจได้ที ๕ กิโลเมตร ถ้าใช้เรดาร์แบบเคลื่อนย้ายได้ ชนิด BOR-
A550 จะตรวจได้ ๑๕ กิโลเมตร จะเห็นได้ว่าหากยิงปืนใหญ่ที่ระยะเกินกว่า ๑๕ กิโลเมตร หรือยิงที่

ระยะไกลสุด การตรวจกระสุนตกแทบจะทำได้เลย หากจะใช้เรือหรืออากาศยานทำหน้าที่ผู้ตรวจกระสุนตกแทนในภาวะปกติ หรือใช้ในการฝึกมีความเป็นไปได้ แต่ในภาวะสงครามทั้งเรือและอากาศยานก็มีความเสี่ยงที่จะถูกตอบโต้จากเรือข้าศึกได้ ซึ่งจะส่งผลให้การยิงปืนใหญ่ในการป้องกันฝั่งไม่ได้ผล ดังนั้นในอนาคตเราควรใช้ยาน UAV ในภารกิจในการปรับแก้กลุ่มกระสุนตกนี้ ยาน UAV มีความสะดวกในการใช้งานและมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าใช้อากาศยาน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการพิสูจน์ทราบเป้าและชี้เป้าในระยะพ้นขอบฟ้า (Over The Horizontal Targeting : OTH-T) เพื่อใช้ในการโจมตีด้วยอาวุธปล่อยนำวิถีในระยะไกลได้อีกด้วย

๓. อาวุธปล่อยนำวิถี พื้น - ลู่ - พื้น จากการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้ความสามารถของอาวุธปล่อยนำวิถีที่คิดตั้งมากับเรือมีระยะยิงที่ไกลมากขึ้น โดยมีระยะยิงตั้งแต่ ๒๕ - ๘๘ ไมล์ทะเล เช่น EXOCET HARPOON OTOMAT RBS-15MKII C-802 เป็นต้น แต่ระบบปืนใหญ่รักษาฝั่งของเราคือ ปกค. ๑๕๕ มม. สามารถยิงได้ไกลสุด ๓๘.๖ กิโลเมตร (๒๒ เมล์ทะเล) จะเห็นได้ว่าการยิงปืน ๑๕๕ มม. ในระยะไกล นอกจากจะมีปัญหาในเรื่องการตรวจแก้กระสุนตกตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในเรื่องของความแม่นยำและระยะยิงระหว่างปืน ๑๕๕ มม. กับอาวุธปล่อยนำวิถี จะเห็นได้ว่าปืนมีความเสียเปรียบอยู่มาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบการป้องกันฝั่งของฝ่ายเราเช่นกัน ดังนั้น ในระบบป้องกันฝั่งในอนาคต ควรมีการพัฒนาหรือจัดหาอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น-ลู่-พื้น ที่มีระยะยิงไกลกว่า ๘๘ ไมล์ทะเล ไว้ใช้ในระบบป้องกันฝั่งของ ทร. เช่น อาวุธปล่อยนำวิถี BRAMOS ที่มีระยะยิงถึง ๒๘๐ กิโลเมตร (๑๕๖ ไมล์ทะเล) ในลักษณะเคลื่อนที่ได้ (Mobile) เพื่อประโยชน์ในการซ่อนพราง และสร้างความสับสนให้แก่เรือข้าศึก ในขณะเดียวกัน หากเรามีฐานยิงอาวุธปล่อยนำวิถีบนฝั่ง และมีการประสานการปฏิบัติระหว่างกองเรือเฉพาะกิจป้องกันพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบการป้องกันฝั่งชั้นใน กับกองเรือเฉพาะกิจคุ้มกันและโจมตี ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชั้นนอก โดยเรือที่ลาดตระเวนอยู่ในพื้นที่ชั้นนอกทำหน้าที่เป็น Third Party โดยชี้เป้าให้ และอาวุธปล่อยนำวิถีก็จะถูกสั่งให้ยิงออกไปจากฝั่ง ซึ่งจะเป็นการสร้างการจู่โจม (Surprise) ต่อเรือข้าศึก อันจะส่งผลให้ฝ่ายเราได้เปรียบอย่างมากในสงคราม

๔. ทู่นระเบิดทางรุก ทู่นระเบิดเป็นอาวุธที่มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาน้อย แต่เมื่อนำไปใช้งานจะสร้างความเสียหายให้กับฝ่ายข้าศึกอย่างมาก ทั้งทางกายภาพและขวัญ กำลังใจ หากฝ่ายเราสามารถนำทู่นระเบิดไปทิ้งปิดเส้นทางเข้า-ออก ทำเรือสำคัญของฝ่ายข้าศึกได้ ยานพาหนะที่เหมาะสมจะนำทู่นระเบิดไปวางคือ เรือดำน้ำ หรืออากาศยาน ซึ่งปัจจุบัน ทร. ยังไม่มีเรือดำน้ำใช้ยานที่เหมาะสมในขณะนี้คือเครื่องบิน แต่เนื่องจาก ทร. ยังไม่มีทู่นระเบิดชนิดที่ติดปลายปีกเครื่องบิน และสหรัฐก็ยังไม่ยอมขายทู่นฯ ชนิดติดปลายปีกเครื่องบิน MK36 ให้ ถ้าจะใช้เรือประมง

คัดแปลงนำหุ่นระเบิดที่เรามีอยู่ นำเข้าไปวางในดินแดนข้าศึก โอกาสที่จะไม่บรรลุภารกิจจึงมีความเป็นไปได้สูง ดังนั้น ในอนาคต ทร. ควรจัดหาหุ่นระเบิดชนิดติดปลายปีกเครื่องบินจากทวีปยุโรป เพื่อนำมาฝึกและเตรียมไว้ใช้ในยามสงครามต่อไป

แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑

จากการวิเคราะห์กำลังและแนวทางการใช้กำลังของ ทรภ.๑ ตลอดจนวิเคราะห์ระบบอาวุธและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสำหรับการป้องกันฝั่งในอนาคตในข้างต้น สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ ได้ดังนี้

๑. ดำเนินการติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ (Surveillance Radar) พร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อ C³ I กับ สปก.ทรภ.๑ จำนวน ๓ ระบบ ให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่ ทรภ.๑ ต้องรับผิดชอบในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน โดยติดตั้งที่ รฐท.สส. ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์ และที่เกาะกูด จ.ตราด เพื่อให้ได้ภาพสถานการณ์ในลักษณะ Real Time ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจในการใช้กำลังได้อย่างทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

๒. ดำเนินการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่างกำลังทางเรือ และปืนใหญ่รักษาฝั่งทางด้านยุทธวิธี โดยเน้นเรื่องการตรวจแก้กระสุนตก และการฝึกทางด้านยุทธการระหว่าง ทรภ.๑ กับ สอ.รฝ. ในการป้องกันพื้นที่หลายแห่งในเวลาเดียวกัน เพื่อให้ ผบ.ยุทธบริเวณ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับรองของ ผบ.ทรภ.๑ สามารถสั่งการและควบคุมกำกับดูแลกำลังในบังคับบัญชาได้ เพื่อให้กำลังพลเกิดความเข้าใจและมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

๓. จัดหาขาน UAV ๑ ระบบ โดยในเบื้องต้นนำมาให้กำลังพลได้ฝึกใช้ในการกิจการพิสูจน์ทราบเป้า การตรวจกระสุนตกในการยิงปืนใหญ่รักษาฝั่งในระยะไกล และการชี้เป้าในระยะพ้นขอบฟ้าสำหรับการยิงอาวุธปล่อยนำวิถีจากฝั่ง โดยฝึกการใช้ UAV ให้เกิดความชำนาญ จนสามารถสร้างเป็นหลักนิยมได้ ต่อจากนั้นจึงจัดหาเพิ่มเติมเพื่อใช้งานทางด้านยุทธการต่อไป

๔. จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีชนิด พื้น-สู่-พื้น ที่มีระยะยิงที่ไกล นำวิถีเข้าหาเป้าแบบ Active Radar Homing มีลักษณะ Mobile ที่สามารถเคลื่อนที่ได้ โดยใช้งานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่ง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มศักยภาพในการป้องกันฝั่งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. จัดหาหุ่นระเบิดทางรุก ชนิดที่ติดปลายปีกเครื่องบินได้จากค่ายทวีปยุโรป โดยในขั้นต้นอาจซื้อลูกฝึกมาก่อน เมื่อนักบิน ทร. ฝึกจนเกิดความชำนาญแล้ว หน่วยที่เกี่ยวข้อง เช่น กองเรือทุ่นระเบิด กองเรือยุทธการ กรมสรรพวุฒทหารเรือ ควรพิจารณาจัดหาหุ่นระเบิดชนิดนี้สำรองคลังไว้ เพื่อใช้ราชการในยามวิกฤติต่อไป

สรุป

จากการศึกษาแนวคิดในการใช้กำลังในการป้องกันฝั่งของ ทร.ไทย และ ทร.ต่างประเทศ จะใช้การป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก ซึ่ง ทรภ.๑ ก็ใช้แนวคิดนี้ในลักษณะเดียวกัน โดยวางกำลังป้องกันออกเป็น ๒ ชั้น คือ พื้นที่ป้องกันชั้นนอกและพื้นที่ป้องกันชั้นใน และเมื่อทำการวิเคราะห์การใช้กำลังของ ทรภ.๑ ในการป้องกันฝั่งก็พบปัญหาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นด้านองค์วัตถุและองค์บุคคล ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ ให้มีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑. ติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำพร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อ C³ I กับ ศปก.ทรภ.๑ ให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๓ ระบบ
๒. ดำเนินการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่าง ทรภ.๑ และ สอ.รฝ. ทั้งระดับยุทธวิธี และระดับยุทธการ
๓. จัดหาขีปนาวุธ UAV จำนวน ๑ ระบบ นำมาให้กำลังพลได้ฝึกใช้ในภารกิจการพิสูจน์ทราบเป้า การตรวจกระสุนตก และการชี้เป้าพื้นระยะขอบฟ้า จนสามารถจัดทำเป็นหลักนิยมได้
๔. จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีชนิดพื้น-สู่-พื้น ที่มีฐานยิงเคลื่อนที่ได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันฝั่ง
๕. จัดหาหุ่นระเบิดทางรุก ชนิดติดปลายปีกเครื่องบิน ทร. จากทวีปยุโรป เพื่อใช้ในการฝึกและสำรองไว้ใช้ในยามสงครามต่อไป

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ มีวัตถุประสงค์อยู่ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาการกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่ง ในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน

๒. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ ๑ ทั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้คือ จะมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะปัญหา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ ในพื้นที่อ่าวไทยตอนบนเท่านั้น

สรุป

สำหรับผลการวิจัย สามารถสรุปได้ตามลำดับของวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทั้ง ๒ ประการ ดังนี้

๑. การศึกษาการกำหนดกำลังรบในการป้องกันฝั่ง ตามหลักนิยมของต่างประเทศ และตามแนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทยพบว่า ต่างก็ใช้แนวคิดในการป้องกันในทางลึก (Defense in Depth) เป็นหลัก โดยวางกำลังทางเรือออกเป็นชั้น ๆ ประกอบด้วยพื้นที่ชั้นนอก จะใช้เรือขนาดใหญ่ที่มีสมรรถนะสูง มีระบบตรวจการณ์ที่ดี อาวุธระยะไกล เช่น เรือฟริเกต เรือคอร์เวต สนับสนุนด้วยกำลังทางอากาศ ทำการลาดตระเวนเพื่อป้องกันฝ่ายตรงข้ามใช้กำลังทางเรือเป็นฐานในการใช้อาวุธต่อเป้าหมายบนฝั่งในระยะไกล ส่วนในพื้นที่ชั้นใน จะใช้เรือตรวจการณ์ขนาดเล็ก ปืนใหญ่รักษาฝั่ง สนามทุ่นระเบิดทางรับ ชุดปฏิบัติการพิเศษ และกำลังทางบก ป้องกันพื้นที่สำคัญที่อาจถูกโจมตีจากรยกพลขึ้นบกหรือการแทรกซึมทางทะเล ซึ่งการจัดกำลังหรือการกำหนดกำลังรบของทัพเรือภาคที่ ๑ ก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ พื้นที่ชั้นนอกใช้เรือใหญ่ ได้แก่ เรือรบส. เรือ ฟก. เรือ คว. ส่วนพื้นที่ชั้นในใช้เรือตรวจการณ์ขนาดเล็ก เช่น เรือ ตกผ. เรือ ตกข. ปฏิบัติงานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่ง และมีสนามทุ่นระเบิดทางรับ เช่นเดียวกัน แต่มีสิ่งเดียวที่แตกต่างในระบบการป้องกันฝั่ง คือ ฐานยิงอาวุธปล่อยนำวิถีชนิดพื้น – สู – พื้น ที่อยู่บนฝั่ง ซึ่ง ทร.

ต่างประเทศมี แต่ ไทย ยังไม่มี

๒. การหาแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.๑ จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการใช้กำลังของ ทรภ.๑ ก็ตรวจพบปัญหาด้านองค์วัตถุและองค์บุคคล ซึ่งปัญหาบางอย่างหน่วยสามารถดำเนินการเองได้ เช่น การฝึก ปัญหาบางอย่างจำเป็นต้องใช้งบ. จัดหายุทธโศปกรณ์เพิ่มเติม ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.๑ ควรดำเนินการดังนี้

๒.๑ ติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ (Surveillance Radar) พร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อ C³I กับ ศปก.ทรภ.๑ จำนวน ๓ ระบบ ให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่ต้องรับผิดชอบ โดยติดตั้งที่ รฐท.สส. ทำเรือประจวบคีรีขันธ์ และ เกาะกูด

๒.๒ ดำเนินการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่าง ทรภ.๑ และ สอ.รฝ. ทางด้านยุทธวิธี โดยเน้นการฝึกระหว่างกำลังทางเรือและปืนใหญ่รักษาฝั่ง ในเรื่องการตรวจแก้กระสุนตก ส่วนทางด้านยุทธการ เน้นเรื่องการป้องกันพื้นที่หลายแห่งในเวลาเดียวกัน โดยมี ผบ.ยุทธบริเวณ คนเดียวในการควบคุมบังคับบัญชา

๒.๓ จัดหาขาน UAV จำนวน ๑ ระบบ เพื่อให้กำลังพลได้ฝึกใช้งานในภารกิจการพิสูจน์ทราบเป้า การตรวจแก้กระสุนตก และการชี้เป้าในระยะพ้นขอบฟ้า จนสามารถสร้างเป็นหลักนิยามได้ และจัดหาเพิ่มเติมเพื่อใช้งานในด้านยุทธการต่อไป

๒.๔ จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีชนิด พื้น-สู่-พื้น ที่มีฐานยิงชนิดที่เคลื่อนที่ได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันฝั่ง

๒.๕ จัดหาทุ่นระเบิดทางรุกชนิดติดปลายปีกเครื่องบินของ ทร. ได้จากทวีปยุโรป เพื่อใช้ในการฝึกและสำรองไว้ใช้ในยามสงครามต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.๑ นี้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา จำเป็นต้องจัดหาอาวุธยุทธโศปกรณ์ ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การจัดหาในครั้งเดียวย่อมมีผลกระทบกับด้านงบประมาณของ ทร. ดังนั้น ควรจัดแบ่งการจัดหาเป็น ๒ ช่วง คือ ในช่วง ๑-๕ ปีแรก ดำเนินการจัดหาเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ และขาน UAV ก่อน ในช่วง ๖-๑๐ ปี หลัง ดำเนินการจัดหาระบบอาวุธปล่อยนำวิถี ชนิด พื้น-สู่-พื้น และทุ่นระเบิดทางรุกต่อไป หากสามารถดำเนินการได้ตามแผนนี้ ก็จะทำให้ระบบการป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ ๑ มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารวิจัย

- กฤษดา จิระไตรพร, นาวาตรี “การพิจารณาที่ตั้งปืนที่เหมาะสมในการป้องกันการระดมยิงฝั่ง”
เอกสารวิจัย, โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ๒๕๔๕
- นครินทร์ เป่าจีน, นาวาตรี “แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันฝั่งของ สอ.รฝ.
ในทศวรรษหน้า” เอกสารวิจัย, โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ๒๕๕๖
- สายันต์ ประสงค์สำเร็จ, พลเรือตรี “การปรับปรุงและพัฒนากองเรือยามฝั่ง กองเรือยุทธการ”
เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔
- อร่าม สุทธิชาติ, นาวาเอก “แนวความคิดในการป้องกันฝั่งทะเลตะวันออกเพื่อความมั่นคง
แห่งชาติ” เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๑

สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ พลเรือตรี วิโรจน์ ธีวรวัชรกิจ, เจ้ากรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ทหารเรือ, ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ พลเรือตรี สุชา เขี่ยมทองคำ, ผู้บัญชาการกองการฝึก กองเรือยุทธการ, ๘ เมษายน
๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นาวาเอก คำธณ พิสนธ์ยุทธการ, รองผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพเรือ กรมยุทธศึกษา
ทหารเรือ, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นาวาเอก ประสาทพร สาทรสวัสดิ์, ผู้อำนวยการกองยุทธการ ทหารเรือภาคที่ ๑,
๑๑ เมษายน ๒๕๕๗
- สัมภาษณ์ นาวาโท ทศพร หอมเจริญ, เสนาธิการ กรมรักษาฝั่งที่ ๑ หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยาน
และรักษาฝั่ง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

กฎหมาย

- “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๐”
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๕, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑, หน้า ๓๕
- “พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการกองทัพเรือ กองบัญชาการกองทัพไทย

กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖, ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒,
หน้า ๒๖

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กองทัพเรือ. “ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๖๐”

กองทัพเรือ. “อทร. ๘๐๐๑ หลักนิยมทางทะเลของกองทัพเรือ” พฤษภาคม ๒๕๔๖

กองทัพเรือ. “อทร. ๑๕๐๐ หลักนิยมในการป้องกันภัยทางอากาศ และการป้องกันฝั่งของ สอ.รฝ.”
พฤษภาคม ๒๕๔๖

กองทัพเรือ. “อทร. ๘๔๐๒ สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในเขตทัพเรือภาค” สิงหาคม ๒๕๔๕
ทัพเรือภาคที่ ๑ “ชพ.๕๑๑ คำสั่งยุทธการ ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ ที่ ๑/๒๕๕๑” มิถุนายน
๒๕๕๑

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ทัพเรือภาคที่ ๑.” เข้าถึงได้จาก (ออนไลน์) http://www.navy.mi.th/nac1/index.php/nac1_mission,
๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗.

“ทัพเรือภาคที่ ๒.” เข้าถึงได้จาก (ออนไลน์) <http://www.navy.mi.th/nac2/firstpage.php>,
๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗.

“ทัพเรือภาคที่ ๓.” เข้าถึงได้จาก(ออนไลน์) <http://www.navy.mi.th/nac3/home.php>, ๑๗ มีนาคม
๒๕๕๗.

ภาษาต่างประเทศ

Book

The 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea; UNCLOS1982

Electronic Data Base

North Atlantic Treaty Organization Standardization Agency (NSA), NATO Glossary of Terms and Definitions. Brussels : Allied Administration Publication – 6. 2013.

ภาคผนวก

ผนวก

บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สัมภาษณ์

พล.ร.ต.วิโรจน์ ธีนวรักษ์กิจ

จก.สสท.ทร. (อดีต รอง ผบ.กทบ.กร.)

ถาม ๑. จัดความสามารถในการวางทุ่นระเบิดทางรับ ทร.ทำได้หรือไม่ หากสามารถกระทำได้ ควรเตรียมการในเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ ทร. สามารถดำเนินการได้ เรามีทุ่นระเบิดอยู่จำนวนมากพอสมควร แต่เป็นทุ่นระเบิดสมัยเก่า เช่น ทุ่น MK18 ซึ่งเป็นทุ่นอิทธิพล ทำงานโดยอาศัยอำนาจแม่เหล็กจากตัวเรือ ทุ่น MK6 เป็นทุ่นทอดประจำที่ และทุ่นแบบ ๓๐/๘๐ เป็นลักษณะกระแทกระเบิด แต่จะมี ปัญหาเรื่องพาหนะในการลำเลียงไม่เพียงพอ หากใช้เรือ รพญ. (LCU) จำเป็นต้องติดตั้งรางปล่อยเข้าไป สำหรับการวางทุ่นระเบิดทางรับในพื้นที่ปฏิบัติการของฝ่ายเรา ควรเตรียมการดังนี้

๑. ยานพาหนะในการลำเลียง โดยใช้เรือ รพญ. หากจำนวนไม่เพียงพอ สามารถใช้เรือประมงดัดแปลงได้ โดยความสูงท้ายเรือไม่ควรเกิน ๑ เมตร จากระดับน้ำทะเล ถ้าใช้เรือเพอร์รี่จะมีปัญหาในเรื่องคลื่นลม

๒. เตรียมคนโดยการฝึกหัด จนท.สพ.ทร. ในการประกอบระเบิด เนื่องจากลักษณะการเก็บจะแยกออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อป้องกันอันตราย และกำลังพลของ กร. ได้แก่ การวางแผนและฝึกวางทุ่นระเบิดในพื้นที่

๓. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รางปล่อย เป็นต้น

ถาม ๒. “การรุกเป็นวิธีการตั้งรับที่ดีที่สุด” อยากทราบว่า ทร. มีขีดความสามารถในการวางทุ่นระเบิดทางรุกในดินแดนข้าศึกหรือไม่ เราควรพัฒนาขีดความสามารถนี้อย่างไร

ตอบ ปัจจุบัน ทร. ยังไม่มีขีดความสามารถด้านนี้ เนื่องจากพาหนะที่ใช้ควรเป็นเรือดำน้ำหรืออากาศยานเท่านั้น บ. P-3 โกลด์จะปลด แต่ บ. F-27 สามารถทำได้ ที่สำคัญเรายังมี ทุ่นที่ติดกับปลายปีกของ บ. เนื่องจากทุ่นระเบิด MK 36 ที่ติดปลายปีก บ. ใต้นั้น สหรัฐฯ ยังไม่ Release ในเบื้องต้นเราควรจัดหาทุ่นระเบิดแบบ Smart Bomb เนื่องจากเป็นทุ่นระเบิดอิทธิพลที่มีประสิทธิภาพสูงขนาดเล็ก และสะดวกในการวาง

ถาม ๓. ทร.ควรมีทุ่นระเบิดสำรองไว้ในยามวิกฤติหรือภาวะสงคราม เพื่อใช้ในการป้องกันฝั่งหรือไม่ จำนวนมากน้อยเพียงใด

ตอบ ทร. ควรมีทุ่นระเบิดสำรองไว้ใช้ทั้งทุ่นระเบิดอิทธิพล และทุ่นระเบิดทอดประจำที่ สำหรับจำนวนที่จะใช้ขึ้นอยู่กับขนาด จำนวนพื้นที่ที่จะวาง และ Threat (โอกาสที่เรือจะแล่นผ่าน สนามทุ่นระเบิดและได้รับความเสียหาย) ว่าจะตั้งไว้กี่เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น ก็ขึ้นอยู่กับแผนที่วางไว้ว่าเราจะใช้อย่างไร

สัมภาษณ์

พล.ร.ต.สุชา เขียมทองคำ

ผบ.กฝร.

ถาม ๑. ปัญหาของหน่วยรักษาฝั่งของ ทร. ที่ท่านมองเห็นมีอะไรบ้าง

ตอบ หน่วยรักษาฝั่ง เป็นส่วนหนึ่งของระบบป้องกันทางลึก (Defense in Depth) ที่ ทร. ใช้เป็นหลักนิยมในการป้องกันประเทศทางทะเล โดยเป็นหน่วยกำลังทางบกที่ทำหน้าที่ ป้องกันการโจมตีฐานทัพ ทำเรือ แหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจและทางทหาร ตามแนวชายฝั่งทะเล จากการโจมตีของกำลังทางเรือฝ่ายข้าศึก รวมทั้งป้องกันการยกพลขึ้นบกและการ แทรกซึมทางทะเลอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการกักกันกระบวนเรือส่งกำลัง บำรุง ที่ใช้เส้นทางลำเลียงเสบียงชายฝั่งทะเลภายในรัศมีอาวุธป้องกันฝั่งได้ด้วย ระบบรักษาฝั่งจะประกอบด้วยส่วนที่สำคัญได้แก่ หน่วยยิงอาวุธ (หน่วยรักษาฝั่ง) ระบบตรวจการณ์และรายงาน ผู้ตรวจการณ์หน้าและระบบสื่อสาร สำหรับ ทร. นั้น ระบบรักษาฝั่งเป็นภารกิจหน้าที่ของทัพเรือภาค ในแต่ละพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยในปัจจุบัน อาวุธของหน่วยรักษาฝั่งที่ใช้คือปืนใหญ่รักษาฝั่ง ขนาด ๑๕๕ มม. และ ๑๓๐ มม. พร้อมมรดากปืน มีระยะยิงไกลสุดประมาณ ๒๐ ไมล์ทะเล ระบบตรวจการณ์และรายงาน เป็นการตรวจการณ์และติดตามเป้าหมาย การพิสูจน์ทราบและส่งค่าเป้าหมายเพื่อสั่งการใช้อาวุธต่อตี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการได้แก่ สถานีเรดาร์ที่อยู่บริเวณชายฝั่งและเกาะตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นเรดาร์ตรวจการณ์แบบประจำที่ชนิด Commercial type ไม่ใช่ Military type แต่รัศมีตรวจการณ์ของเรดาร์ที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมชายฝั่งทะเลที่รับผิดชอบ หรือพื้นที่สำคัญในการป้องกัน และเรดาร์ตรวจการณ์แบบเคลื่อนที่ ที่เสริมการตรวจการณ์ บริเวณพื้นที่ที่สถานีเรดาร์ไม่ครอบคลุม เป็นแบบ Commercial type เหมือนกันและมี เพียง ๒ ชุดเท่านั้น สำหรับการรายงานตรวจกระสุนตกให้กับปืนใหญ่รักษาฝั่ง เพื่อแก้ค่าการยิงให้ตรงเป้าหมาย จะมีผู้ตรวจการณ์หน้าทำหน้าที่โดยใช้กล้องตรวจกระสุนตกหรือเรดาร์ตรวจกระสุนตก ชนิดเคลื่อนย้ายได้ เช่น เรดาร์ BOR-A550 ซึ่งอาจอยู่บนเกาะ บนเรือ หรือ ฮ.ในทะเล ซึ่งเรือและ ฮ. ในทะเลเป็นหน่วยตรวจการณ์และรายงานที่เคลื่อนที่ได้ด้วย แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความปลอดภัยจากวิถีโคจรของลูกปืนในระยะไกล ระบบสื่อสาร เป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การบังคับบัญชาสั่งการ และการประสานการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เป็นแบบ Real Time ปัจจุบันระบบสื่อสารยังใช้แบบ voice communication เป็นหลัก ไม่สามารถส่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นแบบ Real Time ได้ ซึ่งมีผลต่อการใช้อาวุธโจมตีเป้าหมาย ซึ่งปัจจุบันเรือมีการพัฒนาเรื่องของคุณวเร็วและความคล่องตัวมากขึ้น

ระบบรักษาฝั่งมีความสำคัญอย่างมากทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และ ยุทธวิธี แต่ ทร. ยังขาดการพัฒนาหรือปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ทร. ให้ความสำคัญในระดับรอง ๆ โดยมองภัยคุกคามในทะเลต้องดำเนินการให้ปลอดภัยก่อน หากภัยคุกคามมาถึงชายฝั่งแล้วแสดงว่า กำลังทางเรือละลายหมดแล้ว จึงมุ่งเน้นการพัฒนากำลังรบทางเรือเป็นหลักก่อน ซึ่งต้องใช้งบประมาณสูงมาก แต่เมื่อดูจากการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศที่คาดว่าจะเป็นภัยคุกคามแล้ว โอกาสที่ ทร. จะมีกำลังทางเรือทัดเทียมนั้น เป็นเรื่องที่ยากพอสมควรด้วยข้อจำกัดหลายประการของประเทศ อีกทั้งความขัดแย้งในปัจจุบันที่นำไปสู่การใช้กำลัง จะเป็นการชิงความได้เปรียบในพื้นที่หรือแหล่งผลประโยชน์ และนำไปสู่การเจรจาเป็นส่วนใหญ่ อ่าวไทยและทะเลอันดามันอาจถูกปิดหรือรบกวนด้วยกำลังทางเรือของกลุ่มขัดแย้งหรือฝ่ายข้าศึกได้ ทำให้เส้นทางการส่งกำลังบำรุงไม่ปลอดภัย หลายครั้งจากการฝึกประจำปีของ ทร. จะใช้เส้นทางการส่งกำลังบำรุงเลียบชายฝั่ง ภายในรัศมีการคุ้มกันจากหน่วยปืนรักษาฝั่ง ซึ่งก็ได้ผล อีกทั้งในการโจมตีฐานทัพทำเรือ แหล่ง สำคัญทางเศรษฐกิจและทางทหาร ตามแนวชายฝั่งทะเล จะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการโจมตีในทะเล เมื่อเริ่มจัดตั้งหน่วย สอ.รฝ. มีการจัดหาปืนรักษาฝั่งขนาด ๑๕๕ มม. และ ๑๓๐ มม. มาประจำการปัจจุบัน ๒๐ กว่าปีแล้ว ทร. พัฒนahunยนี้ส่วนใหญ่เป็นในด้านธุรการ เช่น การให้การศึกษากำลังพล การจัดการรถลากปืน การจัดตั้งหน่วยปกติ การจัดการระบบตรวจการณ์ มีการฝึกตามวงรอบประจำปี และเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่มีความสมบูรณ์พร้อมครบทั้งระบบรักษาฝั่ง ปืนรักษาฝั่ง ๑๕๕ มม. และ ๑๓๐ มม. เคลื่อนที่โดยรถลากปืน ยิงได้ไกลประมาณ ๒๐ ไมล์ทะเล เป็นอาวุธหลัก แต่ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับการตรวจกระสุนตก เพื่อให้การยิงปืนมีความแม่นยำ ซึ่งต้องใช้เรือหรืออากาศยานเป็นฐานให้ผู้ตรวจการณ์หน้า ที่ค่อนข้างมีความเสี่ยงต่อวิถีโคจรของลูกปืน ทำให้มีการฝึกแบบนี้้น้อยมาก ส่วนใหญ่จะฝึกยิงที่ระยะ ๑๐ ไมล์ทะเล ต่อเป้าหินหรือเกาะ โดยใช้ผู้ตรวจการณ์หน้าบนบก เรดาร์ตรวจการณ์ประจำที่ที่มีอยู่ ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการของทัพเรือภาค และเป็นแบบ commercial type ซึ่งมีความเชื่อถือได้ต่ำในทางยุทธการ การสื่อสารรับ-ส่งข้อมูลไม่เป็นแบบ real Time อาจทำให้เกิดความสับสนในการส่งข้อมูลเป้าให้กับหน่วยปฏิบัติที่มีหลายหน่วยในพื้นที่เดียวกันได้ เรดาร์ตรวจการณ์แบบเคลื่อนที่ได้ ซึ่งจะรับข้อมูลเป้าจากเรดาร์ตรวจการณ์ประจำที่และส่งต่อยังหน่วยรักษาฝั่ง และเสริมการตรวจการณ์บริเวณพื้นที่ที่ทำการป้องกันฝั่ง มีจำนวนจำกัดและเป็นแบบ commercial type เช่นกัน ซึ่งหากปรับปรุงพัฒนาได้ตั้งแต่ปัจจุบัน จะทำให้เกิดความคล่องตัวเมื่อมีเหตุการณ์จริงสามารถปฏิบัติได้ทันที รวมถึงเรือและอากาศยานที่ทำหน้าที่เป็นเสมือน Third Party ของการใช้อาวุธทางเรือ ซึ่งจะต้องพิสูจน์ทราบเป้า และตรวจการณ์กระสุนตกและปรับแก้ให้กับปืนรักษาฝั่ง เพื่อให้การยิงถูกเป้าหมาย ยังขาดการฝึกการทำหน้าที่ดังกล่าวเมื่อใช้อาวุธระยะไกลหรือพื้นระยะขอบฟ้า ซึ่งหากเป็นอาวุธปล่อยนำวิถี

จะไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ตรวจการณ์หน้า การฝึกทางยุทธวิธีของระบบรักษาฝั่งในภาพรวม โดยทัพเรือภาคมีความจำเป็นอย่าง มากที่จะต้องฝึกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เนื่องจากกำลังของทัพเรือภาคเป็นการสนธิกำลัง จากหน่วยกำลังหลายหน่วยเข้ามาปฏิบัติการร่วมกัน แต่ไม่มีแผนฝึกประจำปีไม่ว่าจะเป็น การฝึกกำลังพลด้านยุทธวิธี การควบคุมการบังคับบัญชาและการสื่อสาร ซึ่งการฝึกก็จะเป็นการตรวจสอบอาวุธยุทธโปกรณ์ด้วย

ถาม ๒. แนวทางการพัฒนาหน่วยรักษาฝั่งในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า ควรเป็นอย่างไร

ตอบ การพัฒนาระบบรักษาฝั่งในภาพรวม ทั้งระบบอาวุธ ระบบตรวจการณ์และรายงาน และระบบสื่อสาร ยังมีสิ่งที่จะต้องดำเนินการทั้งในเรื่อง องค์บุคคล องค์วัตถุ และองค์ยุทธวิธี โดยการพัฒนาหน่วยรักษาฝั่งของ ทร. ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า นั้น ควรแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ตามข้อจำกัดด้านงบประมาณ และความเร่งด่วนในการเสริมสร้างกำลังรบต่อภัยคุกคาม ตั้งแต่ปัจจุบัน ดังนี้ ระยะแรกประมาณ ๑ - ๕ ปี ยังคงใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันก่อน พัฒนา และจัดหา ยุทธโปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อให้ส่วนประกอบของระบบรักษาฝั่ง สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดการลากปืนให้เพียงพอต่อการเคลื่อนย้ายปืนรักษาฝั่ง การพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของเรดาร์ตรวจการณ์ ทั้งแบบประจำที่และแบบเคลื่อนที่ และให้สามารถครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการที่สำคัญ เช่น ฐานทัพ ท่าเรือ แหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจและทางทหารตามแนวชายฝั่ง เป็นต้น การพัฒนาระบบสั่งการและสื่อสารให้มีความเชื่อถือได้ และส่งข้อมูลแบบ Real Time โดยเฉพาะสถานีเรดาร์ตรวจการณ์กับทัพเรือภาคและหน่วยปืนรักษาฝั่ง การจัดหาอากาศยานไร้คนขับ UAV ทำหน้าที่ตรวจการณ์ พิสูจน์ทราบและเป็นผู้ตรวจการณ์หน้า ให้กับปืนรักษาฝั่ง และ จัดให้มีการฝึกร่วมระหว่างเรือกับหน่วยปืนรักษาฝั่งของหน่วยปกติ โดยให้มีการฝึกยิงปืน รักษาฝั่งที่ระยะพ้นขอบฟ้า ๑๕ - ๒๐ ไมล์ทะเล และการฝึกป้องกันฝั่งในภาพรวมของ ทัพเรือภาคอย่างต่อเนื่อง ระยะที่ ๒ ตั้งแต่ปีที่ ๖ - ๑๐ ยังคงดำรงและพัฒนาขีดความสามารถของระบบรักษาฝั่ง ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่เพิ่มประสิทธิภาพโดยจัดหาระบบอาวุธปล่อยนำวิถีพื้น-สู่-พื้น จำนวนหนึ่งเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้พื้นที่ปฏิบัติการป้องกันฝั่งขยายออกไปมากขึ้น การคุ้มครองการส่งกำลังบำรุงตามแนวชายฝั่ง มีระยะห่างฝั่งมากขึ้น และสามารถให้การสนับสนุนกองกำลังทางเรือในการโจมตีและลดการใช้เรือปฏิบัติการในทะเล โดยใน ปัจจุบัน หน่วยรักษาฝั่งสามารถใช้อาวุธปล่อยฯ ชนิดเดียวกับที่ใช้ในเรือได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในด้านการส่งกำลังบำรุงด้วยหากสามารถพัฒนาได้เช่นนี้ ระบบรักษาฝั่งของ ทร. ก็จะเปรียบเสมือน เรือพิฆาต ที่ลาดตระเวนตรวจการณ์ และคุ้มครองอยู่บริเวณชายฝั่ง โดยมีความคล่องตัวสูง สามารถใช้อาวุธได้ระยะไกลและแม่นยำ ทำให้ได้เปรียบกำลังทางเรือของข้าศึกในยุทธบริเวณ แต่ใช้งบประมาณในการจัดหาและบำรุงรักษาน้อยกว่าการจัดการเรือ

สัมภาษณ์

น.อ. คำรณ พิสนเทศยุทธการ

รอง ผบ.วทร.

ถาม ๑. ปัญหาการป้องกันฝั่งที่ได้จากการฝึกกองทัพเรือที่ผ่าน ๆ มา มีอะไรบ้าง?

ตอบ ๑. การป้องกันฝั่งของ ทร. เป็นการรวมหน่วยต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่งไว้ในหน่วยเดียวกัน ซึ่ง Concept ของการต่อสู้อากาศยาน เป็นการเน้นการต่อสู้อากาศยานในการป้องกันฐานทัพ ท่าเรือ หรือสถานที่สำคัญทางทหารต่าง ๆ แม้ว่าจะมีภารกิจในการป้องกันภัยทางอากาศให้กับการป้องกันการ Raid หรือการต่อต้านการยกพลขึ้นบกอยู่บ้างแต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก

๒. หลักนิยมที่ใช้ในการป้องกันฝั่งของ ทร. ใช้ปืน ๑๓๐ มม. ของจีน และปืน ๑๕๕ มม. วิถีโค้ง ที่มุ่งหวังจะใช้ลูกปืนแบบ Cargo ในการแตกทำลายข้าศึก ซึ่งเป็นเหล่านี้ออกแบบ ใ ช้ยิงเป้าหมายทางบกที่อยู่กับที่ ไม่ใช่เรือที่เคลื่อนที่ซึ่งปัจจุบันมีความเร็วสูงมาก อาจถึง ๕๐ น อ ต ดังนั้น ปัญหาหลักคือความแม่นยำ และอำนาจทำลายน้อย (การใช้ปืนใหญ่ต้องเป็นปืนเรือ ซึ่งมีวิถีราบไม่ใช่วิถีโค้ง) ทำให้การป้องกันฝั่งของ ทร. ยังไม่ก้าวหน้า

๓. ชายฝั่งของประเทศไทยยาวมาก การป้องกันฝั่งให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ข้าศึกจะรุกรานทำได้ยาก ทร. จัดหาระบบเรดาร์ป้องกันฝั่ง แต่เป็นการนำเรดาร์เดินเรือมาติดตั้งบนเกาะหรือบนบก ตรวจสอบเป้า ซึ่งมีปัญหาเรื่อง Sea Clutter ที่ทำให้การตรวจจับทำได้ยาก และ ทร. เคยคิดจะทำเรือข่ายการป้องกันฝั่ง และมีระบบ Mobile โดยวางระบบตรวจการณ์ตามจุดเชื่อมต่อกันและส่งภาพสถานการณ์เข้าสู่ศูนย์กลาง ที่ ศปก.ทร. แต่จนถึงบัดนี้โครงการดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จ

๔. ระบบตรวจจับ และระบบอาวุธยังล้าสมัย

๕. กำลังพลยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการป้องกันฝั่ง และองค์ความรู้สมัยใหม่

ถาม ๒. แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่ง ใน ๑๐ ปีข้างหน้าควรเป็นอย่างไร

ตอบ ๑. ระบบป้องกันฝั่งในอนาคต ต้องมียาน UAV สำหรับลาดตระเวนระยะไกล ชี้นำเป้า และพิสูจน์ทราบ ส่งเป้าหมาย พิกัดให้หน่วยป้องกันฝั่ง

๒. หน่วยป้องกันฝั่งต้องมี Coastal Missile Battery สำหรับยิงเป้าหมายด้วยอาวุธปล่อยนำวิถี

๓. มีการใช้สิ่งกีดขวาง ทุ่นระเบิด ตอร์ปิโดยิงจากฝั่ง
๔. ระบบลาดตระเวนตรวจการณ์ ที่เป็นเครือข่าย มีสถานีเรดาร์ตรวจการณ์ แบบ Dual Frequencies เพื่อป้องกัน Sea Clutter จากคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่ง
๕. ระบบการป้องกันฝั่งในอนาคต ต้องเป็นการป้องกันฝั่งระยะไกล สามารถป้องกันการรุกรานของข้าศึกได้ในระยะไกลมาก โดยใช้อาวุธปล่อยนำวิถีแบบระยะไกล ยิงจากฐานยิงบนบก เช่น อาวุธปล่อยนำวิถี Bramos ของอินเดีย ที่สามารถยิงได้ไกลถึง ๓๐๐ กม. และต้องป้องกันในลักษณะ Defense in Depth ใช้อาวุธปล่อยเป็นอันดับแรก ทุ่นระเบิด สิ่งกีด ขวาง และ อาวุธปล่อยนำวิถีระยะใกล้

สัมภาษณ์

น.อ.ประสาทร สาทรสวัสดิ์

ผอ.ยก.ทรภ.๑

ถาม ๑. ปัญหาในการป้องกันฝั่งของ ทรภ.๑ มีอะไรบ้าง

ตอบ ข้อแรก ทรภ.๑ ไม่มีเรดาร์ตรวจการณ์ที่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการทั้งหมด ตั้งแต่ จ.ชุมพร จนถึง จ.ตราด มีเพียงเรดาร์ที่เกาะภูเก็ต และที่ ฉก.นย.๑๘๒ บ้านหาดเล็กเท่านั้น ซึ่งขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ กจต. ในยามปกติยังให้ข้อมูลไม่เพียงพอ และต้องขอรับการสนับสนุนข้อมูลจาก กจต. อาจทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์ และการตรวจการณ์ก็ไม่ครอบคลุมพื้นที่

ข้อสอง ทรภ.๑ ไม่มี สอ.รฝ. ช่วยในการป้องกันและรักษาฝั่งในยามปกติ แต่เมื่อถึงสถานการณ์วิกฤติ ทร. จะส่งมอบกำลัง สอ.รฝ. ประจำพื้นที่ ๑ มาให้ขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ ทรภ.๑ ซึ่งอาจไม่ทันเวลากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ข้อสาม การป้องกันการก่อวินาศกรรมต่อเป้าหมายทางทหาร และเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้กำลังทั้งทางทหารและตำรวจ ตลอดจนกำลังฝ่ายพลเรือน ในการป้องกันตามสถานการณ์และ โอกาส ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

ถาม ๒. แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งใน ๑๐ ปี ข้างหน้า

ตอบ ประการแรก อยากรให้มีระบบตรวจการณ์ที่สามารถตรวจจับเป้าได้ทั้งอากาศยานและ เป้าพื้นน้ำ โดยการวางข่ายเรดาร์ให้เพียงพอ และครอบคลุมพื้นที่ของ ทรภ.๑ และสามารถนำภาพมาแสดงที่ ศปก.ทรภ.๑ เพื่อการวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ได้ตลอดเวลา

ประการที่สอง มีอาวุธป้องกันภัยทางอากาศระยะใกล้ หรือที่เรียกว่า Short Range Air Defense ให้เพียงพอต่อการป้องกันเป้าหมายที่รับผิดชอบ

ประการสุดท้าย มีอาวุธที่สามารถยิงจากฝั่งไปสู่เป้าหมายในทะเลได้อย่างแม่นยำ เช่น อาวุธปล่อยนำวิถี ซึ่งสามารถวิ่งเข้าหาเป้าหมายได้เอง

สัมภาษณ์

น.ท. ทศพร หอมเจริญ

เสธ.กรม รฝ.๑ สอ.รฝ.

ถาม ๑. ปัญหาในการป้องกันฝั่งที่ท่านประสบมีอะไรบ้าง

ตอบ ๑. ไม่มียานพาหนะในการลากจูงปืนใหญ่รักษาฝั่ง โดยเฉพาะทำให้มีปัญหาในการเคลื่อนย้าย กำลังเข้าพื้นที่ตั้งยิง ปัจจุบันใช้รถยนต์บรรทุกทางทหารดัดแปลงมาใช้งานทดแทน สำหรับในปี ๒๕๖๑ สอ.รฝ. จะได้รับการจัดหารถลากปืน จำนวน ๑๒ คัน

๒. พื้นที่ในการตั้งยิง มีจำนวนจำกัด เนื่องจากบางพื้นที่เป็นที่ดินของเอกชน การจะนำกำลังเข้าไปฝึกเพื่อให้หน่วยมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ที่ไม่สามารถกระทำได้

๓. การติดต่อสื่อสารในระหว่างการฝึก (หน่วยฝึก - บก.หน่วยฝึก - หน่วยกระจายข่าว/แจ้งเตือนภัย - ผู้ตรวจการณ์) ติดต่อได้ไม่ดีเท่าที่ควร

๔. ไม่มีพื้นที่สำหรับผู้ตรวจการณ์ ในการวางตัว ดังนั้นควรจัดหาเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำที่สามารถตรวจการณ์/ค้นหาเป้าหมาย และปรับแก้กระสุนตกให้กับปืนรักษาฝั่งได้

ถาม ๒. ยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกัน มีเพียงพอหรือไม่

ตอบ ปัจจุบัน กรม รฝ.๑ มีอาวุธประจำหน่วยอยู่ ๒ ประเภท คือ ปืนใหญ่กลางกระสุนวิถีโค้ง ๑๕๕ มม. (ปกค.๑๕๕ มม. GHN 45A1) จากประเทศออสเตรีย จำนวน ๑๖ กระบอก (พัน.รฝ.๑๑ จำนวน ๑๘ กระบอก พัน.รฝ.๑๑ จำนวน ๑๘ กระบอก) ปืนใหญ่กลางกระสุนวิถีราบ ๑๓๐ มม. (ปกร.๑๓๐ มม. แบบ ๕๕-๑) จากประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน จำนวน ๑๘ กระบอก (พัน.รฝ.๑๒) ดังนั้น อาวุธปืนที่ใช้ในการป้องกันฝั่งมีจำนวนเพียงพอทั้ง ๓ พื้นที่ (ทรภ. ๑ - ๓) แต่เครื่องมือในการตรวจการณ์/เรดาร์แจ้งเตือนภัยมีจำนวนไม่เพียงพอ

ถาม ๓. แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของ สอ.รฝ. ควรเป็นอย่างไร

ตอบ ๑. สอ.รฝ. มีภารกิจในการเตรียมกำลังป้องกันภัยทางอากาศ และภัยทางทะเลตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้มีการกำหนดบัญชีเป้าหมายที่จะป้องกันไว้แล้ว ตามแผนป้องกันภัยทางอากาศ (สป.๔๓) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่มีผลต่อการแพ้ชนะในการทำสงคราม หรืออาจกล่าวได้ว่ามีผลต่อจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity) ของฝ่ายเรา เช่น ฐานทัพเรือ สนามบิน และแหล่งอุตสาหกรรม สำหรับในการป้องกันฝั่งของ ทร. นั้น จะเป็นการป้องกันเชิงรับเป็นชั้น ๆ ตั้งแต่ระยะไกล ซึ่งจะเป็นการวางกำลังของหมู่เรือ จนถึงบริเวณชายฝั่ง ซึ่ง จะเป็นการวางกำลังของ

สอ.รฟ. ประจำพื้นที่ โดยมี กรมรักษาฝั่งที่ ๑ เป็นหน่วยรับผิดชอบ ในการต่อต้านภัยคุกคามทางทะเล

๒. ปัจจุบัน กรมรักษาฝั่งที่ ๑ มียุทธโศปกรณ์ใช้ในการต่อต้านภัยคุกคามทางทะเลได้แก่ ปกค.๑๕๕ มม. และ ปกร.๑๓๐ มม. ซึ่งเป็นอาวุธต่อต้านภัยคุกคามทางเรือระยะใกล้ แนวโน้มภัยคุกคามในอนาคต ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเริ่มดำเนินกลยุทธ์จะเป็นการโจมตีที่ระยะปานกลาง และระยะไกล ด้วยอาวุธปล่อยนำวิถีที่มีความแม่นยำ และมีอานุภาพ การทำลายสูง ดังนั้น แนวทางการใช้กำลังของ สอ.รฟ. เพื่อให้สอดคล้องกับภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคต จึงมีความจำเป็นต้องจัดหายุทธโศปกรณ์ที่มีอานุภาพใกล้เคียงกับอาวุธปล่อยนำวิถีที่มาจากกองกำลังทางเรือข้าศึกที่สามารถเคลื่อนย้าย ปรับเปลี่ยนตำแหน่งการวางกำลังได้อย่างรวดเร็ว มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลแลกเปลี่ยนเป้าหมายบนฝั่งกับหมู่เรือที่วางกำลังอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากฝั่งได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินยุทธวิธี สอ.รฟ. จึงมีความต้องการที่จะ จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถี พื้น – คู่ – พื้น ระยะปานกลางแบบอัจฉริยะ โดยสามารถเคลื่อนที่ไปรักษาฝั่งในพื้นที่ต่างๆ ตามบัญชาเป้าหมายที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา จนสามารถแลกเปลี่ยน ข้อมูลเป้ากับกับกองกำลังทางเรือฝ่ายเดียวกัน และเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ C³I ของ ทร. ได้ อันจะทำให้การดำเนินกลยุทธ์ในการป้องกันฝั่งให้กับบัญชาเป้าหมายทางทหาร และทาง เศรษฐกิจที่สำคัญที่มีผลต่อความอยู่รอดของชาติเป็นไปอย่างทันท่วงที ถูกต้องแม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลเรือตรี ทิวา คารามเมือง
วัน เดือน ปีเกิด	๒ ธันวาคม ๒๕๐๒
การศึกษา	ในประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ วิทยาลัยการทัพเรือ ต่างประเทศ หลักสูตรกำลังพลรับเรือฟรีเกต ชุด ร.ล.เจ้าพระยา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	ผู้บังคับการ เรือ ต.๕๘ ผู้บังคับการเรือหลวงเจ้าพระยา รองเสนาธิการกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ ผู้อำนวยการกองยุทธการ ท้าเรือภาคที่ ๒ ผู้อำนวยการกองยุทธการ ท้าเรือภาคที่ ๓ ผู้อำนวยการกองยุทธการ กองเรือยุทธการ เสนาธิการกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ รองผู้บัญชาการกองเรือบรรทุกเสลิกอปเตอร์ กองเรือยุทธการ เสนาธิการท้าเรือภาคที่ ๑
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลเรือตรี ทิวา คารามเมือง
วัน เดือน ปีเกิด	๒ ธันวาคม ๒๕๐๒
การศึกษา	ในประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ วิทยาลัยการทัพเรือ ต่างประเทศ หลักสูตรกำลังพลรับเรือฟริเกต ชุด ร.ล.เจ้าพระยา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	ผู้บังคับการ เรือ ต.๕๘ ผู้บังคับการเรือหลวงเจ้าพระยา รองเสนาธิการกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ ผู้อำนวยการกองยุทธการ ท้าเรือภาคที่ ๒ ผู้อำนวยการกองยุทธการ ท้าเรือภาคที่ ๓ ผู้อำนวยการกองยุทธการ กองเรือยุทธการ เสนาธิการกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ รองผู้บัญชาการกองเรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์ กองเรือยุทธการ เสนาธิการท้าเรือภาคที่ ๑
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งของทัพเรือภาคที่ 1

ผู้วิจัย พล.ร.ต.ทิวา คาราเมือง หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 26

ตำแหน่ง หน.ฝสช.ประจำ ผช.ผบ.ทร.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพเรือ มีหน้าที่ปกป้องอธิปไตย และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งภารกิจของกองทัพเรือสามารถแบ่งออกเป็นบทบาทสำคัญ 3 บทบาทหลักคือ บทบาททางทหาร (Military Role) บทบาทด้านการรักษากฎหมาย และช่วยเหลือผู้ประสบภัย (Constabulary Role) และบทบาทด้านกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role) โดยมีทัพเรือภาคต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้กำลังเพื่อปฏิบัติภารกิจทั้ง 3 บทบาทดังกล่าวในพื้นที่อาณาเขตทางทะเล ทั้งหมดของประเทศไทย โดยทัพเรือภาคที่ 1 จะรับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนบน ทัพเรือภาคที่ 2 จะรับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนล่าง และทัพเรือภาคที่ 3 จะรับผิดชอบพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งการใช้กำลังของทัพเรือภาค จะอยู่ในการควบคุมทางยุทธการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.)

ทัพเรือภาคที่ 1 เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552 มีผลบังคับใช้เมื่อ 30 มีนาคม พ.ศ.2552 โดยมีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบ จากภัยคุกคามต่างๆ ซึ่งพื้นที่รับผิดชอบดังกล่าวครอบคลุมจังหวัดชายทะเลจำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่ตั้งทางทหารและแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เช่น ฐานทัพเรือสัตหีบ สนามบินอู่ตะเภา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์ ฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตราด เป็นต้น

คณะกรรมการนโยบายกองทัพเรือกำหนดให้ทัพเรือภาคเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในพื้นที่ (Area Command) ในการใช้กำลัง รวมทั้งอำนาจการยุทธ์ต่อหน่วยกำลังต่างๆ ที่จะมาขึ้นการควบคุมทางยุทธการในการปฏิบัติการกิจต่างๆ ตามที่กองทัพเรือมอบหมาย ไม่ว่าจะเป็นกำลังทางเรือ (เรือและอากาศยาน) นักทำลายใต้น้ำจู่โจม ปืนใหญ่ ทหารนาวิกโยธิน โดยมีกองเรือยุทธการ หน่วยต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ตามลำดับ เป็นหน่วยเตรียมกำลังและส่งมอบกำลังให้ทัพเรือภาคตามที่กำหนดไว้ในแผนต่างๆ โดยทัพเรือภาคจะเป็นผู้ใช้กำลังทั้งในยามสงบและยามสงคราม รวมทั้งอำนาจการยุทธ์ตามแผนป้องกันประเทศ ตั้งแต่ ชั้นปกติ ขึ้นตอบโต้ และชั้นป้องกันประเทศ

จากพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ 1 จะเห็นได้ว่านอกจากจะเป็นที่ตั้งทางทหารที่สำคัญแล้ว ยังเป็นแหล่งที่ตั้งทางเศรษฐกิจ และพลังงานที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นท่าเรือนิคมอุตสาหกรรม โรงแยกแก๊ส หากถูกโจมตีหรือทำลาย ก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะ โรงแยกก๊าซ ซึ่งรับก๊าซธรรมชาติมาจากแท่นผลิตก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย หากถูกก่อวินาศกรรมจะส่งผลกระทบต่อการผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในประเทศประมาณ 70% นอกจากนี้ยังอาจมีเหตุที่มีผลจากการตัดสินใจของศาลโลกกรณีเขาพระวิหาร การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว การจ้างแรงงานต่างด้าวในเรือประมง ทั้งหมดนี้ หากประเทศมีความขัดแย้งหรือมีสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้น ประกอบกับชายแดนของไทยมีลักษณะลาดยาวตลอดแนวชายฝั่งซึ่งง่ายต่อการแทรกซึมทางทะเล ถ้ามีการระแวดระวังพื้นที่ไม่ดีพอ ย่อมมีความเสี่ยงต่อการถูกก่อวินาศกรรมอย่างแน่นอน

ในสถานการณ์ปกติทัพเรือภาคที่ 1 ได้มีแผนจัดกำลังทั้งเรือและอากาศยานทำการลาดตระเวนเป็นประจำทุกวัน ประกอบกับพื้นที่ฐานทัพ ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม ก็มีการรักษาความปลอดภัยหน่วยอยู่ตามปกติ หากมีสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้น มาตรการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่น่าจะเพียงพอ ถึงแม้กองทัพเรือจะมีการเพิ่มเติมกำลังให้แก่ทัพเรือภาคที่ 1 ตามความรุนแรงของสถานการณ์ก็ตาม ดังนั้นการศึกษาในการกำหนดเครื่องมือหรือกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่งให้พื้นที่ที่มีความปลอดภัย ตลอดจนแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตพื้นที่ของทัพเรือภาคที่ 1 จึงมีความจำเป็น เพื่อให้การป้องกันฝั่งของทัพเรือภาค 1 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา การกำหนดกำลังรบที่เหมาะสมในการป้องกันฝั่งในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะการป้องกันฝั่งในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ 1 บริเวณอ่าวไทยตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Descriptive and Documentary Research) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการของ ทร.ต่างประเทศ ที่มีการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งมาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันฝั่ง อย่างน้อย 5 คน และการสังเกตจากการฝึกต่างๆ ที่ผ่านมา

ผลการวิจัย

สำหรับผลการวิจัย สามารถสรุปได้ ตามลำดับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้ง 2 ประการ ดังนี้

1. การศึกษาการกำหนดกำลังรบในการป้องกันฝั่ง ตามหลักนิยมของต่างประเทศ และตามแนวคิดในการป้องกันฝั่งของกองทัพเรือไทย พบว่า ต่างก็ใช้แนวคิดในการป้องกันในทางลึก (Defines in depth) เป็นหลัก โดยวางกำลังทางเรือออกเป็นชั้นๆ ประกอบด้วย พื้นที่ชั้นนอก จะใช้เรือขนาดใหญ่ ที่มีสมรรถนะสูง มีระบบตรวจการณ์ที่ดี และมีอาวุธระยะไกล เช่น เรือ 프리เกต เรือครอเวต สนับสนุนด้วยกำลังทางอากาศ ทำการลาดตระเวน เพื่อป้องกันฝ่ายตรงข้ามใช้กำลังทางเรือ เป็นฐานในการใช้อาวุธ ต่อเป้าหมายบนฝั่งในระยะไกล ส่วนในพื้นที่ชั้นในจะใช้เรือตรวจการณ์ขนาดเล็ก ปืนใหญ่รักษาฝั่ง สนามทุ่นระเบิดทางรับ ชุดปฏิบัติการพิเศษ และกำลังทางบก ป้องกันพื้นที่สำคัญที่อาจถูกโจมตี จากการยกพลขึ้นบก หรือการแทรกซึมทางทะเล ซึ่งการจัดกำลัง

หรือการกำหนดกำลังรบของทัพเรือภาคที่ 1 ก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ พื้นที่ขึ้นนอกใช้เรือใหญ่ ได้แก่ เรือ รบส. เรือ ฟก. เรือ กว. สำหรับพื้นที่ขึ้นในใช้เรือตรวจการณ์ขนาดเล็ก เช่น เรือ ตกฝ. เรือ ตกข. ปฏิบัติงานร่วมกับปืนใหญ่รักษาฝั่ง สนามทุนระเบิดทางรับ เช่นเดียวกัน แต่มีสิ่งเดียวที่แตกต่างในระบบป้องกันฝั่ง คือ ทร.ต่างประเทศ มีฐานยิงอาวุธปล่อยนำวิถี ชนิดพื้น – ลู่ – พื้น ที่อยู่บนฝั่ง แต่ ทร.ไทยยังไม่มี

2. การหาแนวทางการพัฒนาระบบป้องกันฝั่ง ในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.1 จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการใช้กำลังของ ทรภ.1 ก็ตรวจพบปัญหาด้านองค์วัตถุและองค์บุคคล ซึ่งปัญหาบางอย่างหน่วยสามารถดำเนินการเองได้ เช่น การฝึก ปัญหาบางอย่าง จำเป็นต้องใช้งบ. ในการจัดหายุทธโศปกรณ์ เพิ่มเติม ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.1 ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์พื้นน้ำ พร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อบริเวณ C¹I กับ ศปก.ทรภ.1 จำนวน 3 ระบบ ให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่ต้องรับผิดชอบ โดยติดตั้งที่ รฐท.สส. ท่าเรือประจวบคีรีขันธ์ และเกาะกูด

2.2 ดำเนินการฝึกปฏิบัติการร่วมระหว่าง ทรภ.1 กับ สอ.รฝ. ทั้งทางด้านยุทธวิธี และด้านยุทธการ เช่น การฝึกตรวจแก้กระสุนตกโดยเรือ /อากาศยาน ในการยิงปืนใหญ่ในระยะไกล การฝึกป้องกันพื้นที่หลายแห่งในเวลาเดียวกัน เป็นต้น

2.3 จัดหาขีปนาวุธ UAV จำนวน 1 ระบบ เพื่อให้กำลังพลได้ฝึกใช้งานในภารกิจ การพิสูจน์ทราบเป้า การตรวจแก้กระสุนตก และการชี้เป้าในระยะพ้นขอบฟ้า จนสามารถสร้างเป็นหลักนิยมได้ รวมทั้งจัดหาเพิ่มเติมเพื่อใช้งานทางด้านยุทธการต่อไป

2.4 จัดหาอาวุธปล่อยนำวิถีชนิด พื้น – ลู่ – พื้น ที่มีฐานยิงชนิดเคลื่อนที่ได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันฝั่ง

2.5 จัดหาทุนระเบิดทางรุก ชนิดติดปลายปีกของเครื่องบิน ทร. ได้ จากทวีปยุโรป เพื่อใช้ในการฝึกและสำรองไว้ใช้ในยามสงครามต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบป้องกันฝั่งในเขตรับผิดชอบของ ทรภ.1 นี้ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาจำเป็นต้องจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ ซึ่งต้องใช้ งบประมาณมาก การจัดหาในครั้งเดียว ย่อมส่งผลกระทบต่อด้านงบประมาณกับ ทร. ได้ ดังนั้น ควรจัดแบ่งการจัดหา ออกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วง 1 – 5 ปีแรก ดำเนินการจัดหาเรดาร์ตรวจการณ์พื้นผิวน้ำ และยาน UAV ก่อน ในช่วง 6 – 10 ปีหลัง ดำเนินการจัดหาระบบอาวุธปล่อยนำวิถีชนิด พื้น – อากาศ – พื้น และ ทุนระเบิดทางรุกต่อไป หากสามารถดำเนินการได้ ตามแผนนี้ ก็จะทำให้ระบบการป้องกันฝั่งของ ทรภ. 1 มีศักยภาพ เพิ่มมากขึ้น